

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Η πολυσυζητημένη και καταξιωμένη μορφή του αγίου Κοσμά του Αιτωλού, του εθναποστόλου και νεομάρτυρος της Εκκλησίας μας, είναι βαθειά χαραγμένη στην συνείδηση του ελληνικού λαού. Ο διδάχος των σκλάβων δεν υπήρξε μόνον η γενναία μορφή που παρηγορούσε, ενίσχυε τον καταδυναστευόμενο λαό μας και κρατούσε άσβεστο τον πόθο για την ελευθερία του. Και σήμερα, εις τον αγώνα της αποστασίας, ο λαός μας σιγκινείται και ενθουσιάζεται από την αγία μορφή του νεομάρτυρος Κοσμά του Αιτωλού- και σήμερα αναζητά τις διδαχές του και ενθυμείται τις προφητείες του και τρέφεται από τα κυρύγματά του και ωφελείται πνευματικώς.

Η «Λυδία» σε προηγούμενα τεύχη αναδημοσίευσε όλες τις διδαχές του και τις προφητείες του και τώρα όλες μαζί τις τυπώνει σε βιβλίο και το θέτει σε κυκλοφορία με την βεβαιότητα ότι πολλοί άνθρωποι μελετώντας το θα ωφεληθούν και θα συλλέξουν γλυκύτατο πνευματικό καρπό προς ωφέλειάν των.

Με την ολόθερμη ευχή παραδίδομε στην κυκλοφορία το «Διδαχαί και Προφητεΐαι του αγίου Κοσμά του Αιτωλού», και παρακαλούμε, όσοι τα διαβάσουν και ωφεληθούν να βοηθήσουν, ώστε το βιβλίο αυτό να φτάση όσο το δυνατόν σε περισσότερα χέρια.

Ο.Χ.Α ΛΥΔΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΔΙΔΑΧΗ Α'</u>	<u>2</u>
<u>ΔΙΔΑΧΗ Β'</u>	<u>17</u>
<u>ΔΙΔΑΧΗ Γ'</u>	<u>24</u>
<u>ΔΙΔΑΧΗ Δ'</u>	<u>33</u>
<u>ΔΙΔΑΧΗ Ε'</u>	<u>46</u>
<u>ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ</u>	<u>54</u>

ΔΙΔΑΧΗ Α΄

«Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε, λέγετε εἰρήνη τῇ πόλει ταύτῃ», λέγει ὁ Κύριος.

Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός καὶ Θεός, ἀδελφοί μου, ὁ γλυκύτατος αὐθέντης καὶ δεσπότης, ὁ ποιητὴς τῶν ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, παρακινούμενος ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν πολλὴν Του ἀγαθότητα, ὁποῦ ἔχει εἰς τὸ γένος μας, σιμὰ εἰς ἄπειρα χαρίσματα ὁποῦ μας ἐχάρισε καὶ μας χαρίζει καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν καὶ στιγμὴν, ἐκατεδέχθη καὶ ἐγένεο τέλειος ἄνθρωπος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἀπὸ τὰ καθαρῶτατα αἵματα τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Αἰειπαρθένου Μαρίας, δια νὰ μας κάμῃ υἱὸς καὶ κληρονόμος τῆς βασιλείας Του, νὰ χαίρωμεν πάντοτε εἰς τὸν παράδεισο μαζί με τοὺς Ἀγγέλους καὶ νὰ μὴ καιώμεθα εἰς τὴν κόλασιν με τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τοὺς διαβόλους.

Καθὼς ἓνας ἄρχοντας ἔχει ἀμπέλια καὶ χωράφια καὶ βάνει ἐργάτας, οὕτω καὶ ὁ Κύριος ὡσάν ἀμπέλι ἔχειν ὅλον τὸν κόσμον· καὶ ἐπῆρε δώδεκα Ἀποστόλους, καὶ τοὺς ἔδωκε τὴν χάριν Του καὶ τὴν εὐλογία Του, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον νὰ διδάξουν τοὺς ἀνθρώπους πὺς νὰ ζήσουν καὶ ἐδῶ καλὰ, εἰρηνικὰ, ἠγαπημένα, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ πηγαίνουν εἰς τὸν παράδεισον, νὰ χαίρωνται πάντοτε· νὰ μετανοοῦν, νὰ πιστεύουν καὶ νὰ βαπτίζωνται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ νὰ ἔχουν τὴν ἀγάπην εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τὸν ἀδελφόν των. Καὶ εἰς ὅποιαν χώρα πηγαίνουν οἱ Ἀπόστολοι καὶ τοὺς δέχονται, τοὺς παρήγγειλεν ὁ Κύριος νὰ εὐλογοῦν τὴν χώραν ἐκείνην· εἰς ὅποιαν χώραν πάλιν πηγαίνουν οἱ Ἀπόστολοι καὶ δὲν τοὺς δέχονται, τοὺς παρήγγειλεν ὁ Κύριος νὰ τινάζουν καὶ τὰ τσαρούχια των καὶ νὰ φεύγουν. Ἔτσι οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι λαμβάνοντες τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς φρόνιμοι καὶ πιστοὶ δούλοι τοῦ Χριστοῦ μας, ἔτρεξαν ὡσάν ἀστραπή εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Με ἐκείνην τὴν χάριν ἰάτρευον τυφλοὺς καὶ κωφοὺς καὶ λεπρούς καὶ δαιμονισμένους, καὶ, τὸ μεγαλύτερον, με τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μας ἐπρόσταζον τοὺς νεκροὺς καὶ ἀνεσταίνονται. Καὶ εἰς ὅποιαν χώραν ἐπήγαινον οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ τοὺς ἐδέχοντο οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ἔκαμνον χριστιανούς, ἐχειροτόνουν ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, συνέστηναν ἐκκλησίας, καὶ εὐλογοῦσαν τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ ἐγένετο ἓνας ἐπίγειος παράδεισος, χαρὰ καὶ ευφροσύνη, κατοικία τῶν ἀγγέλων, κατοικία τοῦ Χριστοῦ μας. Εἰς ὅποιαν χώραν ἐπήγαινον καὶ δὲν τοὺς ἐδέχοντο οἱ ἄνθρωποι, τοὺς παρήγγειλε νὰ τινάζουν καὶ τὰ υποδήματά των, καὶ ἔμενεν εἰς ἐκείνην τὴν χώραν κατὰρα καὶ ὄχι εὐλογία, κατοικία τοῦ διαβόλου καὶ ὄχι τοῦ Χριστοῦ μας.

Πρέπον και εύλογον είναι ένας διδάσκαλος, όταν θέλει να διδάξει, να εξετάζει πρώτον τι ακροατάς έχει, ομοίως και οι ακροαταί να εξετάζουν τι διδάσκαλος είναι.

Και γω, αδελφοί μου, που ηξιώθην και εστάθηκα εις αυτόν τον άγιον τόπον τον αποστολικόν δια την ευσπλαχνίαν του Χριστού μας, εξέτασα πρώτον δια λόγους σας και έμαθα πως με την χάριν του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και Θεού δεν είστε Έλληνες, δεν είστε ασεβείς, αιρετικοί, άθεοι, αλλ' είστε βαπτισμένοι εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, και είσθε τέκνα και θυγατέρες του Χριστού μας. Και όχι μόνο δεν είμαι άξιος να σας διδάξω, αλλά μήτε τα ποδάρια σας να φιλήσω. Διότι ο καθένας από λόγους σας είναι τιμιώτερος απ' όλον τον κόσμον. Πρέπει δε να ηξεύρετε και η ευγένειά σας διά λόγου μου, το ηξεύρω πώς άλλοι σας λέγουν άλλα, όμως αν ίσως και θέλετε να μάθετε την πάσαν αλήθειαν, εγώ σας την λέγω.

Η πατρίδα μου η ψεύτικη, η γήϊνος και ματαία, είναι από του Αγίου Άρτης και από την επαρχίαν Απόκουρο. Ο πατήρ μου, η μήτηρ μου, το γένος μου, ευσεβείς ορθόδοξοι χριστιανοί. Είμαι λοιπόν και εγώ, αδελφοί μου, άνθρωπος αμαρτωλός, χειρότερος από όλους· είμαι όμως δούλος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του Εσταυρωμένου και Θεού. Όχι πως εγώ είμαι άξιος να είμαι δούλος του Χριστού, αλλ' ο Χριστός μου με καταδέχεται δια την ευσπλαχνίαν Του. Τον Χριστόν μας λοιπόν, αδελφοί μου, πιστεύω, δοξάζω και προσκυνώ. Τον Χριστόν μας παρακαλώ να με καθαρίσει από κάθε αμαρτίαν ψυχικήν και σωματικήν. Τον Χριστόν μας παρακαλώ να με δυναμώσει να νικήσω τους τρεις εχθρούς : τον κόσμον, την σάρκα και τον διάβολον. Τον Χριστόν μας παρακαλώ να με αξιώσει να χύσω και εγώ το αίμα μου δια την αγάπην Του, καθώς το έχυσε και Εκείνος δια την αγάπην μου. Ανίσως, αδελφοί μου, και ήτο δυνατόν να ανεβώ εις τον ουρανόν να φωνάξω μίαν φωνήν μεγάλην, να κυρήξω εις όλον τον κόσμον, πως μόνος ο Χριστός μας είναι Υιός και Λόγος του Θεού, και Θεός αληθινός, και ζωή των πάντων, ήθελα να το κάμω· μα επειδή και δεν δύναμαι να πράξω εκείνο το μέγα, κάμνω τούτο το μικρόν, και περιπατώ και τόπον εις τόπον, και διδάσκω τους αδελφούς μου το κατά δύναμιν, όχι ως διδάσκαλος, αλλ' ως αδελφός· διδάσκαλος μόνος ο Χριστός μας είναι.

Πόθεν παρακινήθην, αδελφοί μου, θέλω να σας φανερώσω την αιτίαν.

Αναχωρών από την πατρίδα μου προ πενήντα ετών, επεριπάτησα τόπους πολλούς, κάστρα, χώρας και χωρία, και μάλιστα εις την Κωνσταντινούπολιν, και περισσότερον εκάθισα εις το Άγιον Όρος, δεκαεπτά χρόνους, και έκλαιον διά τας αμαρτίας μου. Σιμά εις τα άπειρα χαρίσματα οπού μου εχάρισε ο Κύριός μου, με ηξίωσε και έμαθα ολίγα γράμματα Ελληνικά, έγινα και καλόγηρος.

Μελετώντας το άγιον και ιερόν Ευαγγέλιον εύρον μέσα πολλά και διάφορα νοήματα, τα οποία είναι όλα μαργαριτάρια, διαμάντια, θυσαυρός, πλούτος, χαρά, ευφροσύνη, ζωή αιώνος. Σιμά εις τα άλλα εύρον και τούτον τον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας, πως δεν

πρέπει κανένας χριστιανός, άνδρας ή γυναίκα, να φροντίζει διά τον εαυτόν του μόνον πώς να σωθεί, αλλά να φροντίζει και για τους αδελφούς του να μη κολασθούν. Ακούοντας και γω, αδελφοί μου, τούτον τον γλυκύτετον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας, να φροντίζομεν και διά τους αδελφούς μας, μ' έτρωγεν εκείνος ο λόγος μέσα εις την καρδίαν τόσους χρόνους, ωσάν το σκουλήκι οπού τρώγει το ξύλον, τι να κάμω και εγώ στοχαζόμενος εις την αμάθειαν μου. Εσυμβουλευτήκα τους πνευματικούς μου πατέρας, αρχιερείς, πατριάρχας τους εφανέρωσα τον λογισμόν μου, ανίσως και είναι θεάρεστον τέτοιον έργον να το μεταχειρισθώ, και όσοι με παρεκίνησαν να το κάμω, και μου είπον πως τέτοιον έργον, καλόν και άγιον είναι. Μάλιστα παρκινούμενος από τον Παναγιώτατον κύριον Σωφρόνιον, Πατριάρχην - να έχωμεν την ευχήν του - και λαμβάνοντας τας αγίας του ευχάς, άφησα την ιδικήν μου προκοπήν, το ιδικόν μου καλόν, και εβγήκα να περιπατώ από τόπον εις τόπον και διδάσκω τους αδελφούς μου.

Κάμνοντας αρχήν να διδάσκω μου ήλθεν ένας λογισμός εδώ οπού περιπατώ · να ζητώ άσπρα, διότι ήμην φιλάργυρος και αγαπούσα τα γρόσια, ναι, μα και τα φλωρία περισσότερον όχι ωσάν την ευγενείαν σας που τα περιφρονείτε · ή δεν τα καταφρονείτε ;

Μελετώντας πάλιν το άγιον και ιερόν Ευαγγέλιον, εύρον και άλλον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας · πως χάρισμα σου έδωσα και εγώ την χάριν μου, χάρισμα να την δώσης και συ εις τους αδελφούς σου, χάρισμα να διδάσκεις, χάρισμα να συμβουλεύεις, χάρισμα να εξομολογείς, και ανίσως και ζητήσεις να πάρεις τίποτε πληρωμήν διά την διδαχήν, ή πολλά ή ολίγα ή ένα άσπρο, εγώ σε θανατώνω και σε βάνω εις την κόλασιν.

Ακούοντας και εγώ, αδελφοί μου, αυτόν τον γλυκύτετον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας χάρισμα να δουλεύομεν και τους αδελφούς μας, εις την αρχήν μου εφάνη βαρύς ο λόγος, ύστερον όμως μου εφάνη γλυκύτερος ώσπερ μέλι και κηρίον, και εδόξασα και δοξάζω χιλιάδες φορές τον Χριστόν μου οπού μ' εφύλαξε από τούτο το πάθος της φιλαργυρίας, και με την χάριν του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του εσταυρωμένου και Θεού δεν έχω μήτε σακκούλα, μήτε σπίτι, μήτε κασέλλα, μήτε άλλο ράσο από αυτό που φορώ, αλλά ακόμη παρακαλώ τον Κύριον μου μέχρι τέλους της ζωής μου να με αξιώσει να μην αποκτήσω σακκούλα, διότι ωσάν κάμω αρχήν να παίρνω άσπρα, ευθύς έχασα τους αδελφούς μου και δεν ημπορώ και τα δύο, ή τον Θεόν ή τον διάβολον.

Πρέπον και εύλογον είναι, χριστιανοί μου, καθώς μανθάμενομεν από το άγιο Ευαγγέλιον και από τας Θείας Γραφάς, να αρχίζομεν την διδασκαλίαν μας από τον Θεόν και όταν τελειώσωμεν, να ευχαριστήσωμεν τον Θεόν · όχι πως είμαι άξιος ν' αναφέρω το όνομα του Θεού μου, αλλά ο Θεός καταδέχεται διά την ευσπλαχνίαν Του.

Αφήνομεν λοιπόν, αδελφοί μου, τας φλυαρίας των ασεβών, των αιρετικών, των αθέων, και λέγομεν μόνον όσα το Πνεύμα το Άγιον εφώτισε τους αγίους προφήτας Αποστόλους και Πατέρας της Εκκλησίας μας, και μας έγγραψαν, και πάλιν όχι όλα να τα ειπούμεν,

διότι δεν είναι δυνατόν· Θέλομεν χρόνους και καιρούς· αλλά μερικά οπού φαίνονται αναγκαιότερα · και όστις είναι φιλομαθής ας ζητήσει να μάθει και τα επίλειπα. Ο Πανάγαθος λοιπόν, αδελφοί μου, και πολυέλαιος Θεός είναι ένας, και όποιος λέγει ότι είναι πολλοί Θεοί, είναι διάβολος. Είναι δε και Τριάς, Πατήρ, Υιός και Άγιον Πνεύμα · μια φύσις, μια δόξα, μια βασιλεία, ένας Θεός. Είναι δε ακατάλυτος Κύριος ανερμήνευτος, παντοδύναμος, όλος φως, όλος χαρά, όλος ευσπλαχνία, όλος αγάπη. Δεν έχομεν κανένα παράδειγμα να παρομοιάσωμεν την Αγίαν Τριάδα, επειδή και δεν εβρίσκεται άλλο εις τον κόσμον. Μα δια να λάβει παραμικρήν βοήθειαν ο νους μας, φέρουν μερικά παραδείγματα οι θεολόγοι της Εκκλησίας. Σιμά εις τα άλλα μας φέρνουν και τον ήλιον. Ο ήλιος ηξεύρομεν όλοι πως είναι ένας, ένας είναι και ο Θεός · και καθώς ο ήλιος φωτίζει τούτον τον κόσμον τον αισθητόν, ούτω και η Αγία Τριάς, ο Θεός, φωτίζει τον νοητόν. Είπομεν, αδελφοί μου, πως ο ήλιος είναι ένας, μα είναι και τρία μαζί · έχει ακτίνας, όπου έρχονται εις τα όμματά μας ωςάν γραμμαί, ωςάν κλωσταί · έχει και φως, οπού εξαπλώνεται εις όλον τον κόσμον. Με τον ήλιον ομοιάζομεν τον άναρχον Πατέρα, με τας ακτίνας τον συνάναρχον Υιόν, και με το φως το ομοούσιον Πνεύμα. Είναι και άλλος τρόπος να καταλάβετε την Παναγίαν Τριάδα. Πώς; να εξομολογηθήτε καθαρά, να μεταλάβετε τα Άχραντα Μυστήρια με φόβον και με ευλάβειαν και τότε θα σας φωτίσει η χάρις του Παναγίου Πνεύματος να καταλάβετε καλύτερα.

Αυτήν την Παναγίαν Τριάδα εμείς οι ευσεβείς και ορθόδοξοι χριστιανοί δοξάζομεν και προσκυνούμεν · αυτός είναι ο αληθινός Θεός, και έξω από την Αγία Τριάδα όσοι λέγονται Θεοί είναι δαίμονες. Και όχι μόνον ημείς πιστεύομεν, δοξάζομεν, προσκυνούμεν την Αγίαν Τριάδα, αλλά ωςάν τα άστρα του ουρανού, και ωςάν την άμμον της θαλάσσης, προφήται, απόστολοι, μάρτυρες, ασκηταί έχυσαν το αίμα των διά την αγάπην της Αγίας Τριάδος και ηγόρασαν τον παράδεισον και χαίρονται πάντοτε. Ομοίως άνδρες και γυναίκες ηρνήθησαν τον κόσμων, επήγαν εις φας έρημους και ασκητειών εις πλην των την ζουν, και επείγον εις τον παράδεισων. Επίσης άνδρες και γυναίκες έζησαν μέσα εις τον κόσμων με σωφροσύνη και παρθένια, με νηστείας, προσευχές, ελεημοσύνες, με έργα καλά, και πέρασαν και εδώ καλά και επήγαν εις τον παράδεισων να χαίρονται πάντοτε.

Δεν ευρίσκεται τόπος οπή να λείπει ο Θεός. Πρέπει και ημείς οι ευσεβείς χριστιανοί, όταν θέλομεν να κάμομεν καμίαν αμαρτίαν, να στοχαζόμεθα ότι ο Θεός είναι μέσα εις την καρδίαν μας, είναι πανταχού παρών και μας βλέπει · να εντρεπόμεθα τους αγγέλους, τους αγίους, και μάλιστα τον άγγελον τον φύλακα της ψυχής μας, οπού μας βλέπει. Από ένα μικρόν παιδίον εντρεπόμεθα, όταν θα κάμομεν την αμαρτίαν, και πώς να μην εντρεπόμεθα από τόσους αγίους και αγγέλους;

Ο Πανάγαθος και πολυέλεος Θεός, αδελφοί μου, έχει πολλά και διάφορα ονόματα · λέγεται και φως, και ζωή, και ανάστασις. Όμως το κύριον όνομα του Θεού μας είναι και λέγεται αγάπη. Πρέπει

ημείς, ανίσως και θέλωμεν να περάσωμεν και εδώ καλά, να πηγαίνωμεν και εις τον παράδεισον, και να λέγωμεν τον Θεόν μας αγάπην και πατέρα, πρέπει να έχομεν δύο αγάπας . αγάπην εις τον Θεόν μας, και εις τους αδελφούς μας. Φυσικόν μας είναι να έχωμεν αυτάς τας δύο αγάπας . παρά φύσιν είναι να μη τας έχωμεν. Και καθώς ένα χελιδόνι χρειάζεται δύο πτέρυγας διά να πετά εις τον αέρα, ούτω και ημείς χρειαζόμεθα αυτάς τας δύο αγάπας, διότι χωρίς αυτών είναι αδύνατον να σωθώμεν. Και πρώτον έχομεν χρέος να αγαπώμεν τον Θεόν μας, διότι μας εχάρισε τόσην γην μεγάλην εδώ να κατοικώμεν πρόσκαιρα, τόσες χιλιάδες φυτά, βρύσες, ποταμούς, θαλάσσας, αέρα, ημέραν, νύχτα, ουρανόν, ήλιον κ.λ.π. Όλα αυτά διά ποιόν τα έκαμεν, ειμή δι' ημάς; Τι μας εχρεώσκει; Τίποτε. Όλα χάρισμα · μας έκαμεν ανθρώπους, δεν μας έκαμεν ζώα · μας έκαμεν ευσεβείς ορθόδοξους χριστιανούς, και όχι ασεβείς αιρετικούς · αν και αμαρτάνομεν χιλιάδες φορές την ώραν, μας ευσπλαχνίζεται ωςάν πατέρας και δεν μας θανατώνει να μας βάλη εις την κόλασιν, αλλά περιμένει την μετάνοιάν μας με τας αγκάλας ανοικτάς, πότε να μετανοήσωμεν να παύσωμεν από τα κακά, και να κάμομεν τα καλά, να εξομολογηθώμεν, να διορθωθώμεν, να μας εναγκαλισθεί, να μας βάλη εις τον παράδεισο να χαιρόμεθα πάντοτε.

Τώρα λοιπόν τοιούτον γλυκύτατον Θεόν και Δεσπότην δεν πρέπει και ημείς να τον αγαπώμεν, και αν τύχει ανάγκη, να χύσομεν και το αίμα μας χιλιάδες φορές διά την αγάπην του καθώς το έχυσε και Εκείνος διά την αγάπην μας; Ένας άνθρωπος σε κράζει εις τον οίκον του και θέλει να σε φιλεύση ένα ποτήρι κρασί, και πάντοτε εις όλην σου την ζωήν θε να τον εντρέπεις και τον τιμάς · και τον Θεόν δεν πρέπει να τιμάς και να εντρέπεις, οπού σου εχάρισε τόσα καλά και εσταυρώθηκε διά την αγάπην σου; Ποιος πατέρας εσταυρώθηκε διά τα παιδιά του καμίαν φορά; Και ο γλυκύτατός μας Ιησούς Χριστός έχυσε το αίμα του και μας ηξηγόρασεν από τας χείρας του διαβόλου. Τώρα δεν πρέπει και ημείς να αγαπώμεν τον Χριστόν μας; Ημείς όχι μόνον δεν τον αγαπώμεν, αλλά τον υβρίζομεν καθ' ημέραν με τας αμαρτίας μας οπού κάμομεν. Αμή ποίον θέλετε να αγαπώμεν, αδελφοί μου; Να αγαπώμεν τον διάβολον, οπού μας από τον παράδεισον και μας έφερεν εις τον κατηραμένον τούτον κόσμον και παθαίνομεν τόσα κακά; Και έχει προαίρεσιν ο διάβολος, αν ηδύνατο αυτήν την ώραν να μας θανατώση όλους και να μας βάλη εις την κόλασιν, το έκαμνε.

Τώρα σας ερωτώ, αδελφοί μου, να μου ειπήτε, ποιόν πρέπει να μισούμε τον διάβολον, τον εχθρό μας, ή ν' αγαπώμεν τον Θεόν μας, τον ποιητήν μας, τον πλάστην μας;

- Ναι, άγιε του Θεού.
- Πολύ καλά το λέγετε, να έχω την ευχήν σας, και εγώ το λέγω, μα και ο Θεός χρειάζεται στρώμα διά να καθήση . ποίον δε είναι; Η αγάπη. Ας έχωμεν λοιπόν και ημείς την αγάπη εις τον Θεόν και εις τους αδελφούς μας και τότε έρχεται ο Θεός μας και μας χαροποιεί, και μας φυτεύει εις την καρδίαν μας την ζωήν την αιώνιον, και περνούμεν και εδώ καλά και

πηγαίνουμεν και εις τον παράδεισον να ευφραινώμεθα πάντοτε.

Ημείς όχι μόνον δεν έχωμεν την αγάπην, αλλά έχωμεν το μίσος και την έχθραν εις την καρδίαν μας και μισούμεν τους αδελφούς μας · έρχεται ο πονηρός διάβολος και μας πικραίνει και βάνει τον θάνατο εις την ψυχήν μας και περνούμεν και εδώ κακά, και πηγαίνομεν εις την κόλασιν και καιόμεθα πάντοτε.

Φυσικόν μας είναι να αγαπάμεν τους αδελφούς μας · διότι είμεθα μιας φύσεως, έχωμεν ένα βάπτισμα, μίαν πίστην, τα Άχραντα Μυστήρια μεταλαμβάνομεν, ένα παράδεισον ελπίζομεν ν' απολαύσομεν. Καλότυχος εκείνος ο άνθρωπος που αξιώθηκε και έλαβεν εις την καρδίαν του αυτά τας δύο αγάπας εις τον Θεόν, και εις τους αδελφούς του. Διότι όποιος έχει τον Θεόν εις την καρδίαν του, έχει πάντα τα αγαθά, και αμαρτίαν δεν υποφέρει και κάμει · και όστις δεν έχει τον Θεόν εις την καρδίαν έχει τον διάβολον, και κάμνει πάντα τα κακά και όλας τας αμαρτίας. Χίλιας χιλιάδας καλά να κάμνωμεν, αδελφοί μου, νηστείας προσευχάς, ελεημοσύνας, και το αίμα μας να χύσωμεν διά τον Χριστόν μας, και δεν έχωμεν αυτές τας δύο αγάπας, αλλά έχωμεν το μίσος και την έχθραν εις τους αδελφούς μας, όλα εκείνα τα καλά οπού εκάμαμεν είναι του διαβόλου και εις την κόλασιν πηγαίνομεν. Μα καλά, λέγετε, εκεί με εκείνην την ολίγην έχθραν οπού έχωμεν εις τους αδελφούς μας, έχοντες τόσα καλά καμωμένα εις την κόλασιν πηγαίνομεν; Ναι, αδελφοί μου, διότι εκείνη η έχθρα είναι φαρμάκι του διαβόλου · και καθώς βάνομεν μέσα εις εκατόν οκάδας αλεύρι ολίγον προζύμι, και έχει τόσιν δύναμιν και ανακουφίζει όσον ζυμάρι και αν είναι, έτσι είναι και η έχθρα · όλα έμειναν τα καλά οπού εκάμαμεν τα γυρίζει και τα κάμνει φαρμάκι του διαβόλου.

Εδώ, χριστιανοί μου, πώς πηγαίνετε, έχετε την αγάπην ανάμεσόν σας; Ανίσως και θέλετε να σωθήτε, κανένα άλλο πράγμα να μη ζητήσετε εδώ εις τον κόσμον από την αγάπην. Είναι εδώ κανένας από την ευγενείαν σας οπού να έχει αυτήν την αγάπην εις τους αδελφούς του; Ας σηκωθεί επάνω να μου το ειπεί, να τον ευχηθώ και εγώ, να βάλω και όλους τους χριστιανούς να τον συγχωρήσωσι, να λάβη μίαν συγχώρησιν, οπού να έδινεν χιλιάδες φλωρία δεν την εύρισκεν.

- Εγώ, άγιε του Θεού, αγαπώ τον Θεόν και τους αδελφούς μου.
- Καλά, παιδί μου, έχε την ευχή μου. Πως σε λένουν το όνομά σου;
- Κώστα.
- Τι τέχνη κάμνεις;
- Πρόβατα φυλάγω.
- Το τυρί όταν το πωλείς το ζυγιάζεις;
- Το ζυγιάζω.
- Εσύ, παιδί μου, έμαθες να ζυγιάζεις το τυρί και εγώ να ζυγιάζω την αγάπην. Το ζύγι εντρέπεται τον αυθέντην του;
- Όχι.
- Τώρα να ζυγιάσω και εγώ την αγάπην σου, και αν είναι σωστή και δεν είναι ξύγικη, τότε να σε ευχηθώ και γω, να βάλω και

όλους τους χριστιανούς να σε συγχωρήσωσι. Πώς να σε καταλάβω, παιδί μου, πως αγαπάς τους αδελφούς σου; Εγώ τώρα που περιπατώ και διδάσκω εις τον κόσμον, λέγω πως τον κυρ Κώστα τον αγαπώ ωσάν τα μάτια μου · μα εσύ δεν το πιστεύεις · θέλεις να με δοκιμάσεις πρώτον, και τότε να με πιστεύσεις. Εγώ έχω ψωμί να φάγω, εσύ δεν έχεις · ανίσωσ και σου δώσω κομμάτι και σε, οπού δεν έχεις τότε φανερώνω πως σε αγαπώ. Άμμοι εγώ να φάγω όλο το ψωμί και εσύ να πεινάς τι φανερώνω; Πως η αγάπη οπού έχω εις σε είναι ψεύτικη. Έχω δύο ποτήρια κρασί να πιώ, εσύ δεν έχεις · ανίσωσ και δώσω και σε απ' αυτό να πιείς, τότε φανερώνω πως σε αγαπώ. Αμή ανίσωσ και δε σου δώσω, είναι κάλπικη η αγάπη. Είσαι λυπημένος · απέθανεν η μήτηρ σου, ο πατήρ σου · ανίσωσ και έλθω να σε παρηγορήσω, τότε είναι αληθινή η αγάπη μου. Αμή ανίσωσ συ κλαίεις και θρηνείς και γω τρώγω, πίνω και χορεύω, ψεύτικη είναι η αγάπη μου. Το αγαπάς εκείνο το φτωχό παιδί;

- Το αγαπώ.
- Αν το ηγάπας, του έπαιρνες ένα υποκάμισο οπού είναι γυμνό, να παρακαλεί και εκείνο διά την ψυχήν σου. Τότε είναι αληθινή η αγάπη, αμή τώρα είναι ψεύτικη. Δεν είναι έτσι, χριστιανοί μου; Με ψεύτικη αγάπη δεν πηγαίνομεν εις τον παράδεισον. Τώρα σαν θέλεις να κάμεις την αγάπην μάλαμα, πάρε και ένδυσε τα φτωχά παιδιά, και τότε να βάλω να σε συγχωρήσωσι. Το κάμνεις τούτο;
- Το κάμνω.
- Χριστιανοί μου, ο Κώστας εκατάλαβε πως η αγάπη που είχε ως τώρα ήτο ψεύτικη, και θέλει να την κάμει μάλαμα, να ενδύσει τα πτωχά παιδιά. Επειδή και τον επαιδεύσαμεν, σας παρακαλώ να ειπείτε δια τον κυρ Κώστα τρεις φορές : ο Θεός συγχωρήσσει και ελεήσσει αυτόν-.

Ο Πανάγαθος και ο Πολυέλεος Θεός είναι και λέγεται αγάπη · είναι και λέγεται Τριάς. Παρακινούμενος ο Κύριος από την ευσπλαχνίαν του έκαμε πρώτον δέκα τάγματα αγγέλους. Οι άγγελοι είναι πνεύματα πύρινα, άυλα, καθώς είναι η ψυχή μας. Το κάθε τάγμα είναι ως τα άστρα του ουρανού. Ποιός επαρακίνησε τον Θεόν και τους έκαμεν; Η ευσπλαχνίαν του. Πρέπει και ημείς, αδελφοί μου, ανίσωσ και θέλομεν να λέγομεν τον Θεόν μας πατέρα, να είμεθα εύσπλαχνοι, να κάμνωμεν τους αδελφούς μας να ευφραίνωνται και τότε να λέγωμεν τον Θεόν πατέρα. «Πάτερ ημών ο εν τοις ουρανοίς...». Ει δε και είμεθα άσπλαχνοι, σκληρόκαρδοι και κάμνομεν τους αδελφούς μας και φαρμακεύονται και βάνομεν τον θάνατον εις την καρδίαν ρων, δεν πρέπει να λέγωμεν τον Θεόν μας πατέρα, αλλά τον διάβολον, διότι ο διάβολος θέλει να κάμνωμεν τους αδελφούς μας να φαρμακεύονται, και όχι ο Θεός.

Και έτσι αδελφοί μου, το πρώτον τάγμα από τους αγγέλους οπού προείπομεν, έπεσε εις την υπερηφάνειαν και εζήτησε να δοξασθή ίσα με τον Θεόν. Από εκεί οπού ήτο άγγελος φωτεινός

και λαμπρότατος, έγινε διάβολος σκοτεινόνατος, και πολέμιος των ανθρώπων · και έχει να καίεται πάντοτε εις την κόλασιν. Και όταν ακούωμεν διάβολον, αυτός είναι οπού ήτο πρώτος άγγελος · αυτός είναι οπού παρακινεί τους ανθρώπους να υπερηφανεύωνται, να φονεύουν, να κλέπτουν · αυτός είναι οπού εμβαίνει μέσα εις αποθαμένων ανθρώπων και φαίνεται ως ζωντανός και τον λέγομεν βρυκόλακα · αυτός είναι οπού εμβαίνει και μέσα εις ζωντανών ανθρώπων και παίρνει την εικόνα του Χριστού, της Παναγίας ή τίνος Αγίου, τρέχων άνω και κάτω ωςάν δαιμονισμένος και λέγει ότι κάμνει θαύματα · αυτός είναι ο διάβολος οπού εμβαίνει εις τον άνθρωπον και σεληνιάζεται, και δαιμονίζεται. Και ας είναι δεδοξασμένος ο Θεός οπού μας εχάρισε τρία άρματα με τα οποία να τον πολεμώμεν. Ανίσως και είναι εδώ τινάς από σας και δαιμονίζεται, και θέλει να μάθει τα ιατρικά, εύκολον είναι · εξομολόγησης, νηστεία και προσευχή. Όσον εξομολογήται ο άνθρωπος, νηστεύει και προσεύχεται, τόσον κατακαίεται και φεύγει ο διάβολος.

Όσάν εξέπεσε το πρώτον τάγμα από την αγγελικήν δόξαν και έγιναν δαίμονες, τα άλλα εννέα τάγματα εταποινώθησαν και έπεσον και προσεκύνησαν την Παναγίαν Τριάδα και εστάθησαν εις τον τόπον των να χαίρονται πάντοτε. Πρέπει και ημείς, αδελφοί μου, να στοχαζόμεθα τι κακόν πράγμα είναι η υπερηφάνεια · εκρήμνισε τον διάβολον από την αγγελικήν δόξαν και έχει να καίεται εις την κόλασιν πάντοτε · και πως η ταπείνωση εβάσταξε τους αγγέλους εις τον ουρανόν να χαίρονται πάντοτε εις εκείνην την δόξαν της Αγίας Τριάδος. Πρέπει ακόμη να στοχασθώμεν πως ο πανάγαθος Θεός μισεί τον υπερήφανον και αγαπά τον ταπεινόν. Και όχι μόνον ο Θεός, αλλά και ημείς, όταν ιδούμε τινά ταπεινόν, τον βλέπομεν ως άγγελον, μας φαίνεται ν' ανοίξωμεν την καρδίαν μας να τον βάλομεν μέσα · και όταν ιδούμεν τινά υπερήφανον, τον βλέπομεν ως τον διάβολον, γυρίζομεν το προσωπόν μας εις άλλο μέρος να μην τον βλέπομεν. Ας φύγωμεν λοιπόν, αδελφοί μου, την υπερηφάνειαν, διότι είναι αγγελική, είναι δρόμος οπού μας πηγαίνει εις τον παράδεισον. Εδώ πως πηγαίνετε; Την ταπείνωση αγαπάτε ή την υπερηφάνειαν; Όσοις αγαπά την ταπείνωση ας σηκωθεί επάνω να μου το ειπεί, να τον ευχηθώ.

- Εγώ, άγιε του Θεού, αγαπώ την ταπείνωσιν.
- Έκβαλε τα φορέματά σου, ενδύσου πενιχρά φορέματα και γύρισε εις την αγοράν. Δεν το κάμνεις; Εντρέπεσαι; Κάμε άλλο. Κόψε το μισό σου μουστάκι και έβγα εις το παζάρι. Μήτε και αυτό το κάμνεις; Δεν το λέγω δι' εσέ μόνον, αλλά διά να το ακούσουν και οι άλλοι · να μη λέγετε ότι είσθε ταπεινοί. Με βέπετε και εμέ με αυτά τα γένεια; Είναι γεμάτα υπερηφάνειαν και ο Θεός να την ξερριζώση από την καρδίαν μας. Ο χριστιανός χρειάζεται δύο πτέρυγας διά να πετάξη να υπάγη εις τον παράδεισον, την ταπείνωσιν και την αγάπην.

Ωσάν εξέπεσε το πρώτον τάγμα και έγιναν δαίμονες, τότε επρόσταξεν ο πανάγαθος Θεός και έγινεν ο κόσμος ούτος · και από τον καιρόν οπού έκαμε τον κόσμον είναι 7288 χρόνοι · είναι δε ο κόσμος ούτος ως αυγό, και καθώς είναι ο κρόκος εις την μέσην του αυγού, έτσι είναι και γη ποιημένη από τον Θεόν να στέκη χωρίς να εγγίζη εις κανέν άλλο μέρος. Και καθώς είναι το ασπράδι ολόγυρα εις τον κρόκον, έτσι είναι και ο αέρας εις την γην, και καθώς είναι ο φλοιός ολόγυρα, έτσι είναι και ο ουρανός ολόγυρα από την γην. Ο ήλιος, η σελήνη και τα άστρα είναι κολλημένα εις τον ουρανόν · η γη είναι στρογγυλή, και όπου πηγαίνει ο ήλιος, εκεί γίνεται ημέρα, η νύχτα δε είναι ο ίσκιος της γης. Τώρα εδώ έχομεν βράδυ, εις άλλο μέρος είναι αυγή, και καθώς είναι άνθρωποι εδώ εις την γην, έτσι είναι και υποκάτω της γης. Διά αυτό ενομοθέτησαν οι άγιοι πατέρες να βάφομεν τα αυγά κόκκινα την Λαμπρήν. Διότι το αυγό σημαίνει τον κόσμον, το δε κόκκινον το αίμα του Χριστού μας, οπού έχυσεν εις τον Σταυρόν και αγίασεν όλον τον κόσμον. Πρέπει και ημείς να χαιρώμεθα και να ευφραινώμεθα χιλιάδες φορές, πως έχυσεν ο Χριστός το αίμα του και μας εξηγόρασεν από τας χείρας του διαβόλου · μα πάλιν να κλαίωμεν και να θρηνώμεν, πως αι αμαρτίαι μας εσταύρωσαν τον Υιόν του Θεού, τον Χριστόν μας.

Επρόσταξεν ο Θεός και έγιναν επτά ημέραι · και πρώτην έκαμε την Κυριακήν και την εκράτησε διά λόγου του · και τας άλλας εξ τας εχάρισεν εις ημάς να εργαζώμεθα διά τα ψεύτικα ταύτα, γήινα, και την Κυριακήν να σχολάζωμεν και να πηγαίνωμεν εις τας εκκλησίας μας να δοξάζωμεν τον Θεόν μας, να ιστάμεθα με ευλάβειαν, ν' ακούωμεν το άγιον Ευαγγέλιον και τα λοιπά βιβλία της Εκκλησίας μας. Τι μας παραγγέλει ο Χριστός μας να κάμνωμεν; Να στοχαζώμεθα τας αμαρτίας μας, τον θάνατον, την κόλασιν, τον παράδεισον, την ψυχήν μας οπού είναι τιμιωτέρα από όλον τον κόσμον, να τρώγωμεν και να πίνωμεν το αρκετόν μας, ομοίως και τα ρούχα μας τα αρκετά, τον δε επίλοιπον καιρόν να τον εξοδεύωμεν διά την ψυχήν μας, να την κάμνωμεν νύμφην του Χριστού μας, και τότε πρέπει να λεγώμεθα άνθρωποι και επίγειοι άγγελοι · ει δε και ζητούμεν πώς να τρώγωμεν, πώς να πίνωμεν, πώς να αμαρτάνωμεν, πώς να στολίζωμεν τούτο το βρώμικο σώμα, οπού αύριον θα το φάνε τα σκουλήκια, και όχι διά την ψυχήν οπού είναι αθάνατος, τότε δεν πρέπει να λεγώμεθα άνθρωποι, αλλά ζώα. Λοιπόν κάμετε το σώμα δούλον της ψυχής και τότε να λέγεσθε άνθρωποι.

Την πρώτην ημέραν επρόσταξεν ο Θεός και έγινε το φως. Την δευτέραν έγινεν ο ουρανός, η γη, τα νερά, ο αέρας κ.λπ. Την τρίτην έγιναν τα χόρτα και τα φυτά. Την τετάρτην ο ήλιος, η σελήνη και τα άστρα. Την πέμπτην η θάλασσα, τα οψάρια και τα πετεινά. Την Παρασκευή πρόσταξε την και έβγαλαν όλα τα ζώα.

Ο άνδρας και η γυναίκα εις τον κόσμον δεν ήσαν. Επήρεν ο Θεός από την γην χώμα και έπλασεν ένα άνδρα ωςάν ημάς, και ενεφύσησε και του εχάρισε ψυχήν αθάνατον · και καθώς ημείς

οι άνθρωποι βάνομεν αλεύρι και νερό και τα ζυμώνομεν και κάμνομεν ένα ψωμί, ούτω και ο Θεός. Πρέπει και ημείς να στοχασώμεν τι είναι το σώμα και τι είναι η ψυχή. Το σώμα είναι χύμα και αύριον θα το φάγουν τα σκουλήκια, και ανάγκη είναι η ψυχή να χαίρεται πάντοτε εις τον παράδεισον, ανίσως και κάμη καλά, ή να κατακαίεται εις την κόλασιν, αν κάμη κακά.

Τούτο το σώμα οπού βλέπετε, αδελφοί μου, είναι το φόρεμα της ψυχής. Η ψυχή είναι άνθρωπος · η ψυχή είναι οπού βλέπει, ακούει, ομιλεί, περιπατεί, μανθάνει επιστήμας, δίδει ζωήν εις το σώμα, και δεν το αφήνει να βρωμήση. Και άμα έβγη η ψυχή, τότε βρωμά, σκουληκιάζει το σώμα. Το κορμί έχει τα όμματα, μα δεν βλέπει · έχει τα ώτα, μα δεν ακούει · ομοίως και αι λοιπαί αισθήσεις του σώματος, αλλά όλα ενεργούνται δια της ψυχής.

- Τον κλάιετε τον αποθαμένον;
- Τον κλαίομεν.
- Ως φαίνεται, σας πονεί δι'αυτόν. Και πόσας ημέρας τον φυλάγετε;
- Δύο, τρεις ώρας.
- Τόσην αγάπην έχετε εις τον ταλαίπωρον; Από την σήμερα να μη τον θάπτετε, αλλά μα τον φυλάττετε είκοσι-τέσσερες ώρες, και να μαζεύεσθε όλοι, μικροί και μεγάλοι, και να τον στοχάζεσθε καλά, διότι καλλίτερος διδάσκαλος δεν είναι άλλος από τον θάνατον. Και να μη τους κλαίετε τους αποθαμένους, διότι βλάπτετε και τον εαυτόν σας και εκείνους. Και αι γυναίκες όσες έχετε λερωμένες μπόλιες να τις ρίψετε.

Όταν έκαμεν ο Θεός τον άνδρα, έλαβεν ο πανάγαθος μίαν πλευράν απ' αυτόν και έκαμε την γυναίκα, και του την έδωκε διά σύντροφον. Ίσια την έκαμε ο Θεός την γυναίκα με τον άνδρα, όχι κατωτέρα.

- Εδώ πώς τας έχετε τας γυναίκας;
- Διά κατωτέρας.
- Ανίσως, αδελφοί μου, και θέλετε να είσθε καλλίτεροι οι άνδρες από τας γυναίκας, πρέπει να κάμνετε και έργα καλλίτερα από αυτάς · ει δε και αι γυναίκες κάμνουν καλλίτερα και πηγαίνουν εις τον παράδεισον και ημείς εις την κόλασιν, τι μας ωφελεί; Είμεθα άνδρες και κάμνομεν χειρότερα. Εγώ βλέπω εδώ οπού περιπατώ και διδάσκω · είπα ένα λόγον διά τας γυναίκας και σκέπτονται να ρίψουν τα περιττά σκουλαρίκια, δακτυλίδια και με ήκουσαν ευθύς. Βλέπω οπού τρέχουν να εξομολογηθούνε. Είπα και ένα λόγον διά τους άνδρας · φυσικόν είναι του ανδρός όταν πηγαίνη πενήντα χρονών να βγάνη τα γένεια · και εγώ βλέπω εδώ και είναι εξήντα και ογδοήντα χρονών γέροντες και ακόμη ξυρίζονται. Δεν το εντρέπεστε να ξυρίζεστε; Δεν ήξευρεν ο Θεός οπού έδωκε τα γένεια; Και καθώς είναι άπρεπον μία γυναίκα γερόντισσα να στολίζεται και να βάνη φτιασίδια, ομοίως και ένας γέρων, όταν ξυρίζεται. Το σιτάρι, όταν παίρνη και ασπρίζη, τι

θέλει; Θερισμόν. Ομοίως και ο άνθρωπος, τον παίρνη και ασπρίζη, τι φανερώνει; Τον θάνατον.

- Είναι κανένας εδώ και θέλει να αφήση τα γένεια του; Ας σηκωθή να μου το ειπή, να γίνωμεν αδελφοί, να τον ευχηθώ και εγώ και να βάλω και όλους τους χριστιανούς να τον συγχωρήσωσι.
- Εγώ είμαι, διδάσκαλε.
- Καλά, έχε την ευχήν μου. Παρακαλείτε τον Θεόν δι' εμένα τον αμαρτωλόν, να παρακαλώ και εγώ διά λόγου σας, όσον καιρόν και αν ζήσω. Το κάμνετε;
- Το κάμνομεν, άγιε του Θεού.
- Σας παρακαλώ, χριστιανοί μου, να ειπήτε δι' όσους αφήσουν τα γένεια, τρεις φορές, «ο Θεός συγχωρήσαι και ελεήσαι αυτούς». Ζητήσατε και η ευγένιά σας συγχώρησιν και άμποτε να σας φωτίση ο Θεός, καθώς αφήκατε τα γένεια, να αφήσετε και τας αμαρτίας. Και σεις οι νέοι να τους τιμάτε · και αν τύχη ένας άνθρωπος και είναι τριάντα χρονών οπού άφησε τα γένεια του, έτυχε και ένας 50 ή 60 ή 100 και ξυρίζεται, να βάλης εκείνον οπού άφησε τα γένεια παραπάνω να καθήση από εκείνον οπού ξυρίζεται, τόσον εις την Εκκλησίαν, όσον και εις το τραπέζι. Δεν σας λέγω πάλιν ότι τα γένεια σε πάνε εις τον παράδεισον, αλλά τα καλά έργα. Και τα φορέματά σου να είναι ταπεινά, και το φαγί σου και το πιωτό σου, και όλη σας η συμπεριφορά να είναι χριστιανική, διά να δίδετε το καλόν παράδειγμα και εις τους άλλους. Ο άνδρας, αδελφοί μου, εγέννησε την γυναίκα από την πλευρά του χωρίς γυναίκα, και πάλιν έγινε γερός. Εδανείσθη εκείνην την πλευράν από τον άνδρα και την εχρωστούσε. Εγεννήθησαν ωσάν τα άστρα του ουρανού γυναίκες εις τον κόσμον, αλλά δεν εφάνη καμμία αξία να γεννήση άνδρα, να πληρώση την πλευράν οπού εχρεωστούσε , παρά η Δέσποινα Θεοτόκος , οπού ηξιώθη διά την καθαρότητά της και εγέννησε τον γλυκύτατον Χριστόν εκ Πνεύματος Αγίου, χωρίς άνδρα, παρθένος, και πάλιν έμεινε παρθένος, και επλήρωσεν εκείνην την πλευράν.

Ακούετε, αδελφοί μου, τι χαρμόсуна μυστήρια έχει η αγία μας Εκκλησία; Μα τα έχει κρυμμένα και θέλουν ξεσκεπάσμα. Διά τούτο πρέπει να μάθετε όλοι σας γράμματα, διά να καταλαμβάνετε πως περιπατείτε. Πρέπει και συ, ω άνδρα, να μη μεταχειρίζεσαι την γυναίκα σου ωσάν σκλάβα, διότι πλάσμα του Θεού είναι και εκείνη καθώς και συ. Τόσον εσταυρώθηκεν ο Θεός δι' εσέ, όσον και δι' εκείνην. Πατέρα λέγεις εσύ τον Θεόν, πατέρα τον λέγει και εκείνη. Έχετε μίαν πίστιν, ένα βάπτισμα · δεν την έχει ο Θεός κατωτέραν. Διά τούτο την έκαμεν από την μέσην του ανδρός, διά να είναι ο άνδρας ωσάν την κεφαλήν και η γυναίκα το σώμα · διά τούτο δεν την έκαμεν από το κεφάλι, διά να μη καταφρονή τον άνδρα. Ομοίως πάλιν δεν την έκαμε από τα ποδάρια, διά να μη καταφρονή ο άνδρας την γυναίκα.

Ωνόμασεν ο Θεός τον άνδρα Αδάμ, την γυναίκα Εύαν. Έκαμε και έναν παράδεισον εις το μέρος της ανατολής όλον χαρά και ευφροσύνη · μήτε κανένα λυπηρόν. Τους εστόλισε με τα επτά χαρίσματα του Παναγίου Πνεύματος. Τους έβαλε μέσα εις τον παράδεισον να χαίρωνται ως άγγελοι. Λέγει ο Θεός του Αδάμ και της Εύας: Εγώ να οπού σας έκαμα ανθρώπους λαμπροτέρους από τον ήλιον. Σας έβαλα μέσα εις τον παράδεισον, να χαίρεσθε από όλα τα αγαθά του παραδείσου. Μα διά να γνωρίζετε πως έχετε Θεόν ποιητήν και πλάστην σας, σας δίδω μίαν παραγγελία · μόνον από μίαν συκην να μη φάγητε σύκα, μα να ηξεύρητε και αυτό, πως ανίσως παραβήτε την προσταγήν μου και φάγετε, θα αποθάνετε. Και έτσι τους άφησεν ο Θεός μέσα εις τον παράδεισον και εχαίροντο ως άγγελοι. Διά τούτο τους εστόλισεν ο Πανάγαθος Θεός με την εντροπήν, και η εντροπή να τους φυλάγει από κάθε αμαρτίαν, μα περισσότερο την γυναίκα. Διά τούτο, χριστιανοί μου και θυγατέρες του Χριστού μου, όσον ημπορείτε, να είσθε σκεπασμένες με την εντροπήν, και φαίνεσθε ωςάν μάλαμα.

Και έτσι, αδελφοί μου, βλέπων ο μισόκαλος διάβολος την μεγάλην δόξαν οπού έλαβον ο Αδάμ και η Εύα από τον Θεόν, τους εφθόνησε και τι κάμνει; Ηξεύροντας, ως πνεύμα πονηρόν οπού είναι ο διάβολος, πως ευκολώτερα απατάται η γυναίκα από τον άνδρα, εστοχάσθη ότι άμα απατήση την γυναίκα, έπειτα με το μέσον της γυναικός εύκολα απατά και τον άνδρα. Και εμβαίνει εις ένα όφιν και πηγαίνει εις την Εύαν και της λέγει:

- Τι σας είπεν ο Θεός να κάμνετε εδώ εις τον παράδεισον;

Λέγει του η Εύα:

- Μας είπεν ο Θεός να τρώγωμεν από όλα τα καλά του παραδείσου, μόνον από μίαν συκην να μη τρώγωμεν σύκα, διότι όποιαν ημέραν παραβούμεν την προσταγήν του, θα αποθάνωμεν.

Απεκρίθη ο διάβολος και της λέγει:

- Δεν αποθνήσκετε, αλλά ανίσως και φάγητε θα γενήτε όμοιοι με τον Θεόν, και διά τούτο σας εμπόδισε. Πάρε λοιπόν, φάγε συ πρώτον και παρακίνει και τον άνδρα σου να φάγητε, να γενήτε Θεοί.

Επήρεν η γυναίκα και έφαγεν · επαρακίνησε τον άνδρα της και έφαγε και εκείνος. Και καθώς έφαγον και οι δύο, παρευθύς εγυμνώθησαν από τα επτά χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος και απέκτησαν μωρίαν και δειλίαν. Ένας άνθρωπος, αδελφοί μου, οπού φυλάγει τα προστάγματα του Θεού, γίνεται σοφός και δεν φοβείται όλον τον κόσμον · άλλος πάλιν οπού δεν φυλάγει τα προστάγματα του Θεού, γίνεται μωρός, φοβείται και από τον ίσκιο του, ας είναι και βασιλεύς να ορίζει όλον τον κόσμον. Να προσέχετε, χριστιανές μου γυναίκες, όσον είναι δυνατόν να φυλάγετε τας εντολάς του Θεού και να μη κάμνετε το θέλημα του διαβόλου · και αν τύχη και σφάλλετε ως άνθρωποι εις το κακόν, να μη παρακινήτε και τους άνδρας σας καθώς η Εύα.

Ομοίως και οι άνδρες να μη ακούετε τας συμβουλάς των γυναικών καθώς και ο Αδάμ.

Θέλων ο Θεός να τους συγχωρήση και να τους αφήση εις τον παράδεισον, εκαμώθη πως δεν ηξεύρει και λέγει ο Θεός του Αδάμ:

- Πώς δεν φαίνεσαι, ή που είναι η δόξα οπού είχες πρωτύτερα, οπού ήσο άγγελος και τώρα εκατάντησες και έγινες ωσάν το μωρόν παιδίον;

Απεκρίθη ο Αδάμ και λέγει:

- Εδώ είμαι, Κύριε · μα ήκουσα οπού ήρχεσο και εφοβήθην και εκρύφτηκα.

Λέγει του ο Θεός:

- Διατί εφοβήθης και εκρύβης; Μήπως είμαι εγώ φόβος; Μήπως έφαγες από τα σύκα οπού σου είπα να μη φάγης;

Απεκρίθη ο Αδάμ υπερήφανα:

- Ναι, Κύριε, έφαγον, αλλά δεν πταίω εγώ · η γυναίκα οπού μου έδωσες, εκείνη με εγέλασε και έφαγον.

Λέγει ο Θεός του Αδάμ:

- Εγώ σου την έδωσα διά σύντροφον, και όχι να σε γελάση. Εγώ σου είπα να μη φάγης, διότι θ' αποθάνης · έπρεπε να φυλάξης τον ιδικόν μου λόγον και όχι της γυναικός. Μα καλά, έφαγες, ηπατήθης · τι το δύσκολων είναι να ειπείς : Έσφαλα, Θεέ μου, ήμαρτον, ποθητά μου · να σε συγχωρήσω, να σε αφήσω πάλιν εις τον παράδεισον, άμμοι εσύ κατηγορών την γυναίκα, εμένα κατηγορείς, διότι εγώ έκαμα την γυναίκα.

Ακούεται, αδελφοί μου, τι κακόν πράγμα να κατηγορώμεν τον άλλον; Λοιπόν, αν θέλωμεν να σωθώμεν, του λόγου μας πάντοτε να κατηγορώμεν, και όχι να ρίχνωμεν τα σφάλματά μας επάνω εις τον άλλον.

Έπειτα λέγει ο πανάγαθος Θεός εις την Εύαν:

- Διατί έφαγες από τα σύκα, οπού σου είπα να φάγης;

Απεκρίθη και αυτή υπερήφανα και λέγει:

- Ναι, Κύριε, έφαγον, μα δεν πταίω εγώ · ο όφης με εγέλασε.

Βλέπων ο Θεός την υπερηφάνειαν αυτών, τους έδιωξεν από τον παράδεισον, και κατηράσθη τον Αδάμ να εργάζεται εις την γην, και με τον ιδρώτα του προσώπου του να τρώγη τον άρτον, και να κλαίη απαρηγόρητα διά να τον ευσπλαγχνισθή ο Θεός, να τον βάλη πάλιν εις τον παράδεισον.

Διά τούτο, αδελφοί μου, να χαίρεσθε, όσοι βγάνετε το ψωμί σας με τον κόπον σας, διότι εκείνο το ψωμί είναι ευλογημένο · και αν θέλης, δώσε ολίγον, από εκείνο το ψωμί, του πτωχού. Με εκείνο αγοράζεις τον παράδεισον. Ομοίως πάλιν να κλαίετε και να θρηνήτε με μαύρα δάκρυα, όσοι ζήτε με αρπαγής και αδικίας. Θέλει σας θανατώσει ο Θεός και σας βάλει εις την κόλασιν. Εδώ πώς πηγαίνετε, χριστιανοί μου; Όλοι με τον κόπον σας ζήτε, ή με αδικίας; Αν είστε χριστιανοί, με τον κόπον σας να ζήτε, εκείνο το ευλογεί ο Θεός, το δε άδικον το καταράται.

Εκατηράσθη και την γυναίκα να είναι υποτεταγμένη εις τον άνδρα της, και να γεννά τα τέκνα της με κόπους και στεναγμούς και δάκρυα, να κλαίη απαρηγόρητα διά να την ευσπλαγχνισθή ο Θεός, να την επαναφέρη εις τον παράδεισον. Και βλέπετε φανερά, όταν γεννώσι τα ζώα, δεν έχουν τους πόνους οπού έχει η γυναίκα όταν γεννά · διότι δεν έχουν την κατάρα οπού έχει η γυνή. Εκατηράσθη τον Αδάμ και την Εύαν και τους εξώρισεν από τον παράδεισον και έζησαν εννιακοσίους τριάντα χρόνους σε μαύρα και πικρά δάκρυα και εγέννησαν τέκνα και τα τέκνα τους τέκνα και εγένμισεν όλος ο κόσμος · και όλοι οι άνθρωποι είναι από ένα πατέρα και από μίαν μητέρα, και διά τούτο είμεθα όλοι οι άνθρωποι αδελφοί · μόνον η πίστης μας χωρίζει.

Απέθανον ο Αδάμ και η Εύα, επήγαν εις την κόλασιν και εκαίοντο πέντε και ήμισυ χιλιάδες χρόνους διά μίαν αμαρτίαν · αμή ημείς οπού κάμνομεν πολλάς, και μάλιστα εγώ, τι έχομεν να πάθωμεν; Ο Θεός είναι εύσπλαχνος, αλλά και δίκαιος. Έχει και ράβδον σιδηράν · και καθώς επαίδευσε τον Αδάμ και την Εύαν, έτσι παιδεύει και ημάς, αν δεν κάμνωμεν καλά. Παρέβησαν ο Αδάμ και η Εύα την προσταγήν του Θεού, και εξωρίσθησαν από τον παράδεισον. Τώρα τι κάμνομεν, χριστιανοί μου, ημείς; Ζητήσατε να μάθετε ότι εις τους πέντε και ήμισυ χιλιάδες χρόνους όλοι όσοι απέθνησκον επήγαινον εις την κόλασιν. Ευσπλαγχνίσθη ο Κύριος το γένος των ανθρώπων και ήλθε και έγινεν άνθρωπος τέλειος εκ Πνεύματος Αγίου, από τα καθαρώτατα αίματα της Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αιειπαρθένου Μαρίας, και μας έβγαλεν από τας χείρας του διαβόλου. Ζητήσατε να μάθετε ότι Κυριακήν ημέραν έγινεν ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου · Κυριακήν ημέραν εγεννήθη ο Χριστός και μας έδειξε την αγίαν Πίστιν, το άγιον Βάπτισμα, τα Άχραντα Μυστήρια. Υβρίσθη, εδάρθη, εσταυρώθη κατά το ανθρώπινον · ανέστη την τρίτην ημέραν, επήγεν εις την κόλασιν, έβγαλε τον Αδάμ και την Εύαν και το γένος του · έγινε χαρά εις τον ουρανόν, εις τον άδην και εις όλον τον κόσμον. Φαρμάκι και σπαθί δίστομον εις τους Εβραίους και εις τον διάβολον. Ανελήφθη εις τους ουρανούς και εκάθησεν εκ δεξιών του Πατρός, να συμβασιλεύη αιωνίως, να προσκυνήται και από τους αγγέλους. Ζητήσατε να μάθετε πως σήμερον, αύριον περιμένομεν το τέλος του κόσμου. Είσθε φρόνιμοι και γνωστικοί, καταλάβετε και μόνοι σας το καλόν και κάμνετέ το.

Τώρα τι σας φαίνεται εύλογον να κάμνωμεν; Έχω δύο λογισμούς. Ο ένας λογισμός μου λέγει: φθάνουν αυτά οπού είπες εις τους χριστιανούς, και σήκω πρωί, πήγαινε και εις άλλο μέρος να διδάξης. Ο άλλος μου λέγει: Μη πηγαίνεις · κάθησε και να τους ειπής και τα επίλοιπα και αύριον φεύγεις.

- Σεις τι λέγετε · να φύγω ή να καθήσω;
- Να καθήσης, άγιε του Θεού.
- Καλά, παιδιά μου, να καθήσω · αμή είναι καλά να δουλεύη ένας άνθρωπος ένα αμπέλι, ή να βόσκη πρόβατα και να μη φάγη εκ του καρπού των; Τώρα και εγώ εδώ οπού ήλθα και κοπιάζω είναι καλόν να μη μου δώσητε ολίγην παρηγορίαν,

πληρωμήν; Και τι πληρωμήν θέλω εγώ; Χρήματα; Και τι να τα κάμω; Εγώ, με την χάριν του Θεού, μήτε σακκούλα έχω, μήτε σπίτι, μήτε άλλο ράσο · και το σκαμνί οπού έχω ιδικόν σας είναι, το οποίον εικονίζει τον τάφον μου. Ετούτος ο τάφος έχει την εξουσίαν να διδάξη βασιλείς, πατριάρχας, αρχιερείς, ιερείς, άνδρας και γυναίκας, νέους και γέροντας και όλον τον κόσμον. Ανίσως και επεριπατούσα διά άσπρα, θα ήμουν τρελλός και ανόητος · αμή τι είναι η πληρωμή μου; Να καθήσετε από πέντε, δέκα, να συνομιλήτε αυτά τα θεία νοήματα, να τα βάλετε μέσα εις την καρδίαν σας, διά να σας προξενήσουν την αιώνιον ζωήν. Δεν είναι, αδελφοί μου, λόγοι ιδικοί μου όσα σας είπον, αλλά του Αγίου Πνεύματος, από την Αγίαν Γραφήν. Αυτά οπού σας είπα το ίδιον είναι ωσάν να κατέβη ο ίδιος ο Θεός να σας τα ειπή. Τώρα ανίσως και τα κάμνετε και τα βάλλετε εις τον νουν σας, δεν με φαίνεται και εμέ τίποτε ο κόπος. Ει δε και δεν τα κάμνετε, φεύγω λυπημένος, με τα δάκρυα στα μάτια.

- Έχετε σχολείον εδώ εις την χώραν σας να διαβάζουν τα παιδιά;
- Δεν έχομεν, άγιε του Θεού.
- Να μαζευθήτε όλοι να κάμετε ένα σχολείον καλόν, να βάλετε και επιτρόπους να το κυβερνούν, να βάνουν διδάσκαλον να μανθάνουν όλα τα παιδιά γράμματα, πλούσια και πτωχά. Διότι από το σχολείον μανθάνομεν τι είναι Θεός, τι είναι Αγία Τριάς, τι είναι Άγγελοι, δαίμονες, παράδεισος, κόλασις, αρετή, κακία · τι είναι ψυχή, σώμα κ.λ.π. Διότι χωρίς το σχολείον περιπατούμεν εις το σκότος · από το σχολείον ανοίγει το μοναστήριον.

Αν δεν ήτο σχολείον, πού ήθελα μάθει εγώ να σας διδάσκω;

ΔΙΔΑΧΗ Β΄

«Ιδού εξήλθεν ο σπείρων του σπείρει τον σπόρον αυτού. Και εν τω σπείρειν αυτόν ο μὲν ἔπεσε παρά την οδόν, και κατεπατήθη, και τα πετεινά του ουρανού κατέφαγον αυτό · και ἕτερον ἔπεσεν εις την πέτραν, και φυέν, ανατείλαντος του ἡλίου διά το μη ἔχειν ἰκμάδα ηξηράνθη · και ἕτερον ἔπεσεν αναμέσον των ακανθών και ἐπνίξαν αυτό· Και ἄλλο ἔπεσεν εις την αγαθήν γην και φυέν ἐποίησεν ο μὲν τριάκοντα, ο δε ἐξήκοντα, ο δε εκατόν. Ταύτα λέγων ἐφώνει · ο ἔχων ὠτα ἀκούειν, ἀκουέτω».

Γράφει ο απόστολος και ευαγγελιστής Ματθαίος εις το ἅγιον και ιερὸν Ευαγγέλιον : Ἦτο ἕνας γεωργός και ἐβγήκεν ἀπὸ το σπίτι του, ἐπήρε σπόρον και ἐπήγαινε να σπείρη εις τους αγρούς του. Και ἐκεῖ οπού ἔσπερνε, ἄλλος σπόρος ἔπεσεν εις την οδόν, ἄλλος εις την πέτραν, ἄλλος εις τας ακάνθας και ἄλλος εις καλήν γην. Εκείνος ο σπόρος οπού ἔπεσεν εις την οδόν δεν ἐφύτρωσε, διότι η γη ἦτο σκληρά και καταπατημένη και ἦλθον τα πετεινά και τον ἔφαγον και ἔμεινε η οδός ἀκαρπος. Ἄλλος σπόρος ἔπεσεν εις την πέτραν, εἶχεν ολίγον χῶμα, ἐφύτρωσε, ἀλλ' εὐθύς οπού ἐβγήκεν ο ἥλιος, ως μη ἔχων ρίζαν ηξηράνθη και ἔμεινε ἀκαρπος και αὐτός ο σπόρος. Ἄλλος ἔπεσεν ἀνάμεσα εις τα ἀγκάθια και τον ἐπνίξαν και αὐτόν. Εκείνος οπού ἔπεσεν εις την καλήν γην καρποφόρησε. Π.χ ἔσπειρεν ἕνα κιλόν και ἔκαμεν εκατόν. Ἄλλος ἔπεσεν εις κατωτέραν γην και ἔκαμεν ἐξήκοντα, ἄλλος εις ἐτι κατωτέραν και ἔφερε τριάκοντα.

Μου φαίνεται ὅτι ἐκαταλάβετε αὐτήν την παραβολήν. Ἀλλά διά να ἐννοήσητε καλύτερα, λέγομεν και τα ἀκόλουθα και προσέχετε ν' ἀκούσητε τους λόγους του ἱεροῦ Ευαγγελίου. Ο Κύριος ημῶν Ἰησοῦς Χριστός και Θεός ἔχει πολλά και διάφορα ὀνόματα. Λέγεται Θεός, Υἱός Θεοῦ, Υἱός ἀνθρώπου, σοφία, ζωή, ἀνάστασις και γεωργός. Ο Κύριος λοιπόν ἐβγήκεν ἀπὸ τον οἶκο Του, δηλαδή ἀπὸ τους πατρικούς κόλπους, διά της ἐνσάρκου οἰκονομίας · κατεδέχθη ο Υἱός και Λόγος του Θεοῦ και ἐσαρκώθη εις την κοιλίαν της Δεσποίνης ημῶν Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, τέλειος Θεός και τέλειος ἄνθρωπος · ὅλος μέσα εις την κοιλίαν της Θεοτόκου και ὅλος πανταχοῦ παρών.

Και καθώς ένας άνθρωπος ημπορεί να είναι ο νους του όλος εις την πόλιν και όλος εις τον οίκον του, και πάλιν όλος ο νους του να είναι μέσα εις το κεφάλιν του, ο άνθρωπος οπού είναι πλάσμα του Θεού έχει αυτό το χάρισμα, και ο Θεός δεν δύναται να είναι όλος εις τους ουρανούς, και όλος εις κάθε μέρος; Ούτως εβγήκεν, αδελφοί μου, ο Κύριος από τον οίκο του και επήρε σπόρον να σπείρη τα χωράφια του, τας καρδίας των ανθρώπων. Ποιός είναι ο σπόρος; Το άγιον Ευαγγέλιον, το να πιστεύωμεν και να βαπτιζώμεθα εις το όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, και να έχωμεν την αγάπην εις τον Θεόν και εις τους αδελφούς μας. Ποία είναι η οδός; Είναι ο υπερήφανος άνθρωπος, οπού είναι σκληρά καταπατημένη η καρδιά του από τας βιωτικές μερίμνας · ακούει τον λόγον, αλλά δεν εμβαίνει εις την καρδίαν του, και έρχονται οι δαίμονες και παίρνουν το λόγον του Θεού, και μένει άκαρπος, ήγουν χωρίς ψυχικήν ωφέλειαν. Πέτρα είναι η καρδιά εκείνου οπού ακούει τον λόγον του Θεού και τον δέχεται μετά χαράς, μα έχει ολίγην ευλάβειαν εις τον Χριστόν, και άμα του έλθει ο πειρασμός, τον αρνείται και πηγαίνει με τον διάβολον. Άκανθαι είναι εκείνος οπού ακούει τον λόγο του Θεού, και ύστερον έρχονται τα πονηρά πάθη και τον πνίγουν, και μένει και αυτός άκαρπος. Η καλή γη είναι ο τέλειος άνθρωπος, όστις έφερεν εκατόν, ο μεσαίος εξήκοντα και ο κατώτερος τριάκοντα.

Μα τον κεκρυμμένον νόημα της παραβολής δεν το εννοήσατε, και πρέπει εις έκαστον μέρος να είπωμεν από ένα παράδειγμα.

Τον παλαιόν καιρόν ήτο ένας βασιλεύς των Εβραίων λεγόμενος Μανασσής, ο οποίος τους εβασάνιζε με πολλά παιδευτήρια. Τον εσυμβούλευαν οι προφήται και διδάσκαλοι να κυβερνά τον λαόν με πραότητα, αλλ' αυτός δεν ήκουε τον λόγον του Θεού, δεν μετενόησε. Βλέπων ο Θεός την κακήν του γνώμην τι να κάμνει; Σηκώνει ένα βασιλέα από την ανατολήν και τον πολεμεί και τον παίρνει σκλάβον, και τον κλειδώνει μέσα εις ένα καζάνι δια να τον κάψη. Τι κάμνει εκεί ο Μανασσής, μέσα εις το χάλκωμα; Ενεθυμήθη τας αμαρτίας του, έκλαυσε, παρακάλεσε τον Θεόν να τον ελευθερώση και πλέον δεν αμαρτάνει. Βλέπων ο Θεός την καλήν του γνώμην ήκουσε την μετάνοιά του, εδέχθη τα δάκρυά του και έστειλε ένα άγγελον και τον ελευθερώνει από εκείνον τον κίνδυνον. Ύστερον επώλησε τα πράγματά του και τα έδωσε ελεημοσύνην και υπήγε και ασκήτευεν εις όλην του την ζωήν με νηστείας, αγρυπνίας, προσευχάς, και επήγεν εις τον παράδεισον να χαίρεται πάντοτε. Ανίσως, αδελφοί μου, και είναι κανείς από σας και είναι σκληρόκαρδος ωσάν τον Μανασσή και ενθυμηθή τας αμαρτίας του και μετανοήση και κλαύση, ας είναι βέβαιος ότι δέχεται την μετάνοιάν του καθώς του Μανασσή.

Να είπωμεν δε και διά την πέτραν · έχομεν πολλά, αλλά μόνον ένα παράδειγμα θα είπωμεν, του αποστόλου Πέτρου. Τη Μεγάλη Πέμπτη το εσπέρας ηξεύροντας ο Κύριος ως καρδιογνώστης Θεός όλα τα μέλλοντα, και μάλιστα την καρδίαν των Εβραίων και του Ιούδα, εκάθησε και εδίδαξε τους αγίους Αποστόλους πολλά και διάφορα νοήματα. Μεταξύ των άλλων τους είπε και τούτον τον λόγον : Να

ηξεύρετε ότι ένας από σας θα με πωλήση εις τους Εβραίους διά τριάκοντα φλωρία, και θα με περιγελάσουν οι Εβραίοι, θα με υβρίσουν, θα με δείρουν και θα με σταυρώσουν. Όμως μη λυπείσθε, διότι εγώ θέλω να σταυρωθώ, διά να σταυρώσω την αμαρτίαν και τον διάβολον, και να δώσω ζωήν εις τους ανθρώπους, και την τρίτην ημέραν ν' αναστηθώ και να χαροποιήσω υμάς και τον ουρανόν και την γην, και να φαρμακώσω τον άδην και τους Εβραίους και μάλιστα τον διάβολον. Μάθετε δε και τούτο, μαθηταί μου, ότι τότε θα με αφήσετε όλοι και θα φύγετε. Απεκρίθη ο Πέτρος και λέγει : Κύριε, όλοι και να σε αρνηθούν, εγώ δεν σε αρνούμαι ποτέ. Του λέγει ο Κύριος : Πέτρε, μη καυχάσαι. Όχι, Κύριε, είμαι έτοιμος να χύσω και το αίμα μου διά την αγάπην Σου Του λέγει ο Κύριος : Καλά Πέτρε ο καιρός θα δείξει. Λέγει ο Πέτρος : Όχι, Κύριε, μη γένοιτο να σε αρνηθώ ποτέ. Λέγει ο Κύριος : Εσύ οπού λέγεις ότι με αγαπάς, θα με αρνηθής απόψε · πριν λαλήση ο πετεινός δις, θα με αρνηθής τρις. Διότι καλύτερα ήξευρεν ο Κύριος την καρδίαν του Πέτρου παρά ο ίδιος. Πάλιν λέγει ο Πέτρος : Όχι, Κύριε · όλοι αν σε αρνηθούν, εγώ δεν σε αρνούμαι. Του λέγει ο Κύριος : Το σιτάρι όταν το πυρώση ο ήλιος τότε φαίνεται πως είναι ριζωμένον, αν δεν ξηραυθή. Ομοίως και κάθε χριστιανός · όταν του έλθη πειρασμός και δεν αρνηθή τον Χριστόν, τότε είναι αληθής χριστιανός.

Ήλθεν η ώρα, παρεδόθη ο Κύριος θεληματικώς εις τους Ιουδαίους · ευθύς έφυγον οι Απόστολοι, καθώς είπεν ο Κύριος · επήραν οι Εβραίοι τον Χριστόν και τον επήγαν εις τα παλάτια του Άννα και Καϊάφα και ήρχισαν να τον εξετάζουν πόθεν είναι. Επήγεν ο Πέτρος και ίστατο μακρόθεν διά να ιδη τα πάθη του Χριστού μας. Έρχεται ένα Εβραίος και λέγει του Πέτρου : Και συ μαζί με τον Χριστόν είσαι; Απεκρίθη ο Πέτρος : Όχι, δεν τον γνωρίζω τι άνθρωπος είναι. Ακούετε, αδελφοί μου, τι έκαμεν ο Πέτρος; Ηρνήθη τον Χριστόν και υπήγεν με τον διάβολον. Πρωτύτερα έστεκε να ιδή τι κάμνουν του Χριστού · ύστερον εκοίταζε την πόρτα να φύγη. Έρχεται και άλλος και λέγει του Πέτρου : Και συ μαζί με τον Χριστόν είσαι; Λέγει πάλιν ο Πέτρος : Δεν ηξεύρω τι μου λέγεις. Όταν εξύγωσε κοντά εις την πόρταν να φύγη, τον πιάνει και άλλος Εβραίος και του λέγει : Και συ μαθητής του είσαι; Λέγει ο Πέτρος : Να έχω το ανάθεμα αν ηξεύρω αυτόν τον άνθρωπον. Ακούετε, αδελφοί μου, ότι εκείνος, όστις έλεγεν ότι χύνει το αίμα του διά την αγάπην του Χριστού, τώρα τον αρνείται; Και καθώς ηρνήθη το τρίτον, ώ του θαύματος! Ελάλησεν ο πετεινός, καθώς είπεν ο Κύριος. Ακούσας ο Πέτρος τον πετεινόν αναθυμήθη τον λόγον του Κυρίου, και εξελθών έξω έκλαυσε με μαύρα δάκρυα, και εις όλην του την ζωήν, όταν ήκουε τον πετεινόν, έκλαιεν ενθυμούμενος την άρνησιν.

Εσταυρώθη ο Κύριος, ανέστη την τρίτην ημέραν, εφανερώθη εις τας μυροφόρους και τας λέγει : Υπάγετε και είπατε εις τους Αποστόλους και εις τον Πέτρον ότι ανέστην, και τους περιμένω εις την Γαλιλαίαν. Διατί εξεχώρισε τον Πέτρο; Διά να μάθη ότι εδέχθη την μετάνοιά του ο Κύριος και τον εσυγχώρησεν. Επήγαν οι Απόστολοι εις τον Χριστόν και έλαβον την χάριν του Παναγίου

Πνεύματος. Επήγε και ο Πέτρος, αμή έστεκε σκυθρωπός. Του λέγει ο Κύριος: Πέτρε, με αγαπάς; Και τον ηρώτησε τρεις φορές, εις διόρθωσιν των τριών αρνήσεων, και τον επανέφερεν εις την πρώτην του αξίαν.

Έπειτα διήλθε δύσιν και ανατολήν και έκαμε χιλιάδας χριστιανούς. Τον συνέλαβεν ένας βασιλεύς της Ρώμης και του έλεγε ν' αρνηθή τον Χριστόν και να προσκυνήση τα είδωλα. Ο δε Πέτρος του λέγει : Δεν τον αρνούμαι. Όθεν τον εσταύρωσε με το κεφάλι κάτω και παρέδωκε την αγίαν του ψυχήν εις χείρας του Χριστού μας και επήγεν εις τον παράδεισον.

Να ειπούμεν και διά την καλήν γην. Η αγία Παρασκευή ήτο δώδεκα χρονών κόρη από γένος ευγενικόν. Μείνασα ορφανή εμοίρασεν όλην της την περιουσία εις τους φτωχούς, και με αυτά ηγόρασε τον παράδεισον. Και μετεχειρίζετο ως φτιασίδια τα δάκρυα, ενθυμούμενη τας αμαρτίας της. Ως σκουλαρίκια είχε τα ωτά της ανοιχτά διά να ακούη τας Αγίας Γραφάς. Ως κορδόνι είχε τας πολλές νηστείας, οπού έκαμνον τον λαιμόν της και έλαμπε ως ο ήλιος. Ως δακτυλίδια τους κόμβους των δακτύλων της από τας πολλές μετανοίας οπού έκαμνεν. Ως χρυσούν ζωνάριον την παρθενίαν οπού εφύλαξεν εις όλην της την ζωήν. Ως φόρεμα την εντροπήν οπού είχεν εις τον εαυτόν της και ο φόβος του Θεού οπού την εσκέπαζεν. Έτσι εστολίζετο η Αγία. Ανίσως και είναι κανένα κορίτσι και θέλη να στολίζεσαι, ας στοχασθή τι έκαμνεν η Αγία, να κάμνη και εκείνη, αν θέλη να σωθή. Έτσι αδελφοί μου, η αγία Παρασκευή έμαθε γράμματα και έγινε σοφώτατη. Και διά την καθαρότητά της την ηξίωσεν ο Θεός και έκαμνε και θαύματα. Ιάτρευε τυφλούς, κωφούς · ανέστηνε νεκρούς. Δύο Εβραίοι, τέκνα του διαβόλου, βλέποντες την Αγίαν να κάμνη θαύματα, την εφθόνησαν και την διέβαλον εις τον βασιλέα Αντωνίνον ως χριστιανήν. Την κράζει λοιπόν ο βασιλεύς και της λέγει ν' αρνηθή τον Χριστόν και να προσκυνήση τους θεούς, να την κάμη βασίλισσαν. Λέγει του η Αγία : Εγώ δεν είμαι ανόητη ωσάν εσένα, να αρνηθώ τον Χριστόν και να υπάγω εις τον διάβολον · ν' αφήσω την ζωήν και να υπάγω εις τον θάνατον. Άμποτε να άφηνες και σύ το σκότος και να ήρχεσο εις το φως. Ακούετε, αδελφοί μου, ένα κορίτσι να ομιλή με τοιαύτην παρρησίαν εμπρός εις ένα βασιλέα; Όστις έχει τον Χριστόν μέσα εις την καρδίαν του, δεν φοβήται όλον τον κόσμο. Ανίσως θέλομεν και ημείς να μη φοβούμεθα μήτε ανθρώπους μήτε δαίμονας, να έχομεν τον Θεόν εις την καρδίαν μας. Λέγει ο βασιλεύς της Αγίας : Σου δίδω τρεις ημέρας διορίαν · αν δε μου υπακούσης, θα σε θανατώσω. Λέγει του η Αγία : Βασιλεύ, εκείνο όπου θέλεις να κάμεις εις τρεις ημέρας, κάμε το τώρα, διότι εγώ δεν αρνούμαι τον Χριστόν μου. Τότε προστάζει ο βασιλεύς και άναψαν μίαν μεγάλην πυρκαϊάν και βάνουν ένα καζάνι γεμάτο πίσσαν και θειάφι και βράζει καλά. Βλέπουσα η Αγία το καζάνι εχαίρετο, ότι έμελλε ν' αναχωρήση από τούτον τον ψεύτικον κόσμο και να υπάγη εις εκείνον τον αληθινόν και αιώνιον. Προστάζει ο βασιλεύς να βάλουν την Αγίαν εις το καζάνι διά να καή. Η Αγία έκαμε τον σταυρόν της και εμβαίνει μέσα. Περιμένει

δύο-τρεις ώρας ο βασιλεύς και βλέπων οπού δεν καίεται η Αγία της λέγει : Παρασκευή, διατί δεν καίγεσαι ; Λέγει του η Αγία : Διότι ο Χριστός εδρόσισε το νερό και δεν καίομαι. Λέγει της ο βασιλεύς : Ράντισόν με και εμέ διά να ίδω, καίει ; Επήρην η Αγία με τας δύο της χείρας και του ρίπτει εις το πρόσωπον και ευθύς, ώ του θαύματος! Ετυφλώθη και εγδάρθη το πρόσωπόν του. Φωνάζει ο βασιλεύς : Μέγας ο Θεός των χριστιανών και εις αυτόν πιστεύω και εγώ · και έβγα να με βαπτίσης. Εβγήκεν η Αγία και τον εβάπτισε με όλον του το βασίλειον. Έπειτα την απεκεφάλισεν άλλος βασιλεύς και υπήγεν εις τον παράδεισον να χαίρεται πάντοτε. Αυτή η Αγία έκαμε τα εκατόν κατά τον λόγον του Κυρίου.

Να είπωμεν και δι' εκείνον οπού έφερε τα εξήκοντα. Εις τας 9 του Οκτωβρίου εορτάζει η Εκκλησίαν μας τον άγιον Ανδρόνικον με την σύζυγόν του Αθανασίαν. Τους είχε χαρίσει ο άγιος Θεός δύο παιδιά αρσενικά, και μίαν ημέραν απέθανον και τα δύο. Κλαίουσα η Αθανασία διά τα τέκνα της, έχεται άγγελος Κυρίου και της λέγει : Αθανασία, διατί κλαίεις; Τα τέκνα σου χαίρονται εις τον παράδεισον και θα τα απολαύσης εις την Δευτέραν Παρουσίαν, και μη λυπείσαι. Και έτσι την επαρηγόρησε. Λέγει η Αθανασία του Ανδρόνικου : Αφέντη, χιλιάδες άνδρες και γυναίκες εφύλαξαν παρθενίαν εις όλην των την ζωήν. Ημείς υπανδρευθήκαμεν και απελούσαμεν τα σωματικά. Δεν γινόμεθα καλόγηροι να κάμωμεν και τα ψυχικά, να υπάγωμεν και εις τον παράδεισον; Απεκρίθη και ο ευλογημένος Ανδρόνικος και της λέγει : Ας γίνη, αδελφή μου, το θέλημα του Θεού. Και απ' εκείνην την ώραν έζων ως αδελφοί. Εμοίρασαν την περιουσίαν των, επήγαν και οι δύο εις μοναστήριον και έγιναν καλόγηροι και έζησαν με νηστείας και σκληραγωγίας και επήγαν εις τον παράδεισον. Αυτοί έκαμον τα εξήκοντα, διότι έκαμον πρώτον τα σωματικά και δεύτερον τα ψυχικά. Αυτοί βέβαια είναι κατώτεροι από την αγίαν Παρασκευήν. Ανίσως και θέλει κανέννας από σας να κάμει τα εξήκοντα, ας αγωνίζεται ωσάν τον άγιον Ανδρόνικον και την αγίαν Αθανασίαν και σώζεται.

Πάλιν αν δεν ημπορήτε να κάμετε τα εξήκοντα, μιμηθήτε εκείνον όπου έκαμε τα τριάκοντα. Εις την ανατολήν ήτο ένας άνθρωπος ιερεύς, το όνομα Ιωάννης, υπανδρευμένος. Είχεν είκοσι παιδιά. Μιαν ημέραν υπήγεν ένας Δεσπότης εις το σπίτι του παπά, βλέπει τα παιδιά και ερωτά τίνος είναι. Ιδικά μου, λέγει ο παπάς, είναι : ο Θεός μου τα εχάρισε. Του λέγει ο Δεσπότης : Πόσους χρόνους είσαι υπανδρευμένος; Δεκαοκτώ, λέγει ο παπάς. Τότε λέγει ο Δεσπότης : Διά δεκαοκτώ χρόνους έχεις 20 παιδιά; Εσύ πρέπει να καθαιρεθής. Λέγει του ο παπάς : Να εξομολογηθώ, Δεσπότη μου, και αν το εύρης εύλογον, ας γίνη ορισμός του Θεού. Ήρχισεν ο παπάς και λέγει : Εγώ, Δεσπότη μου, έμαθα γράμματα Ελληνικά, έγινα δεκαοκτώ χρονών αναγνώστης, είκοσιπέντε διάκονος και τριάκοντα ιερεύς χωρίς να δώσω καν ένα άσπρο. Κατά τους θείους νόμους υπανδρεύτηκα. Πρώτον εξωμολογηθήκαμεν με την παπαδιά μου, επήγαμεν εις την εκκλησίαν και εστεφανωθήκαμεν, έπειτα εκοινωνήσαμεν τα Άχραντα Μυστήρια και μετά τρεις ημέρας εσμίξαμεν. Και ωσάν εγκαστρώθη, εχωρίσαμεν έως οπού εγέννησεν.

Εσαράντισε, και τότε πάλιν εσμίξαμεν, και πάλιν εχωρίσαμεν, και με τέτοιον τρόπον εκάμαμε τα είκοσι τέκνα, πανιερώτατε. Λέγει ο Δεσπότης : Συγχωρημένος και ευλογημένος να είσαι · να κάμης πενήντα και εκατόν τέκνα. Έτσι ο ευλογημένος Ιωάννης έμαθε τα τέκνα του γράμματα, τα επαίδευσε με νουθεσίας καλές, και επέρασεν εδώ καλά και επήγεν εις τον παράδεισον. Αυτός έκαμε τα τριάκοντα. Θέλεις και συ, αδελφέ μου, να κάμης τα τριάκοντα; Μιμήσου τον παπά Ιωάννην τώρα οπού έχεις καιρόν.

Αυτήν είναι η εξήγησις της παραβολής. Οδός είναι οι Εβραίοι, οι οποίοι είναι διά την κόλασιν. Πέτρα είναι οι ασεβείς. Και καλή γης είναι οι ευσεβείς και ορθόδοξοι χριστιανοί, οι οποίοι σώζονται. Αλλά πώς σώζονται; Ο καθένας καθώς έπραξεν αν δηλαδή έκαμε καλά, πηγαίνει εις τον παράδεισον · αν κακά, πηγαίνει εις την κόλασιν.

Εγώ εδιάβασα και περί ιερέων, και περί ασεβών, αιρετικών και αθέων · τα βάθη της σοφίας ηρεύνησα · όλαι αι πίστεις είναι ψεύτικες · τούτο κατάλαβα αληθινόν, ότι μόνη η πίστις των Ορθοδόξων χριστιανών είναι καλή και άγια, το να πιστεύωμεν και να βαπτιζώμεθα εις το όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Τούτο σας λέγω τώρα εις το τέλος · να ευφραίνεστε οπού είσθε ορθόδοξοι χριστιανοί, και να κλαίεται δια τους ασεβείς και αιρετικούς, οπού περιπατούν εις το σκότος. Ημείς, χριστιανοί μου, τι είμεθα, δίκαιοι ή αμαρτωλοί; Άνισος και είμεθα δίκαιοι, καλότυχοι και τρισμακάριοι · ει δε και είμεθα αμαρτωλοί, τώρα είναι καιρός να μετανοήσωμεν, να παύσωμεν από τα κακά, και να κάμνωμεν τα καλά · διότι η κόλασις μας καρτερεί. Πότε θα μετανοήσωμεν; Όχι αύριον και μεθαύριον, αλλά σήμερα, διότι έως αύριον δεν ηξεύρομεν τι θα πάθωμεν. Προσέχετε, λοιπόν αδελφοί μου, να μη υπερηφανεύεσθε, να μη φονεύητε, να μη μοιχεύητε, να μη κάμνητε όρκους, να μη λέγητε ψεύματα, να μη συκοφαντήτε, να μη προδίδητε, να μη στολίζητε το σώμα, διότι θα το φάγουν οι σκώληκες, αλλά να στολίζητε την ψυχήν, οπού είναι τιμιωτέρα από όλον τον κόσμον. Να προσεύχεσθε, να νηστεύετε, να δίδετε ελεημοσύνην, να έχετε τον θάνατον έμπρος'θην σας, πότε να φύγετε από τούτον τον ψεύτικον κόσμον, να υπάγετε εις εκείνον τον αιώνιον. Ακούσατε, αδελφοί μου : καθώς ένα άρχοντα έχει δέκα δούλους και σφάλλει ένας εξ αυτών τον διώκει και βάνει άλλον, ούτω και ο Κύριος, ωσάν εξέπεσε το πρώτον τάγμα των αγγέλων, επρόσταξεν ο Θεός και έγινεν ούτος ο κόσμος, και έκαμεν ημάς τους ανθρώπους, και μας βάλη εις τον τόπον των αγγέλων. Ημείς, χριστιανοί μου, δεν έχομεν εδώ πατρίδα. Διά τούτο και ο Θεός μας έκαμε με το κεφάλι ορθούς, και μας έβαλε το νου εις το επάνω μέρος, διά να στοχαζώμεθα πάντοτε την ουράνιον βασιλείαν, την αληθινήν πατρίδα μας. Όθεν, αδελφοί μου, να σας διδάσκω και συμβουλεύω, πλην τολμώ πάλιν και παρακαλώ τον γλυκύτατον Ιησούν Χριστόν να στείλη ουρανόθεν την Χάριν Του και την ευλογίαν Του εις αυτήν την χώραν, και όλους τους χριστιανούς, άνδρας και γυναίκας, νέους και γέροντας, και τα έργα των χειρών σας. Και πρώτον, αδελφοί μου, άμποτε να σας ευσπλαγχνίση και να

συγχώρηση τας αμαρτίας σας και να σας αξιώση να διέλθητε και
εδώ καλήν και ειρηνικήν αυτήν την ματαίαν ζωήν και μεταθάνατον
εις τον παράδεισον, και στην πατρίδα μας την αληθινήν, να
χαιρώμεθα πάντοτε, να δοξάζωμεν και προσκυνώμεν την Αγίαν
Τριάδα εις τους αιώνας των αιώνων, αμήν.

Παρακαλώ σας, αδελφοί μου, να ειπήτε και δι' εμέ τον αμαρτωλόν
τρεις φορές : συγχωρήσατέ με και ο Θεός συγχωρήσει σας.
Συγχωρηθήτε και μεταξύ σας.

ΔΙΔΑΧΗ Γ'

«Ερευνάτε τας Γραφάς»

Ερευνάτε τας Γραφάς ότι εν αταίς ευρίσκετε ζωήν αιώνιον. Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, αδελφοί μου, ο γλυκύτατος Δεσπότης και ποιητής των Αγγέλων και πάσης νοητής και αισθητής κτίσεως, παρακινούμενος από την ευσπλαχνίαν και πολλήν του αγαθότητα και αγάπην οπού έχει εις το γένος μας, μας εχάρισε και μας χαρίζει καθ' εκάστην ημέραν την αυγήν και τιν δοξάζομεν. Και εδιαβάσαμεν το άγιον Ευχέλαιον, και εχρίσθημεν εις βοήθειάν μας, και άμποτε ο Κύριος να μας ευσπλαγχνισθή διά πρεσβειών της Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας και πάντων των Αγίων, να συγχωρήση τας αμαρτίας μας και να μας αξιώση της βασιλείας των ουρανών, να ευφραινώμεθα και να δοξάζωμεν την Αγίαν Τριάδα. Τον παλαιόν καιρόν, χριστιανοί μου, οι άνθρωποι ήσαν καθαροί και ωμιλούν με τον Θεόν· ύστερον όμως εξέπεσαν εις αμαρτίαν και δεν ήσαν άξιοι να ομιλούν με τον Θεόν. Εφώτισε πρώτον το Άγιον Πνεύμα τους αγίους Προφήτας και μας έγγραφαν την Αγίαν Γραφήν· εφώτισε δεύτερον τους αγίους Αποστόλους· εφώτισε και τρίτον τους αγίους Πατέρας και μας εξήγησαν τα βιβλία της Εκκλησίας μας, διά να ηξεύρωμεν που περιπατούμεν.

Κατά τον καιρόν εκείνον ήτον ένας άνθρωπος και ελέγετο Μωησής. Αυτός από μικρόν παιδίον οπού ήτον, έλαβε δύο χαρίσματα εις την καρδίαν του· αγάπην εις τον Θεόν και εις τους αδελφούς του. Ωστε πρέπει και ημείς οι ευσεβείς χριστιανοί να έχωμεν αυτάς τας δύο αγάπας, και αύτη είναι η εντολή του Κυρίου: «Αύτη εστίν η εντολή η εμή, ίνα αγαπάτε αλλήλους καθώς ηγάπησα υμάς». Ακούεται, αδελφοί μου, τι λέγει ο Χριστός; Ότι καθώς εγώ υβρίσθηκα, δάρθηκα, πείνασα, εδείψασα, και εσταυρώθηκα, και έχυσα το αίμα μου διά την αγάπην σας, διά να σας ελευθερώσω από τας χείρας του διαβόλου, έτσι πρέπει και σεις ν' αγαπάτε τον Θεόν και τους αδελφούς σας, και αν τύχη και ανάγκη, να χύνετε και το αίμα σας διά την αγάπην του Θεού και του αδελφού σας. Η τέλεια αγάπη είναι να πωλήσης όλα σου τα πράγματα και να τα δώσης ελεημοσύνην, και συ να πωληθής σκλάβος, και όσα παίρνεις να τα δίδης ελεημοσύνην. Εις την ανατολήν ήτον ένας Δεσπότης, του επήραν από την επαρχίαν του εκατόν σκλάβους, επώλησεν όλα του τα πράγματα και τους εξεσκλάβωσεν. Ένα παιδί μιας χήρας απέμεινε σκλαβωμένο. Τι να κάμνει ο Δεσπότης; Ξυρίζεται και πηγαίνει και παρακαλεί τον αφέντη, οπού είχε το παιδί, να το ελευθερώση και να κρατήση εκείνον σκλάβον, όπερ και εγένετο. Και επερνούσε μεγάλην σκληραγωγίαν, έως οπού διά την υπομονήν του τον ηξίωσε ο Θεός και έκαμνε θαύματα. Ύστερα τον ηλευθέρωσεν ο

αφέντης του και πάλιν έγινε αρχιερέυς. Αυτήν την αγάπην θέλει ο Θεός να έχωμεν και ημείς. Ευρίσκεται κανένας να έχη αυτήν την αγάπην; Όχι! Μη πωλείσαι συ, πώλησον μόνον τα πράγματά σου και δος τα ελεημοσύνην. Δεν δύνασαι να το κάμης; Δόσε το ήμισυ, το τρίτον, ή το τέταρτον. Δεν δύνασαι και τούτο; Μη παίρνης το ψωμί του αδελφού σου, μη τον κατατρέχης, μη τον συκοφαντής. Πώς θέλομεν να σωθώμεν αδελφοί μου; Το ένα μας φαίνεται βαρύ, το άλλο πικρόν. Ο Θεός είναι εύσπλαχνος, ναι! Αλλ' είναι και δίκαιος· έχει και ράβδον σιδηράν. Λοιπόν αν θέλωμεν να σωθώμεν, πρέπει να έχωμεν την αγάπην εις τον Θεόν και εις τους αδελφούς μας.

Ενήστευσεν ο Μωυσής σαράντα ημερόνυκτα και έγινε ωσάν άγγελος. Έτσι και ημείς να νηστεύωμεν την Τετάρτην, διότι επωλήθη ο Χριστός μας, και την Παρασκευήν, διότι εσταυρώθη. Και καθώς ο Μωυσής έμαθε γράμματα, έτσι πρέπει να ημείς να μανθάνωμεν, διά να ηξεύρωμεν τον Νόμον του Θεού· και αν δεν εμάθετε οι γονείς, πρέπει να μάθουν τα τέκνα σας. Δεν βλέπετε ότι αγρίωσε το Γένος μας από την αμάθειαν και εγίναμεν ωσάν θηρία; Διά τούτο σας συμβουλεύω να κάμετε σχολείον, διά να εννοήτε το άγιον Ευαγγέλιον και τα λοιπά βιβλία.

Βλέπων ο πανάγαθος Θεός την καλήν του γνώμην τον ηξίωσε και έγινε βασιλεύς εις τους Εβραίους και εβασίλευσε τεσσαράκοντα χρόνους· τον ηξίωσε και έγινε προφήτης. Και τι θέλει να ειπή προφήτης; Να ηξεύρη τα περασμένα και τα μέλλοντα. Έτσι και ημείς, αδελφοί μου, όταν κάμωμεν καλά έργα, μας αξιώνει και ημάς, και ότι του ζητήσωμεν με πίστιν μας το δίδει. Ει δε και κάμνομεν κακά και δεν έχομεν αγάπην και έχομεν μίσος, τότε δεν έχομεν μέρος με τον Θεόν, αλλά με τον διάβολον εις την κόλασιν να καιώμεθα πάντοτε.

Τον παλαιόν καιρόν, αδελφοί μου, ο μισόκαλος διάβολος έβγαλεν όλας του τας κακίας και παρεκίνηει τους ανθρώπους να υπερηφανεύονται, να φονεύονται, να πορνεύουν, να μοιχεύουν, να κάμνουν πράγματα τα οποία δεν τα έκαμνον μήτε τα άλογα ζώα, και το χειρότερον, επροσκυνούσαν διά Θεόν τον ήλιον, άλλος την σελήνην, άλλος την θάλασσαν. Θέλων ο Θεός να κάμη κατακλυσμόν να χαλάση τον κόσμον, επρόσταξε τον Νώε να κάμη ένα καράβι επάνω εις την γην, διά να τον ερωτούν οι άνθρωποι, διατί το κάμνεις; Να τους λέγη ότι ο Θεός θα χαλάση τον κόσμον, και αυτοί θα τον περιγελούν, αλλά να μη τον μέλη. Ήρχισεν ο Νώε το καράβι. Τον ερωτούσαν οι άνθρωποι : Διατί κάμνεις το καράβι; Ο Νώε τους έλεγε : Διότι ο Θεός θα χαλάσει τον κόσμον. Εκείνοι του έλεγον ότι είναι τρελλός. Τι έπαθεν ο Θεός να χαλάση τον κόσμον; Ο Νώε ετήραγε την δουλειά του, και εις τους 100 χρόνους ετελείωσε το καράβι. Τον καιρόν εκείνον οκτώ άνθρωποι ευρέθησαν καλοί· ο Νώε, η γυναίκα του, τα τρία του τέκνα και οι τρεις του νυφάδες. Θέλων ο Θεός να φυλάξη αυτούς τους οκτώ, επρόσταξε τον Νώε να πισσώση το καράβι, διά να μη έμβη μέσα βροχή, και να εμβάση μέσα όλα τα ζώα, αρσενικά και θηλυκά, καθαρά και ακάθαρτα. Και αφού εμβήκε και αυτός μέσα με την γυναίκα του, τα παιδιά του, και οι νυφάδες του, έκλεισε καλά το καράβι. Οι άνθρωποι έξω έτρωγον,

έπινον, έκαμνον πραγματείας και άλλα διαβολικά έργα. Τότε ήνοιξεν ο Θεός τους καταρράχτας του ουρανού και έπιπτεν η βροχή ως ποταμός εις την γην. Εφώναζον οι άνθρωποι : Νώε, άνοιξόν μας να έμβωμεν εις το καράβι. Ο Νώε τους έλεγε : Πού ήσθε εδώ και εκατό χρόνους οπού σας έλεγον ότι ο Θεός θα χαλάση τον κόσμον; Τώρα τι να σας κάμω; **Εν τω άδη ουκ έστι μετάνοία!** Και τότε επλημμύρισεν η γη, και το νερό εσκεπάσεν όλα τα όρη, και επνίγησαν όλοι οι άνθρωποι, εκτός του Νώε και της οικογένειάς του. Και πάλιν από αυτούς εγέμισεν όλος ο τόπος, καθώς λέγει ο Χριστός εις το άγιον Ευαγγέλιον. «Όσπερ αι ημέραι του Νώε, ούτως έσται και η παρουσία του υιού του ανθρώπου», ήγουν : Καθώς εις τον καιρόν του Νώε, οι άνθρωποι δεν έπίστευον, αλλά τον περιγέλων, έως ότου ήλθεν έξαφνα η οργή του Θεού, ο κατακλυσμός, και επνίξεν όλον τον κόσμον, ομοίως και τώρα, χριστιανοί μου, εις την Δευτέραν Παρουσίαν του Κυρίου, δεν θα πιστεύωσιν οι άνθρωποι καθώς και τότε. Τα λόγια οπού σας λέγω δεν είναι ιδικά μου, αλλά του Αγίου Πνεύματος : και όστις θέλει ας πιστεύση. Εγώ το χρέος μου το έκαμα. Έπαθα μίαν απάτην, αδελφοί μου : όταν ήμουν νέος έλεγα : Ας κάμω αμαρτίας, και όταν γηράσω κάμνω καλά και σώζομαι. Τώρα εγήρασα και αι αμαρτίαι έκαμον ρίζας και δεν ημπορώ να κάμω κανένα καλόν. Λοιπόν προσέξτε και σεις να μη πάθητε τα όμοια, αλλά τώρα, οπού έχετε καιρόν, κάμετε έργα καλά διά να σωθήτε.

Τριακοσίους χρόνους μετά την Ανάστασιν του Χριστού μας έστειλεν ο Θεός τον άγιον Κωνσταντίον και εστερέωσε βασίλειον χριστιανικόν : και τον είχαν χριστιανοί το βασίλειον 1150 χρόνους. Ύστερον το εσήκωσεν ο Θεός από τους χριστιανούς και έφερεν Τούρκον και του το έδωσε διά το ιδικόν μας καλόν, και το έχει ο Τούρκος 320 χρόνους. Και διατί έφερεν ο Θεός τον Τούρκον και δεν έφερεν άλλο έθνος; Διά το ιδικόν μας συμφέρον : διότι τα άλλα έθνη θα μας έβλαπτον εις την πίστιν, ο δε Τούρκος άσπρα άμα του δώσης κάμνεις ότι θέλεις.

Θέλων ο Κύριος να μας φυλάξη από την κατάκρισιν μας εχάρισεν ένα λόγον, τον οποίον αν φυλάξωμεν θα σωθώμεν. Ποιος είναι ο λόγος ούτος; «Ο συ μισείς, ετέρω μη ποιήσης», δηλαδή : Εκείνο, το οποίον δεν θέλεις να σου κάμη άλλος, μη το κάμνεις και συ εις άλλον. Καθώς δεν θέλεις να σε κλέψουν, να σε συκοφαντήσουν, να σε υβρίσουν οι άλλοι, έτσι και συ να μη κλέπτης, να μη φονεύης τους άλλους.

Τώρα σας συμβουλεύω να κάμετε από κομβολόγι μικροί και μεγάλοι και να το κρατήτε με το αριστερό χέρι, και με το δεξιό να κάμνετε τον σταυρόν σας και να λέγετε : **Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ και Λόγε του Θεού του ζώντος, διά της Θεοτόκου και πάντων των Αγίων ελέησόν με τον αμαρτωλόν και ανάξιον δούλον σου.** Ο Πανάγαθος Θεός μας εχάρισε τον τίμιον Σταυρόν με τον οποίον να ευλογώμεν, και τα Άχραντα Μυστήρια. Με τον σταυρόν να διώκωμεν τους δαίμονας : αλλά πρέπει να έχωμεν το χέρι μας καθαρόν από αμαρτίας, και τότε κατακαίεται ο διάβολος και φεύγει. Όθεν, αδελφοί μου, ή τρώγετε ή πίνετε ή δουλεύετε, να μη

σας λείπη αυτός ο λόγος και ο σταυρός · και καλόν και άγιον είναι να προσεύχεσθε πάντοτε την αυγήν, το βράδυ και τα μεσάνυχτα.

Ακούσατε, αδελφοί μου, πώς πρέπει να γίνεται ο σταυρός και τι σημαίνει. Πρώτον · όπως η Αγία Τριάς δοξάζεται εις τον ουρανόν από τους Αγγέλους, ούτω και συ να σμίγης τα τρία σου δάκτυλα της δεξιάς χειρός · και μη δυνάμενος να αναβής εις τον ουρανόν να προσκυνήσης, βάνεις την χείραν σου εις την κεφαλήν σου (διότι η κεφαλή σημαίνει τον ουρανόν) και λέγεις : Καθώς οι Άγγελοι δοξάζουσι την Αγίαν Τριάδα εις τον ουρανόν, έτσι και εγώ ως δούλος δοξάζω και προσκυνώ την Αγίαν Τριάδα · και καθώς τα δάκτυλα είναι τρία, είναι ξεχωριστά, είναι και μαζί, έτσι και η Αγία Τριάς είναι τρία πρόσωπα, αλλ' εις Θεός. Κατεβάζων το χέρι σου εις την κοιλίαν σου να λέγης : Σε προσκυνώ και Σε λατρεύω, Κύριέ μου, ότι κατεδέχθης και εσαρκώθης εις την κοιλίαν της Θεοτόκου διά τας αμαρτίας μας. Το βάζεις πάλιν εις τον δεξιόν σου ώμον και λέγεις : Σε παρακαλώ, Θεέ μου, να με συγχωρήσης και να με βάλης εις τα δεξιά σου με τους δικαίους. Βάνοντάς το πάλιν εις τον αριστερόν ώμον λέγεις : Σε παρακαλώ, Κύριέ μου, μη με βάλης εις τα αριστερά με τους αμαρτωλούς. Έπειτα κύπτοντας κάτω εις την γην : Σε δοξάζω, Θεέ μου, Σε προσκυνώ και Σε λατρεύω, ότι καθώς εβάλθηκες εις τον τάφον, έτσι θα βαλθώ και εγώ. Και όταν σηκώνεσαι ορθός, φανερώνει την ανάστασιν και λέγεις : Σε δοξάζω και Σε προσκυνώ, Κύριέ μου, ότι ανέστης εκ νεκρών διά να μας χαρίσης ζωήν αιώνιον. Αυτό σημαίνει ο Σταυρός!

Να είπωμεν και ένα παράδειγμα, να ιδήτε την δύναμιν του Σταυρού. Εις την Αίγυπτον ήτον ένας βασιλεύς ασεβής · είχε και ένα Εβραίον βεζίρην, όστις έπειτα έγινε Τούρκος. Εις την Αλεξάνδρειαν ήτον ένας Πατριάρχης, το όνομα Ιωακείμ, άγιος άνθρωπος και σοφός. Ακούων ο βασιλεύς ότι ήτο άγιος άνθρωπος ο Πατριάρχης, τον ηγάπα πολύ. Λέγει ο Εβραίος του βασιλέως : Κάτι πολλήν αγάπην έχεις εις τον Πατριάρχη. Του λέγει ο βασιλεύς : Ο Πατριάρχης είναι καλός άνθρωπος. Του λέγει ο Εβραίος : Κράξε, βασιλεύ, τον Πατριάρχη να έλθη να διαλεχθώμεν μαζί, και να ιδής οπού θα μείνη αναπολόγητος. Έκραξεν ο βασιλεύς τον Πατριάρχη να έλθη. Λέγει του ο Εβραίος : Εγώ θέλω, Πατριάρχη, να διαλεχθώμεν μερικά περί πίστεως.

- Με τον ορισμό σου. Έτοιμος είμαι διά την πίστιν μου να χύσω και το αίμα μου.

Και κάμνων αρχήν ο Πατριάρχης να φιλονεική με τον Εβραίον, με έναν τρόπον επιδέξιον πάντοτε τον ενίκα τον Εβραίον. Λέγει ο Εβραίος του Πατριάρχη :

- Διατί να φιλονεικώμεν; Ακούω οπού λέγει ο Χριστός εις το Ευαγγέλιον ότι, όστις έχει πίστιν ως κόκκον σινάπεως, μεταφέρει ένα βουνό από ένα μέρος εις άλλο.
- Μάλιστα, του λέγει ο Πατριάρχης.

Λέγει του ο Εβραίος :

- Λοιπόν, αν είσαι άξιος, πρόσταξε και συ να γίνη και τότε να πιστεύσω.

Τότε εζήτησε ο Πατριάρχης τρεις ημέρας διορίαν, και λέγει του βασιλέως :

- Έτοιμος είμαι διά το πρόσταγμα οπού είπωμεν.

Ήτο εκεί ένα βουνό τρεις ώρας μακράν. Λέγει ο Εβραίος του Πατριάρχη να σηκώση εκείνο το βουνό. Τότε πιάνει ο Πατριάρχης και θυμιατίζει εκείνο το βουνό, και κάμνει τον σταυρόν του τρεις φορές λέγων και το όνομα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Είτα λέγει :

- Σε προστάζω εσέ, βουνό, να σηκωθής να έλθης εις την Αίγυπτον.

Και ώ του θαύματος! Ευθύς εσηκώθη το βουνόν και έγινεν εις τρία, εις τύπον της Αγίας Τριάδος, και εκίνησε και ήρχετο. Φωνάζει ο βασιλεύς :

- Πατριάρχη, βοήθησέ μας, διότι εχαθήκαμεν.

Και κάμνων δέησιν πάλιν ο Πατριάρχης, εστάθη το βουνόν εις εξ μίλλια μακράν από την πόλιν. Αλλ' ο Εβραίος δεν επίστευσε και λέγει του βασιλέως :

- Ο Χριστός λέγει και άλλο · ότι όποιος έχει πίστιν, αν πίνη θανάσιμον φαρμάκι, δεν αποθνήσκει. Λοιπόν, ειπέ του Πατριάρχη να του κάμω ένα φαρμάκι να το πίνη, και αν δεν αποθάνη, να πιστεύσωμεν και ημείς. Να ηξεύρης και τούτο, βασιλεύ, ότι οι χριστιανοί έχουν τον σταυρόν · κάμνοντές τον τα διαλύουν όλα · και το πικρό το κάμνουν γλυκό.

Κάμνει λοιπόν ο Εβραίος το φαρμάκι ένα άμα το εγγίξη εις το στόμα του ο Πατριάρχης αποθάνη. Το πηγαίνει εις τον βασιλέα και του λέγει :

- Πρόσταξε τον Πατριάρχη να το πίνη και να μη κάμη τον σταυρόν του.

Κράζει ο βασιλεύς τον Πατριάρχη και τον προστάζει να πίνη το φαρμάκι ως ήθελεν ο Εβραίος.

- Καλά, λέγει ο Πατριάρχης · μου έδωσες, βασιλεύ, τούτο το ποτήρι, μα δεν μου είπες πόθεν να το πίνω, και κάμνων το δεξιόν του χέρι ως ευλογία εις τύπον, ερωτά πόθεν να το πίνη, εδώθεν ή εκείθεν, και το σταυρώνει.

Αμή εκείνος δεν το κατάλαβε. Λέγει του ο Εβραίος :

- Πίε το όθεν θέλεις.

Και πίνοντάς το ο Πατριάρχης έμεινεν υγιής. Λέγει τότε του βασιλέως :

- Εγώ έπια όλο το φαρμάκι, ο δε Εβραίος να ξεπλύνη το ποτήρι με ολίγο νερό και να το πίνη · και αν πάθη τίποτε, να πιστεύσωμεν και ημείς εις την πίστιν του.

Δεν ήθελεν ο Εβραίος να το πίνη, τον εβίαεν όμως ο βασιλεύς και το έπινε, και ώ του θαύματος! Έσκασεν ευθύς και απέθανεν. Εκαταλάβατε, αδελφοί μου; Όστις έχει πίστιν εις τον Χριστόν μας και είανι καθαρός δεν παθαίνει κανένα κακόν.

Θέλετε ν' ακούσετε και άλλο διά τον σταυρόν, πώς δεν ενεργεί, όταν είναι μολυσμένο το χέρι από αμαρτίας;

Ήτο ένας άνθρωπος ονομαζόμενος Ιουλιανός αναγνώστης, όστις εσπούδασε γράμματα με τον Μέγαν Βασίλειον, ο οποίος ηθέλησε να

γίνη βασιλεύς. Πηγαίνει λοιπόν και ευρίσκει έναν μάγον Εβραίο και του λέγει : είσαι καλός να με κάμης βασιλέα και να σε κάμω βεζίρη; Του λέγει ο μάγος : Αρνήσου τον Χριστόν, και εγώ να σε κάμω. Λέγει του ο Ιουλιανός : Τον αρνούμαι. Τότε κάμνει ένα γράμμα ο μάγος και του λέγει : Πάρε τούτο το χαρτί και πήγαινε εις ένα μνήμα ελληνικό και ρίψε το υψηλά και θα έλθουν δαίμονες · και ότι σου κάμνουν μη φοβηθής και να μη κάμης τον σταυρόν σου, διότι θα φύγουν. Επήγεν ο Ιουλιανός εις το μνήμα και ρίχνοντας το χαρτί ήλθαν οι δαίμονες. Αυτός φοβηθείς και κάμνοντας τον σταυρόν του έφυγον οι δαίμονες. Πηγαίνει ευθύς εις τον μάγον και του λέγει τα γενόμενα. Τότε του λέγει ο μάγος : Πήγαινε να σφάξης ένα παιδί και να μου φέρεις την καρδιά του. Επήγε και έσφαξε το παιδί και του έφερε την καρδιά. Τότε κράζει πάλιν τους δαίμονας ο μάγος. Αυτός πάλι από τον φόβον του έκαμε τον σταυρόν · αλλ' οι δαίμονες δεν εφοβήθησαν, διότι ήτο μολυσμένος από τον φόνο. Έτσι έκαμε το θέλημά του και εβασίλευσε δύο χρόνους και επήγεν εις την κόλασιν να καίεται πάντοτε. Πρέπει και ημείς να είμεθα καθαροί από αμαρτίας, και τότε φεύγει ο διάβολος.

Ήθελα ακόμα χριστιανοί μου, να είμαι πάντοτε μαζί σας, να σας λέγω πότε το ένα, πότε το άλλο · μα τι να κάμω, οπού είναι χιλιάδες χώρες, οπού δεν ήκουσαν λόγον Θεού ποτέ και με περιμένουν. Διά τούτο σας παρακαλώ, άγιοι ιερείς, και σας παραγγέλω να φροντίσητε διά τους κοσμικούς πώς να σωθώσι και εκείνοι και σεις. Ομοίως πάλιν οι κοσμικοί να τιμάτε τους ιερείς σας · και αν τύχη ένας ιερεύς και ένας βασιλεύς τον ιερέα να προτιμήσης και αν τύχη ένας ιερεύς και ένας άγγελος, τον ιερέα να προτιμήσης διότι ο ιερεύς είναι ανώτερος από τους Αγγέλους. Ο δε ιερεύς οπού θέλει το καλόν του, να διαβάση τον Νόμον, να καταλάβη το χρέος του. Διά τους αγίους ιερείς δεν έχω να σας πω τίποτε. Εγώ έχω χρέος όταν απαντήσω ιερέα να σκύψω να του φιλήσω τα χέρια και να τον παρακαλέσω να παρακάλι τον Θεών διαφας αμαρτίας μου. Διότι όλος ο κόσμος να παρακάλεση τον Θεών δεν δύναται να τελειώσουν τα Άχραντα Μυστήρια, και ένας ιερεύς, έστω και αμαρτωλός, δύναται με την χάριν του Αγίου Πνεύματος να τα τελείωση.

Λέγω μόνον ότι όστις θέλει να γυνή ιερεύς, πρέπει να είναι καθαρός ως άγγελος · να ηξεύρη γράμματα να εξηγή το άγιον Ευαγγέλιον. Και όταν γίνη 30 χρονών και τον παρακαλέσουν οι κοσμικοί και ο Δεσπότης, τότε να γίνεται ιερεύς, χωρίς να δώση χρήματα. Και να κατοική πλησίον εις την εκκλησίαν, όποιαν ώραν τον ζητήσουν οι κοσμικοί να τον ευρίσκουν. Να στοχάζεται ποίος είναι μαλωμένος με την γυναίκα του, ποίος αδελφός με τον αδελφόν του, ποίος γείτονας με τον γείτονά του, να τους φέρη εις αγάπην, και να θυσιάζεται διά το ποίμνιόν του. Και όταν λειτουργή και τελειώνη το Ευαγγέλιον, να το εξηγή εις τους χριστιανούς, τι παραγγέλει ο Χριστός να κάμνουν. Και να στοχάζεται ότι οι φούντες, οπού είναι εις το πετραχήλι, σημαίνουν τας ψυχάς των χριστιανών · και αν χαθή μία ψυχή, έχει να δώση λόγον εν ημέρα κρίσεως. Και να στοχάζεται ότι το φαίλονι οπού φορεί και δεν έχει

μανίκια, φανερώνει πως ο ιερέυς δεν πρέπει να έχη χέρια να ανακατώνεται εις τα κοσμικά πράγματα, αλλά να έχη πάντοτε τον νουν του εις τον ουρανόν. Και όταν μαζεύη το φαιλόδιον και γίνεται ωςάν δύο πτέρυγες, φανερώνει πως αν κάμνη καλά έργα, ωςάν άγγελος θα πετάξη να υπάγη εις τον παράδεισον. Αν δε είναι ανάξιος, αγράμματος, μολυσμένος με αμαρτίας, και δίδη γρόσια, και βάνη μεσίτας να γίνη ιερέυς, τότε με αυτά αγοράζει την κόλασιν · και όταν λέγη το Ευαγγέλιον, και λέγη τόσα ψεύματα, αλλοίμονον εις εκείνον τον ιερέα.

Τον παλαιόν καιρόν οι άνθρωποι, όταν ήθελον να παιδεύσουν κανένα άνθρωπον, έκανον όρκον και έλεγον, να δώση ο Θεός να τον βάλη με τους ιερείς του 18^{ου} αιώνος. Δια τούτο, αδελφοί μου, είναι δύσκολων την σήμερον να σωθούν πατριαρχεί, αρχιερείς, ιερείς κ.λ.π. Δια τούτο σας συμβουλεύω, άγιοι ιερείς, τώρα που έχετε καιρόν, μετανοήσατε, ίνα σωθείτε.

Οι προεστοί οπού είσθε εις τα χωρία, αν θέλετε να σωθείτε, πρέπει να αγαπάτε όλους τους χριστιανούς καθώς και τα παιδιά σας, και να ρίχνετε τα χρέη κατά δύναμιν εκάστου, και να μη κάμνετε φιλοπροσωπειάν. Ομοίως και σεις οι κατώτεροι να τιμάτε τους μεγαλυτέρους σας. Οι άνδρες ν' αγαπάτε τας γυναίκας σας · και αν η γυναίκα σου είναι κακή και την υπομένης και την συμβουλεύης, έχεις μισθόν από τον Θεόν. Ομοίως και αι γυναίκες να αγαπάτε και να υποτάσσεσθε εις τους άνδρας σας, διότι με την υπομονήν και την υπακοήν εις το καλόν έχετε μισθόν εις την ψυχή σας. Και αν έχη και κανένα σφάλμα, να το παραβλέπετε, διότι ο άνδρας έχει περισσότερας φραντίδας από την γυναίκα. Λοιπόν πρέπει αμφοτέροι ν' αγαπάτε αλλήλους. Ομοίως και τα τέκνα να τιμάτε και να σέβεσθε τους γονείς σας, διότι όστις δεν τιμά και δεν υπακούει τους γονείς του εις το καλόν, κολάζεται

Πάλιν, έτυχεν οι γονείς σου και ηρνήθησαν τον Χριστόν, και σε παρακινούν και σε να τον αρνηθής; Τότε να μην ακούσης και έχεις μισθόν από τον Θεόν, καθώς έκαμεν ο Αβραάμ, οπού τον έστειλεν ο πατήρ του Θάρα, ο ειδωλολάτρης, να φέρη ένα πρόβατον να θυσιάση εις τα είδωλα, και εις τον δρόμον οπού επήγαιεν ο Αβραάμ εσκέφθη με τον νουν του, ότι τούτος ο κόσμος, οπού στέκει πάντοτε καινούργιος, τάχα δεν έχει αφέντη; Και διατί ο πατέρας μου να προσκυνά τα είδωλα, κωφά και αναίσθητα, και να μη προσκυνά τον αληθή Θεόν οπού εποίησε τον ουρανόν, την γην κ.λ.π.; Και ευθύς ήκουσε φωνήν ουρανόθεν : Καλή είναι η γνώμη σου και πήγαινε εις την γην της επαγγελίας και κάθησε εκεί έως να σου είπω τι να κάμης · διότι αν υπάγης οπίσω εις τον πατέρα σου να του ειπής αυτά οπού εστοχάσθης, θα σε θανατώση · αλλά φεύγα. Έτσι επήγεν ο Αβραάμ και τον έκαμεν ο Θεός υπέρπλουτον ως βασιλέα. Και ηυλόγησεν ο Θεός το σπέρμα του και έγιναν ωςάν τα άστρα του ουρανού. Είχε και 318 δούλους, τους οποίους είχεν ως αδελφούς του. Βλέπετε, αδελφοί μου, όστις έχει τον νουν του εις τον Θεόν, πώς ο Θεός τον αξιώνει και περνά και εδώ καλά και πηγαίνει εις τον παράδεισον. Και όταν τα τέκνα σας θέλουν να γίνουν καλόγηροι, μη τα εμποδίζετε, αλλά να χαίρεστε διότι ακολουθούν

τον καλόν δρόμον. Όταν όμως τα βλέπης εις τον κακόν δρόμον, να τα εμποδίζης.

Να έχετε ευλάβειαν εις όλους τους Αγίους της Εκκλησίας, και περισσότερο εις την Δέσποιναν Μαρίαν, διότι όλοι οι Άγιοι είναι δούλοι του Χριστού, η δε Θεοτόκος είναι Βασίλισσα του ουρανού και της γης, ήτις παρακαλεί τον εύσπλαχνον Χριστόν διά τας αμαρτίας μας. Διά τούτο πρέπει και ημείς να τιμώμεν την Δέσποινάν μας με νηστείας και ελεημοσύνας.

Ένας άνθρωπος ονομαζόμενος Ιωάννης ενικήθη και έγινε κλέπτης, έγινε καπετάνιος εις 100 κλέπτας · αλλά είχε πολλήν ευλάβειαν εις την Θεοτόκον και κάθε πρωί και εσπέρας έλεγε τους Χαιρετισμούς της Παναγίας. Θέλων ο πανάγαθος Θεός να τον σώση διά την ευλάβειαν οπού είχε εις την Θεοτόκον, έστειλε ένα άγιον ασκητήν, τον οποίον άμα είδον οι κλέπται τον έπιασαν. Τους λέγει ο ασκητής : Σας παρακαλώ, να με υπάγετε εις τον καπετάνιο σας, διότι έχω να σας ειπώ λόγον διά το καλόν σας. Τον υπήγαν εις τον καπετάνιον και του λέγει : Κράξε μου όλα τα παλληκάρια να έλθουν να σας ειπώ ένα λόγον. Τους κράζει ο καπετάνιος και ήλθαν. Λέγει ο ασκητής : Δεν έχεις άλλον; Έχω, λέγει, ένα μάγειρον. Λέγει του ο ασκητής : Κράξε τον να έλθη. Και άμα ήλθε, δεν ηδύνατο να ιδή τον ασκητήν ο μάγειρος, αλλ' εγύριζε το πρόσωπό του εις άλλο μέρος. Τότε λέγει ο ασκητής εις τον μάγειρον : Εις το όνομα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού σε προστάζω να με ειπής ποίος είσαι και τίς σε έστειλε και τι κάμνεις εδώ που κάθεσαι; Απεκρίθη ο μάγειρος και λέγει : Εγώ είμαι ψεύστης και πάντοτε το ψεύδος λαλώ · αλλά τώρα, επειδή με έδεσες με το όνομα του Χριστού, δεν ημπορώ παρά να ειπώ την αλήθειαν. Εγώ λοιπόν είμαι διάβολος, και με έστειλεν ο μεγαλύτερός μου να δουλεύω τούτον τον καπετάνιον και να τον φυλάγω και να τον ευρώ καμμίαν ημέραν οπού να μη διαβάζη τους Χαιρετισμούς της Παναγίας, να τον βάλω εις την κόλασιν. Και έχω τώρα 14 χρόνους οπού τον φυλάγω, και δεν εύρον καμμίαν ημέραν οπού να μη διαβάζη το «Άγγελος πρωτοστάτης». Τότε λέγει ο ασκητής : Σε προστάζω εις το όνομα της Αγίας Τριάδος να γίνης άφαντος και πλέον να μη πειράξης τους χριστιανούς. Και ευθύς έγινεν άφαντος ο διάβολος ωσάν καπνός. Τότε εδίδαξεν ο ασκητής τους κλέπτας και άλλοι έγιναν καλόγηροι και άλλοι υπάνδρευτήκαν και έκαμαν καλά έργα και εσώθησαν. Διά τούτο σας συμβουλεύω όλους, άνδρες και γυναίκες, να μάθετε το «Άγγελος πρωτοστάτης», να το λέγετε εις την προσευχή σας. Και αν θέλετε, πάρετε το «Αμαρτωλών σωτηρία», οπού έχει 70 θαύματα της Θεοτόκου, από τα οποία σας είπα ένα διά να καταλάβετε.

Ήτο μία κόρη ονομαζόμενη Μαρία. Ο πατήρ της ήτο χριστιανός και εζήτηι να την υπανδρεύση · εκείνη δεν ήθελε, θέλουσα να φυλάξη παρθενίαν. Την έβαλεν εις ένα μοναστήριον γυναικείον και την παρέδωκε της ηγουμένης να την έχη ως παιδί της. Και αφού απέθανεν ο πατήρ της, έγινεν άλλος αφέντης εις την χώραν εκείνην, όστις εβγήκε μίαν ημέραν και υπήγεν εις το μοναστήριον οπού ήτο η Μαρία. Και ευθύς οπού την είδεν ο αφέντης, ετρώθη η καρδιά του έρωτα σατανικόν · και γυρίζοντας εις το σπίτι του

έστειλε γράμματα εις την ηγουμένην και της έλεγεν : Αμέσως να μου στείλῃς την Μαρίαν, διότι την είδον και με είδε, με ηγάπησε και την ηγάπησα. Διαβάζει το γράμμα η ηγουμένη, κράζει την Μαρίαν και της λέγει : Παιδί μου, τι καλόν είδες εις τον πασάν και τον εκοίταξες με αγάπην; Κοίταξε τί μου γράφει εδώ! Λέγει η Μαρία : Εγώ δεν ηξεύρω τίποτε · τον εκοίταξα με άλλον σκοπόν και είπα : Άρα, Θεέ μου, ταύτην την δόξαν οπού έχει εδώ τούτος ο πασάς, θα την έχῃ και εις τον άλλον κόσμον; Και αυτός μ' εκοίταξε με διαβολικόν σκοπόν. Εγώ αν ήθελα υπανδρειάν, με υπάνδρευε και ο πατέρας μου και έπαιρνα χριστιανόν. Τότε γράφει η ηγουμένη εις τον πασάν : Καλύτερα σου στέλνω το κεφάλι μου, παρά την Μαρίαν. Στέλλει ο πασάς και λέγει της ηγουμένης : Ή μου στέλῃς την Μαρίαν, ή έρχομαι και την παίρνω μόνος μου και καίω το μοναστήρι. Το ήκουσεν η Μαρία και λέγει της ηγουμένης : Όταν έλθουν οι απεσταλμένοι, στείλε τους εις το κελλί μου και εγώ τους αποκρίνομαι. Ήλθον οι απεσταλμένοι εις το κελλίον της Μαρίας, και τους ηρώτησε τι θέλουν. Της είπον εκείνοι : Μας έστειλεν ο πασάς να σε πάρωμεν, διότι είδε τα μάτια σου και τα ωρέχθηκε. Τους είπε να περιμένουν να υπάγῃ εις την εκκλησίαν. Τότε παίρνει ένα μαχαίρι και ένα πιάτο, και πηγαίνει εις τον Ιησούν Χριστόν εμπρός και λέγει : Κύριέ μου, μού έδωκες τα μάτια τα αισθητά διά να πηγαίνω εις τον καλόν δρόμον, και εγώ να πηγαίνω με το θέλημά μου εις το κακόν δεν είναι πρόπον. Και επειδή αυτά τα αισθητά θα μου βγάλουν τα νοητά, ιδού οπού τα βγάνω διά την αγάπην Σου, διά να φύγω από το βόρβορον της αμαρτίας. Και ευθύς βάζει το μαχαίρι μέσα εις το μάτι της και το βγάνει εις το πιάτο. Επήγεν εμπρός και εις την Παναγίαν και βγάζει και το άλλο της μάτι και τα βάνει μαζί. Τότε τα στέλλει του πασά · και αφού τα είδεν ο πασάς, εγύρισεν ευθύς σατανικός έρως εις κατάνυξιν · και σηκώνεται ευθύς και πηγαίνει εις το μοναστήριον, και παρακαλεί τας καλογραίας να υπάγουν να κάμουν δέησιν εις τον Θεόν, να ιατρευθή η Μαρία. Πηγαίνουν πάραυτα όλαι μαζί με τον πασάν και πίπτουσαι κατά γης παρεκάλουν τον Κύριον και την Θεοτόκον να δώση το φως της Μαρίας. Εφάνη η Θεοτόκος τότε ως αστραπή εις την Μαρίαν και της λέγει : Χαίρε, Μαρία! Επειδή επροτίμησες να βγάλῃς τα μάτια σου διά την αγάπην του Υιού και την ιδική μου, ιδού πάλιν έχε τα μάτια σου και πλέον πειρασμός να μη σου συμβῃ. Βλέποντας δε το θαύμα οι παρόντες εχάρησαν πολύ και εδόξασαν τον Θεόν και την Παναγίαν. Έπειτα ο πασάς αφιέρωσε πολύ χρυσίον εις το μοναστήρι και επήρε συγχώρησιν από τας καλογραίας και ανχώρησε και έκαμε καλά και εσώθη.

Ακούετε, αδελφοί μου, τι έκαμεν η Μαρία με την δύναμιν της Παναγίας; Διά τούτο πρέπει και ημείς να τιμώμεν την Παναγίαν Θεοτόκον με έργα καλά.

Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, αδελφοί μου, ανάμεσα εις τα καλά, τα οποία μας διδάσκει εις το ιερόν Ευαγγέλιον, μας λέγει και τούτον τον λόγον · ότι αλλοίμονον εις εκείνον τον άνθρωπον οπού σκανδαλίζει τον αδελφόν του και δεν ζητήσει συγχώρησιν προτού να δύση ο ήλιος, διότι κολάζεται. Τώρα είναι δυνατόν και εγώ οπού

ήλθα εδώ να μη εσκανδάλισα τινά από λόγου σας; Λοιπόν με άλλον τρόπον δεν δυνάμεθα παρά με τον εξής. Σας παρακαλώ να ειπήτε η ευγένιά σας τρεις φορές : Συγχώρησόν μας και ο Θεός συγχωρήσει σε. Τώρα, αν θέλετε να χαρή ο Χριστός, να χαρή η Παναγία μας Θεοτόκος και πάντες οι Άγιοι, να κρανθή ο διάβολος, ο εχθρός μας, τώρα οπού είσθε εδώ μαζευμένοι, να ειπήτε μεταξύ σας τρεις φορές : Συγχωρείτε μας, αδελφοί, και ο Θεός συγχωρήσει σας.

ΔΙΔΑΧΗ Δ'

Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός και Θεός, αδελφοί μου, ο γλυκύτατος Δεσπότης, ο ποιητής των Αγγέλων, παρακινούμενος από την ευσπλαχνίαν Του και πολλήν αγάπην οπού έχει εις το γένος μας, σιμά εις τα άπειρα χαρίσματα οπού μας εχάρισε και μας χαρίζε καθ' εκάστην ημέραν, ιδού οπού μας ηξίωσε και απόψε και τον εδοξάσαμεν και ετιμήσαμεν και την Δέσποινά μας Θεοτόκον, και άμποτε ο Κύριος διά πρεσβειών της να συγχωρήση τα' αμαρτήματά μας, και να μας αξιώση της βασιλείας Του, να προσκυνούμεν και να δοξάζωμεν την Παναγίαν Τριάδα και να χαιρώμεθα και ευφραινώμεθα πάντοτε. Με ηξίωσεν ο Κύριος, αδελφοί μου, και εμένα τον αμαρτωλόν και ήλθα εδώ εις την ευλογημένην σας χώραν και είπαμεν μερικά νοήματα της αγία μας Εκκλησίας. Παρακινούμενος ο Κύριός μας από την πολλήν Του ευσπλαχνίαν έκαμε πρώτον δέκα τάγματα Αγγέλους. Το πρώτον τάγμα εξέπεσεν από την υπερηφάνειάν του και έγινε δαίμονες. Τότε επρόσταξεν ο πανάγαθος Θεός και έγινε τούτος ο κόσμος και έκαμεν έναν άνδρα και μίαν γυναίκα ωσάν ημάς · το σώμα από την λάσπην, και την ψυχήν αγγελικήν, αθάνατον. Ωνόμασε τον άνδρα Αδάμ και την γυναίκα Εύαν. Έκαμε και ένα παράδεισον κατά το μέρος της ανατολής, όλον χαρά και ευφροσύνη. Έβαλε τον Αδάμ και την Εύαν μέσα εις τον παράδεισον και εχαίροντο ως Άγγελοι. Τους παρήγγειλε να μη φάγουν από μίαν συκήν καρπόν · αλλ' εκείνοι κατεφρόνησαν την προσταγήν του Θεού και έφαγον · και δεν μετενόησαν. Τους έδιωξεν ο Θεός από τον παράδεισον και έζησαν εις τούτον τον κόσμον 930 χρόνους με μαύρα και πικρά δάκρυα. Και αφού απέθανον, επήγαν εις την κόλασιν και εκαίοντο 5.500 χρόνους. Ευσπλαγχνίσθη ο πανάγαθος Θεός το γένος μας και

κατελθών εσαρκώθη εκ Πνεύματος Αγίου εις την κοιλίαν της Αειπαρθένου Μαρίας και έγινε τέλειος άνθρωπος χωρίς αμαρτίαν, και μας ελύτρωσεν από τας χείρας του διαβόλου. Μας έδειξε την αγίαν Πίστιν, το άγιον Βάπτισμα, τα Άχραντα Μυστήρια, διά να ηξεύρωμεν πού περιπατούμεν.

Τη Μεγάλη Πέμπτη το βράδυ επήρην ο Κύριος άρτον και οίνον και τα ευλόγησε · και έκαμε τα Άχραντα Μυστήρια, το πανάγιον σώμα Του και αίμα Του, και εμετάλαβε τους δώδεκα Αποστόλους.

Έως εδώ αναφέραμεν την ιστορίαν εις δύο λόγους και την αφήσαμεν. Τώρα δε ελπίζοντες εις την ευσπλαγχνίαν του Χριστού μας, καθώς το Πνεύμα το Άγιον μας φωτίση να κάμωμεν αρχήν να είπωμεν και τα επίλοιπα με συντομίαν.

Και πρώτον, πρέπει, αδελφοί μου, να προσέχετε εις όλα τα νοήματα του αγίου Ευαγγελίου, διότι είναι όλα διαμάντια, θησαυρός, χαρά, ευφροσύνη, ζωή αιώνιος, και περισσότερον εδώ εις τα Άχραντα Μυστήρια. Και πρώτον να στοχασθώμεν τι έκαμε ο Χριστός μας. Δεν εφύλαξε μίσος και έχθραν να μη μεταλάβη τον Ιούδαν τον εχθρόν του, όπως εμετάλαβε και τους έδεκα μαθητάς, τους φίλους Του τους καλούς, έτσι και τον Ιούδαν, τον εχθρόν Του.

Ήτο ένας άνθρωπος ονομαζόμενος Σαπρίκιος, ο οποίος ενήστευε πάντοτε, προσήχετο, υπάνδρευε πτωχάς γυναίκας, έκτισεν εκκλησίας, ποτέ του δεν έβλαπεν, αλλ' αγαπούσε το δίκαιον. Ήτο και ένα άλλος ονομαζόμενος Νικηφόρος, ο οποίος ποτέ του καλόν δεν έκαμε, μάλιστα έκλεπτεν, αδικούσε τον κόσμον, επόρνευεν, όλα τα κακά τα είχε κάμει. Ήθελε δε να φονεύση και τον αδελφόν του Σαπρίκιον. Μίαν ημέραν στέλλει ο βασιλεύς και παίρνει τον Σαπρίκιον και του λέγει: Να αρνηθής τον Χριστόν και να προσκυνήσης τα είδωλα. Λέγει ο Σαπρίκιος: Εγώ τον Χριστόν μου δεν τον αρνούμαι ποτέ. Τον εβασάνισεν ο βασιλεύς δυνατά και ωσάν είδε πώς δεν είναι τρόπος να νικήση την γνώμην του, απεφάσισε να τον θανατώση. Παίρνοντάς τον λοιπόν ο δήμιος να τον υπάγη εις τον τόπον της καταδίκης, το έμαθεν ο Νικηφόρος και πηγαίνει εις τον δρόμον και λέγει του Σαπρικίου: Εγώ, αδελφέ, σου έπταισα · και έμαθα ότι θα σε θανατώσουν. Διά τούτο σε παρακαλώ, αδελφέ, να με συγχωρήσης · σου έσφαλα. Πάλιν κύπτει ο Νικηφόρος, τον παρακαλεί, του φιλεί τα πόδια. Αδελφέ, λέγει, συγχώρησόν με διά τον Θεόν. Αλλ' ο αδελφός του δεν τον συγχωρεί. Έφθασαν και εις τον τόπον της καταδίκης. Τον παρεκάλει ο Νικηφόρος μετά δακρύων, και δεν τον εσυγχώρησε. Του λέγει πάλιν ο Νικηφόρος: Ιδού, αδελφέ, τώρα θα σε κόψουν · διατί δεν με συγχωρείς; Εσύ θα κολασθής · εγώ σε συγχωρώ με όλην μου την καρδίαν. Λέγει του ο Σαπρίκιος: Εγώ δεν σε συγχωρώ ποτέ! Και καθώς εσήκωσεν ο δήμιος το σπαθί να του κόψη το κεφάλι, βλέπων ο πανάγαθος Θεός την κακήν του γνώμην, σηκώνει την χάριον Του, και ερωτά ο Σαπρίκιος τον στρατιώτην: Διατί θέλεις να με φονεύσης; Λέγει του ο στρατιώτης: Και δεν το ηξεύρεις τώρα τόσον καιρόν; Διότι δεν προσκυνάς τα είδωλα. Λέγει του ο Σαπρίκιος: Διά τούτο με βασανίζεις; Εγώ αρνούμαι τον Χριστόν και προσκυνώ τα είδωλα! Και ευθύς λέγοντας τον λόγον δεν τον εφόνευσεν, αλλ' ηρνήθη τον

Χριστόν και υπήγε με τον διάβολον. Βλέπων ο Νικηφόρος τους Αγγέλους οπού έστεκαν με ένα στέφανον χρυσούν, λέγει εις τον δήμιον: Εγώ είμαι χριστιανός και πιστεύω εις τον Χριστόν μου. Λέγει του Σαπρικίου: Συγχώρησον με, αδελφέ, και ο Θεός συγχωρήσει με. Και αμέσως έκοψεν ο στρατιώτης το κεφάλι του Νικηφόρου και παρέλαβον οι Άγγελοι την ψυχήν αυτού και την πήγαν εις τον παράδεισον.

Διά τούτο και ημεείς οι ευσεβείς χριστιανοί πρέπει να αγαπώμεν τους εχθρούς μας και να τους συγχωρώμεν · να τους τρέφωμεν, να τους ποτίζωμεν, να παρακαλούμεν τον Θεόν διά την ψυχήν των, και τότε να λέγωμεν εις τον Θεόν: Θεέ μου, σε παρακαλώ να με συγχωρήσης καθώς και εγώ συγχωρώ τους εχθρούς μου. Ει δε και δεν συγχωρήσομεν τους εχθρούς μας, και το αίμα μας να χύσωμεν διά την αγάπην του Χριστού, εις την κόλασιν πηγαίνομεν.

Κάμνετε εδώ αφορισμούς; Να προσέχετε, χριστιανοί μου, ποτέ σας να μη κάμνετε, διότι ο αφορισμός είναι ξεχωρισμός από τον Θεόν, από τους Αγγέλους, από τον παράδεισον, και παραδομός εις τον διάβολον, εις την κόλασιν. Δι' εκείνον τον αδελφόν εσταυρώθη ο Χριστός να βγάλη από την κόλασιν, και συ διά μικρόν πράγμα τον αφορίζεις και τον βάνεις εις την κόλασιν να καίεται πάντοτε; Τόσον σκληροκάρδιος είσαι; Μα καλά στοχάσου · από τον καιρόν που εγεννήθης πόσες αμαρτίες έχεις πράξει με το μάτι ή με το αυτί ή με το στόμα ή με τον νουν; Αναμάρτητος νομίζεις είσαι; Το άγιον Ευαγγέλιον μας λέγει ότι μόνον ο Χριστός είναι αναμάρτητος, ημείς δε οι άνθρωποι είμεθα όλοι αμαρτωλοί. Ωστε να μη κάμνετε αφορισμούς.

Διά τούτο, χριστιανοί μου, αν θέλετε να σας συγχωρήση ο Θεός όλα σας τα αμαρτήματα και να σας γράψη διά τον παράδεισον, ειπέτε και η ευγενεία σας διά τους εχθρούς σας τρεις φορές: Ο Θεός συγχωρήσει και ελεήσει αυτούς. Αυτή, αδελφοί μου, η συγχώρησης έχει δύο ιδιώματα, ένα να φωτίζει και ένα να κατακαίη. Εγώ σας είπα να συγχωρήτε τους εχθρούς σας διά ιδικόν σας καλόν. Εσύ πάλιν οπού αδίκησες τους αδελφούς σου και ήκουσες οπού είπον να σε συγχωρήσουν, μη χείρεσαι, αλλά μάλιστα να κλαις, διότι αυτή η συγχώρησις σου έγινε φωτιά εις το κεφάλι σου, ανίσως και δεν επιστρέψης το άδικον οπίσω. Να κλαύσης και να παρακαλέσης να σε συγχωρήση ο Θεός διά τας ιδικάς σου αμαρτίας. Όλοι οι πνευματικοί, πατριάρχαι, αρχιερείς, όλος ο κόσμος να σε συγχωρήση, ασυγχώρητος είσαι. Αμή ποίος έχει την εξουσίαν να σε συγχωρήση; Εκείνος οπού τον αδίκησες. Και αν εξετάσωμεν καλά, πρέπει να δώσης εις το ένα τέσσαρα, καθώς λέγει το ιερόν Ευαγγέλιον, και τότε να λάβης συγχώρησιν. Έτυχε και δεν έχεις να πληρώσης; Πήγαινε και πώλησον τα πράγματά σου, και όσα πάρεις, δόσε τα εκείνου οπού αδίκησες. Μα δεν φθάνουν; Πήγαινε και συ πωλήσου σκλάβος, και όσα πάρεις δόσε τα · και καλύτερα να είσαι σκλάβος εδώ εις το σώμα πέντε, δέκα χρόνους, και να πηγαίνης εις τον παράδεισον, παρά να είσαι ελεύθερος εδώ και αύριον να πηγαίνης εις την κόλασιν να καίεσαι πάντοτε.

Ὅθεν, ἀδελφοί μου, ὅσοι ἀδικήσατε Χριστιανούς ἢ Εβραίους ἢ Τούρκους, νὰ δώσητε τὸ ἀδίκον ὀπίσω, διότι εἶναι κατηραμένον καὶ δὲν βλέπετε καμμίαν προκοπὴν. Εκείνα τὰ ἀδίκὰ τὰ τρώγετε διὰ νὰ ζήτε · καὶ εκείνα σὰς θανατώνουν, καὶ ὁ Θεὸς σὰς βάνει εἰς τὴν κόλασιν. Ὅποιος θέλει νὰ δώση τὸ ἀδίκον ὀπίσω, ἀς σηκωθῆ νὰ μου το εἰπῆ, νὰ βάλω ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ τον συγχωρήσωσιν. Ἐνα πρόβατον κλεμμένον νὰ βάλῃς εἰς 100 ἰδικὰ σου, τὰ μαγαρίζει ὅλα · διότι εἶναι αφωρισμένον καὶ κατηραμένον. Σὰς παρακαλῶ, χριστιανοί μου, νὰ εἰπήτε καὶ δι' ἐκείνους, ὁποῦ ἤθελον δώσει τὰ ἀδίκὰ ὀπίσω, τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλεήσοι αὐτούς.

Τὸ πρῶτον μας νόημα εἶναι αὐτό: Ὅσοι ἠδικήθημεν νὰ συγχωρῶμεν τοὺς ἐχθρούς μας διὰ τὸ ἰδικόν μας καλόν, καὶ ὅσοι ἀδικήσαμεν νὰ δίδωμεν τὰ ἀδίκὰ ὀπίσω. Τὸ δεῦτερον εἶναι τούτο: Ἀνίσως καὶ ἡμεῖς θέλωμεν νὰ ωφεληθῶμεν ἀπὸ τὰ Ἄχραντα Μυστήρια ὡσάν τοὺς ἑνδεκα Ἀποστόλους τοὺς καλοῦς, καὶ νὰ μὴ βλαφθῶμεν ὡσάν τὸν Ἰούδαν τὸν κακόν, νὰ ἐξομολογούμεθα καθαρὰ καὶ νὰ κοινωνῶμεν με φόβον καὶ τρόμον καὶ εὐλάβειαν, καὶ τότε νὰ φωτισθῶμεν. Εἰ δε καὶ πηγαίνομεν ἀνεξομολόγητοι, μεμολυσμένοι με ἀμαρτίας, καὶ τολμῶμεν νὰ μεταλαμβάνωμεν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, βάνομεν φωτιά καὶ καιόμεθα.

Ποῖος ἠξεύρει, ἀδελφοί μου, νὰ μου εἰπῆ, ὁ ἥλιος φωτεινός εἶναι ἢ σκοτεινός; Μου φαίνεται ὅλοι σὰς τὸ γνωρίζετε, ὅτι εἶναι φωτεινός καὶ τὰ πάντα φωτίζει. Εἶναι ὅμως μερικὰ ζῶα ὁποῦ τὰ λέγουν νυχτερίδες, καὶ ἄλλα κουκουβάγιες, καὶ ὅταν βγῆ ὁ ἥλιος θαμβώνονται καὶ σκοτίζονται καὶ δὲν βλέπουν, καὶ ὅταν νυκτώσῃ, τότε βλέπουν. Ἐτσι εἶναι καὶ εἰς τὰ Ἄχραντα Μυστήρια · τὸν καλόν τὸν φωτίζουν καὶ τὸν κάμνουν ὡσάν ἄγγελον · ὁμοίως καὶ τὸν ἀμαρτωλόν πάλιν τὸν σκοτίζουν καὶ τὸν κάμνουν ὡσάν τὸν διάβολον. Καθὼς καὶ ἡ φωτιά ὅλα τὰ πράγματα δὲν τὰ καίει, μάλιστα τὸ χρυσάφι τὸ λαμπρύνει καὶ τὸ καθαρίζει, καὶ τὰ ἄλλα πράγματα καίει. Λοιπὸν ἀς γίνωμεν καὶ ἡμεῖς μάλαμα νὰ καθαρισθῶμεν, καὶ ὄχι ξύλα νὰ καιώμεθα.

Εδὼ ὁποῦ ἦλθα, χριστιανοί μου, ἔλαβα μίαν χαρὰν μεγάλην καὶ μίαν λύπην μεγάλην. Καὶ χαρὰ μεγάλη ἔλαβα βλέπων τὴν καλὴν σὰς γνῶμην καὶ τὴν καλὴν σὰς μετάνοιαν · λύπην ἔλαβα πάλιν στοχαζόμενος τὴν ἀναξιότητά μου, πὼς δὲν ἔχω καιρόν νὰ σὰς ἐξομολογήσω ὅλους ἕνα πρὸς ἕνα, νὰ μου εἰπῆ καθένας τὰ ἀμαρτημάτα του, νὰ του εἰπῶ καὶ ἐγὼ ἐκεῖνο ὁποῦ με φωτίσῃ ὁ Θεός. Θέλω, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ, τέκνα μου. Καθὼς ἕνας πατέρας εἶναι ἄρρωστος, πηγαίνει τὸ παιδί του νὰ τὸ παρηγορήσῃ, ἐκεῖνος μὴ δυνάμενος τὸ διώχνει · μα πὼς τὸ διώχνει; Με τὴν καρδιά καημένη! Θέλει νὰ τὸ παρηγορήσῃ, μα δὲν ἠμπορεῖ. Μα πάλιν διὰ νὰ μὴ ὑστερηθῆτε τελείως, σὰς λέγω τούτο: Ἀν θέλετε νὰ ἰατρεύσετε τὴν ψυχὴν σὰς, τέσσαρα πράγματα σὰς χρειάζονται. Κάμνομεν μίαν συμφωνίαν; Ἀπὸ τὸν καιρόν ὁποῦ ἐγεννήθητε ἕως τώρα, ὅσα ἀμαρτημάτα ἐπράξατε, νὰ τὰ πάρω ἐγὼ εἰς τὸν λαιμόν μου · καὶ ἡ εὐγένειά σὰς νὰ κρατήσετε τέσσαρες τρίχες. Καὶ τι θὰ τὰ κάμω; Ἐχω μίαν καταβόθρα καὶ τὰ ρίχνω μέσα. Ποία εἶναι ἡ καταβόθρα; Εἶναι ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Χριστοῦ μας.

Πρώτη τρίχα είναι όταν θέλετε να εξομολογήσθε, το πρώτον θεμέλιον είναι αυτό οπού είπομεν, να συγχωρήτε τους εχθρούς σας. – Το κάμνομεν, άγιε του Θεού. – Επήρατε την πρώτην τρίχαν.

Δευτέρα τρίχα είναι να ευρίσκετε πνευματικόν καλόν, γραμματισμένον, ενάρετον, να εξομολογήσθε και να λέγετε όλας σας τα αμαρτήματα. Να έχης 100 αμαρτίας, και να ειπής τας 99 εις τον πνευματικόν, και μίαν να μη φανερώσης, όλες σου ασυγχήρητες μένουν. Και όταν κάμνης την αμαρτίαν, τότε πρέπει να εντρέπεσαι, και όταν εξομολογήσαι, πρέπει να μη έχης καμίαν εντροπήν.

Μία γυναίκα επήγε να εξομολογηθή εις ένα ασκητήν. Ο ασκητής είχεν έναν υποτακτικόν ενάρετον. Λέγει ο ασκητής του υποτακτικού του: Πήγαινε, να εξομολογηθή η γυναίκα. Ο υποτακτικός εμάκρυνεν έως οπού έβλεπε, μα δεν ήκουεν. Εξωμολογήθη η γυναίκα και έφυγε. Ύστερα έρχεται ο υποτακτικός και λέγει: Γέροντα, είδα ένα παράδοξον θαύμα. Εκεί οπού εξωμολογείτο η γυναίκα, έβλεπα οπού έβγαιναν φίδια μικρά · βλέπω και εκρέματο ένα μεγάλο · έκανε να βγη, και πάλιν ετραβήχθη οπίσω. Λέγει ο ασκητής: Πήγαινε να την κράξης να έλθη οπίσω γλήγορα. Πηγαίνοντας ο υποτακτικός την εύρεν αποθαμένην. Γυρίζει πίσω και το λέγει του γέροντός του. Αυτός μη δυνάμενος να εννοήση το θαύμα, παρεκάλεσε τον Θεόν να του φανερώση αν η γυναίκα εσώθη ή εκολάσθη. Και φαίνεται έμπροσθέν του μία αρκούδα μαύρη και του λέγει: Εγώ είμαι εκείνη η γυναίκα οπού εξωμολογήθηκα, και δεν σου εφανέρωσα ένα θανάσιμον αμάρτημα οπού είχα πράξει, και διά τούτο όλα μου τα αμαρτήματα έμειναν ασυγχώρητα, και με επρόσταξεν ο Κύριος να υπάγω εις την κόλασιν να καίωμαι πάντοτε. Και αμέσως εξήλθε μία βρώμα ωσάν καπνός και εχάθη από έμπροσθέν του.

Διά τούτο, χριστιανοί μου, όταν εξομολογήσθε, να λέγετε όλα σας τα αμαρτήματα καθαρά · και πρώτον να ειπής του πνευματικού σου: Πνευματικέ μου, θα κολασθώ, διότι δεν αγαπώ τον Θεόν και τους αδελφούς μου με όλην μου την καρδίαν ωσάν τον εαυτόν μου. Και να ειπής εκείνα οπού σε τύπτει η συνείδησίς σου · ή εφόνευσας ή επόρνευσας ή όρκον έκαμες ψεύματα ή τους γονείς σου δεν ετίμησας και τα τούτοις όμοια. Ιδού επήρες την δευτέραν τρίχα.

Η Τρίτη τρίχα είναι, ωσάν εξομολογηθής θα σε ερωτήση ο πνευματικός: Διατί, παιδί μου, να κάμνης αυτά τα αμαρτήματα; Συ να προσέχης να μη κατηγορήσης άλλον, αλλά τον εαυτόν σου και να ειπής: Αυτά τα έκαμα από την κακήν μου προαίρεσιν. Βαρύ είναι να κατηγορήσης τον εαυτόν σου; - Όχι. – Λοιπόν επήρες την τρίτην τρίχα.

Έχομεν την τέταρτην. Όταν σου δώση άδειαν ο πνευματικός και αναχωρήσης, να αποφασίσης με στερεάν γνώμην και απόφασιν, καλύτερα να χύσης το αίμα σου, παρά να αμαρτήσης. Το κάμνεις αυτό; - Μάλιστα. – Επήρες και την τετάρτην τρίχα.

Αυτά τα τέσσερα είναι τα ιατρικά σου, καθώς είπωμεν. Το πρώτον είναι να συγχωρήσης τους εχθρούς σου · το δεύτερον να εξομολογήσαι καθαρά · το τρίτον είναι να κατηγορήτε τον εαυτόν σας · το τέταρτον να αποφασίζετε να μη αμαρτήσετε πλέον. Και αν ημπορήτε να εξομολογήσθε καθ' εκάστην · ει και δεν ημπορείτε

καθ' ημέραν, ας είναι μία φορά την εβδομάδα και μία φορά τον μήνα ή το λιγότερον τέσσαρας φορές τον χρόνον. Και συνηθίζετε τα τέκνα σας από μικρά εις τον καλόν δρόμον, να εξομολογούνται. Εκείνα οπού σας δίδουν οι πνευματικοί, σαρανταλείτουργα, μετανοίας, νηστείας και άλλα, δεν είναι ιατρικά, αλλά διά να μη τύχη και πέσετε άλλην φοράν εις την αμαρτίαν. Και όστις τα βάλη μέσα εις την καρδίαν του αυτά τα τέσσερα, να αποθάνη εκείνην την ώραν, σώνεται · ει δε χωρίς αυτά, χιλιάδες καλά να κάμη, εις την κόλασιν πηγαίνει.

Δύο άνθρωποι, χριστιανοί μου, ήλθον μίαν φοράν και εξωμολογήθησαν εις εμέ, Πέτρος και Παύλος, και να ιδήτε πως τους εδιώρθωσα, καλά ή κακά. Εγώ σας φανερώνω την καρδίαν μου. Μου λέγει ο Πέτρος: Εγώ, πνευματικέ μου, από τον καιρόν οπού εγεννήθηκα έως τώρα, ενήστευα, επροσευχόμενη πάντοτε, έκαμνα ελεημοσύνας εις τους πτωχούς, έκτισα μοναστήρια, εκκλησίας και άλλα καλά έκαμα. Τον εχθρόν μου δεν τον συγχωρώ. Εγώ τον αποφάσισα διά την κόλασιν. Έρχεται ο Παύλος και μου λέγει: Εγώ από τον καιρόν οπού εγεννήθηκα ποτέ κανένα καλόν δεν έκαμα, αλλά μάλιστα έχω κάμη τόσα φονικά, επόρνευσα, έκλεψα, έκαψα εκκλησίας, μοναστήρια · όλα τα κακά τα έκαμα, μα τον εχθρόν μου τον συγχωρώ. Να ιδήτε τι έκαμα εγώ εις αυτόν. Ευθύς τον αγκάλιασα και τον εφίλησα · του έδωσα την άδειαν να μεταλάβη. Καλά τους εδιώρθωσα ή κακά; Φυσικά θέλετε να με κατηγορήσετε και να μου ειπήτε: Ο Πέτρος οπού έκαμε τόσα καλά, και διότι δεν εσυγχώρησε τον εχθρόν του, διά τόσον ολίγον πράγμα τον απεφάσισες διά την κόλασιν; Και τον Παύλον οπού έκαμεν τόσα κακά, και διότι εσυγχώρει τους εχθρούς του, τον εσυγχώρησες και του έδωκες την άδειαν να μεταλάβη; Ναι, αδελφοί μου, έτσι έκαμα. Θέλετε να καταλάβετε με τι ομοιάζει ο Πέτρος; Καθώς μέσα εις 100 οκάδας αλεύρι βάνεις ολίγον προζύμι και εκείνο έχει τόσην δύναμιν το προζύμι εκείνο, να γυρίση και τας 100 οκάδας το ζυμάρι και να το κουφίζη όλο, έτσι είναι και όλα τα καλά εκείνα οπού έκαμεν ο Πέτρος · με εκείνην την ολίγην έχθραν, οπού δεν εσυγχώρησε τον εχθρόν του, τα εγύρισε και τα έκαμε φαρμάκι του διαβόλου, και έτσι τον απεφάσισα διά την κόλασιν. Ο Παύλος páλιν με τι ομοιάζει; Είναι ένας σωρός λιανόξυλα και βάνεις ένα μικρό κερι αναμμένον και καίει όλον τον σωρόν εκείνη η ολίγη φλόγα. Έτσι είναι όλα τα αμαρτήματα του Παύλου, ωσάν τον σωρόν τα λιανόξυλα · και η συγχώρησις οπού έκαμεν του εχθρού του είναι ωσάν το κερι, οπού έκαψε όλα τα λιανόξυλα, ήγουν τας αμαρτίας, και τον απεφάσισα διά τον παράδεισον.

Παρεδόθη ο Κύριος, αδελφοί μου, εις τας χείρας των παρανόμων Εβραίων · υβρίσθη, εδάρθη, εσταυρώθη κατά το ανθρώπινον · την Μεγάλην Τετάρτην επωλήθη ο Κύριος και την Μεγάλην Παρασκευήν εσταυρώθη. Πρέπει και ημείς οι ευσεβείς χριστιανοί να νηστεύωμεν πάντοτε, μα περισσότερον την Τετάρτην, διότι επωλήθη ο Κύριος, και την Παρασκευήν, διότι εσταυρώθη. Ομοίως έχομεν χρέος να νηστεύωμεν και τας Τεσσαρακοστάς, καθώς εφώτισε το Άγιον Πνεύμα τους αγίους Πατέρας της Εκκλησίας και ενομοθέτησαν να

νηστεύωμεν, διά να νεκρώσουμεν τα πάθη και να ταπεινώσωμεν το σώμα, και μάλιστα με τα ολίγα ζώμεν με ευκολίαν. Εγώ ημπορώ να ζήσω με 100 δράμια άρτου · εκείνα τα ευλογεί ο Θεός, διότι είναι αναγκαία · και όχι να τρώγωμεν 110 · εκείνα τα 10 τα καταράται, διότι είναι χαράμι · είναι εκείνου οπού πεινά. Φυλάγετε αυτάς τας τέσσαρας Τεσσαρακοστάς, χριστιανοί μου; Εδώ πώς πηγαίνετε; Αν είσθε χριστιανοί, πρέπει να τας φυλάγετε · μάλιστα την Μεγάλην Τεσσαρακοστήν. Κρατείτε το τριήμερον εδώ; Την Καθαράν Δευτέραν είναι καλόν και άγιον όποιος την φυλάγει. Ο Αβραάμ είχε το σπίτι του ανοικτόν πάντοτε, και οπού πτωχός, εκεί εκόνευε · και χωρίς ξένον άνθρωπον ο Αβραάμ ποτέ του δεν εκάθητο να φάγη ψωμί. Ο διάβολος τον εφθόνησε και επήγεν εις τον δρόμον και εμπόδιζε τους διαβάτας να μη περνούν από του Αβραάμ την καλύβαν. Εβγήκεν εις τον δρόμον ο Αβραάμ και επερίμενε τρεις ημέρας νηστικός. Βλέποντας ο πανάγαθος Θεός την καλήν του γνώμην, φαίνονται τρεις άνθρωποι και τους επήρεν εις την καλύβαν του και τους εφίλευσεν · ύστερον έγιναν άφαντοι απ' έμπροσθέν του. Τότε εκατάλαβε πως ήτο η Αγία Τριάδα. Όποιος νηστεύει το τριήμερον έχει μισθόν εις την ψυχήν του, και πάλιν δεν λέγω εκείνο οπού δεν δύναται. Και μίαν ημέραν να νηστεύση ωφελείται.

Θέλων ο Κύριος να δείξη το μέγα κακόν οπού απετόλμησαν να κάμουν τα τέκνα του διαβόλου, οι Εβραίοι, εσκότισε τον ήλιον από τας εξ ώρας έως τας εννέα εις όλον τον κόσμον · αι πέτραι εσχίζοντο, όλη η γη έτρεμεν. Ετέθη ο Κύριος εις τον τάφον, και ευθύς ανεστήθησαν χιλιάδες νεκροί, οπού ήσαν χιλιάδες χρόνους αποθαμένοι, και εκήρυξαν πως μόνον ο Χριστός είναι Υιός και Λόγος του Θεού, και Θεός αληθινός, και ζωή των νεκρών. Πρέπει και ημείς οι ευσεβείς χριστιανοί από σήμερα και ύστερα να μη κλαίωμεν τους αποθαμένους ωςάν τους ασεβείς και άπιστους, οπού δεν ελπίζουν ανάστασιν. Ούτος ο κόσμος, αδελφοί μου, είναι ωςάν μία φυλακή. Πότε πρέπει να χαίρεται ο άνθρωπος; Όταν εμβαίνη εις την φυλακήν ή όταν ελευθερώνεται από την φυλακήν; Μοί φαίνεται, όταν εμβαίνη εις την φυλακήν, τότε πρέπει να κλαίη και να λυπήται, και όταν εξέρχεται από την φυλακήν, τότε πρέπει να χαίρεται. Έτσι, αδελφοί μου, να μη λυπήσθε διά τους αποθαμένους, κάμνετε ότι ημπορείτε διά την ψυχήν των · συλλείτουργα, μνημόσυνα, νηστείας, προσευχάς, ελεημοσύνας. Και όσες γυναίκες φορείτε λερωμένα διά τους αποθαμένους σας, να τα βγάλετε · διότι βλάπτετε και τον ευατόν σας και τους αποθαμένους. Φυσικόν είναι ο άνθρωπος να γεννηθή και ν' αποθάνη. Όταν γεννώμεθα, τότε πρέπει να κλαίωμεν, και όταν αποθνήσκωμεν, να χαιρώμεθα · και μάλιστα να μη κλαίετε διά τα μικρά παιδιά, οπού είναι ωςάν Άγγελοι μέσα εις τον παράδεισον. Το παιδί σου του Θεού ήτο · και όταν σου το εχάρισε ο Θεός, σε ετίμησε · και τώρα πάλιν οπού σου το επήρε, σου ετίμησε το παιδί σου να χαίρεται πάντοτε εις τον παράδεισον, και συ να κάθεσαι να κλαις είναι άπρεπον. Ένας βασιλεύς σου γυρεύει το παιδί σου να το κάμη βεζίρη και χαιρέσαι να του το δώσης · πολύ μάλλον δεν πρέπει οπού σε ηξίωσεν ο πανάγαθος Θεός και επήρε καρπόν από την βρωμισμένην κοιλίαν σου, και σου έβαλε το παιδί

σου μέσα εις τον παράδεισον, και σου το φυλάγει να σου το παραδώση εις την Δευτέραν Παρουσίαν να λάμπη περισσότερο από τον ήλιον, διά να λάβης τον μισθόν σου να χაίρεσαι πάντοτε μαζί του; Είναι μερικοί μερικοί οπού έχουν τον διάβολον εις την καρδίαν των και λέγουν πως δεν είναι ανάστασις και δεν είδατε καμμίαν φορά να αναστηθή κανένας άνθρωπος. Όλοι οι άνθρωποι οπού είναι εδώ, προτού να γεννηθούν, δεν ήσαν αποθαμένοι; Καθώς ηδυνήθη ο Κύριος και μας ανέστησεν από την κοιλίαν της γης. Η κοιλία της μητρός μας και ο τάφος τί διαφέρει; Δεν βλέπομεν φανερά την ανάστασιν; Όταν κοιμώμεθα, δεν είμεθα ωσάν αποθαμένοι; Ο ύπνος τι είναι; Μικρός θάνατος, και ο θάνατος μεγάλος ύπνος. Και καθώς το σιτάρι οπού πίπτει εις την γην, ανίσως και δεν βρέχη να σαπηθή να γίνη ωσάν χυλός, δεν φυτρώνει, έτσι και ημείς οπού αποθνήσκομεν και θαπτόμεθα εις την γην. Ανίσως και δεν εθάπτετο πρώτον εις τον τάφον ο Χριστός μας, δεν μας επότιζε την ζωήν την αιώνιον και την ανάστασιν. Δεν βλέπετε φανερά τα χόρτα πώς τα ανασταίνει ο Θεός από την γην κατ' έτος; Γνώσιν δεν έχομεν, χριστιανοί μου, να στοχασθώμεν τα πάντα. Όλα μας τα εχάρισεν ο Θεός. Όθεν διά το παρόν, αδελφοί μου, σας παρακαλώ να ειπήτε και δι' όλους τους αποθαμένους τρεις φορές: Ο Θεός συγχωρήσοι και ελεήσοι αυτούς.

Επήγεν ο Κύριος εις την κόλασιν και έβγαλε τον Αδάμ, την Εύαν και το γένος του. Ανέστη την τρίτην ημέραν. Εφάνη δώδεκα φορές εις τους Αποστόλους του. Έγινε χαρά εις τον ουρανόν, χαρά εις την γην και εις όλον τον κόσμον · φαρμάκι και σπαθί δίστομον εις την καρδίαν των Εβραίων και μάλιστα του διαβόλου. Διά τούτο και οι Εβραίοι δεν κατακαίονται άλλην ημέραν τόσον, ωσάν την Κυριακήν, οπού ακούουν τον παπά μας να λέγη: «Αναστάς εκ νεκρών Χριστός ο αληθινός Θεός ημών». Διότι εκείνο οπού εσπούδαζον οι Εβραίοι να κάμουν διά να εξαλείψουν το όνομα του Χριστού μας, εγύρισεν εναντίον της κεφαλής των. Πρέπει και ημείς, αδελφοί μου, να χαιρώμεθα πάντοτε, μα περισσότερο την Κυριακήν, οπού είναι η Ανάστασις του Χριστού μας. Διότι Κυριακήν ημέραν έγινε ο Ευαγγελισμός της Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας. Κυριακήν ημέραν μέλλει ο Κύριος να αναστήση όλον τον κόσμον. Πρέπει και ημείς να εργαζώμεθα τας εξ ημέρας διά ταύτα τα μάταια, γήινα και ψεύτικα πράγματα, και την Κυριακήν να πηγαίνωμεν εις την εκκλησίαν και να στοχαζώμεθα τας αμαρτίας μας, τον θάνατον, την κόλασιν, τον παράδεισον, την ψυχή μας οπού είναι τιμιωτέρα, από όλον τον κόσμον, και όχι να πολυτρώνωμεν, να πολυπίνωμεν και να κάμνωμεν αμαρτίας · ούτε να εργαζώμεθα και να πραγματευώμεθα την Κυριακήν. Εκείνο το κέρδος οπού γίνεται την Κυριακήν είναι αφωρισμένο και κατηραμένο, και βάνετε φωτιά και κατάρα εις το σπίτι σας και όχι ευλογίαν · και ή σε θανατώνει ο Θεός παράκαιρα, ή την γυναίκα σου, ή το παιδί σου, ή το ζώον σου ψοφά, ή άλλον κακόν σου κάμνει. Όθεν, αδελφοί μου, διά να μη πάθετε κανένα κακόν, μήτε ψυχικόν μήτε σωματικόν, εγώ σας συμβουλεύω να φυλάγετε την Κυριακήν, ωσάν οπού είναι αφιερωμένη εις τον Θεόν. Εδώ πώς πηγαίνετε, χριστιανοί μου; Την

φυλάγετε την Κυριακήν; Αν είσθε χριστιανοί, να την φυλάγετε. Έχετε εδώ πρόβατα; Το γάλα της Κυριακής τι το κάμνετε; Άκουσε, παιδί μου · να το σμίγης όλο και να το κάμνης επτά μερίδια · και τα εξ μερίδια κράτησέ τα διά τον ευατόν σου, και το άλλο μερίδιον της Κυριακής, αν θέλῃς, δώσέ το ελεημοσύνην εις τους πτωχούς ή εις την Εκκλησίαν, διά να ευλογήσῃ ο Θεός τα πράγματά σου. Και αν τύχη ανάγκη και θέλῃς να πωλήσῃς πράγματα φαγώσιμα την Κυριακήν, εκείνο το κέρδος μη το σμίγεις εις την σακκούλα σου, διότι την μαγαρίζει · αλλά δώσέ τα ελεημοσύνην, διά να σας φυλάγῃ ο Θεός.

Εις τας τεσσαράκοντα ημέρας ευλόγησεν ο Κύριος τους αγίους Αποστόλους, ανελήφθη εις τους ουρανοὺς και εκάθησεν εκ δεξιῶν του προανάρχου Πατρός, να συμβασιλεύσῃ αιωνίως και να προσκυνῆται από τους Αγγέλους. Ένα πράγμα θα σας φανερώσω, χριστιανοί μου · το ηξεύρω πως θα σας καύσω την καρδιά · εἶναι φοβερόν και λυπηρόν · τρέμει η καρδιά μου να το ειπώ, αλλά τι να κάμω, οπού μου λείπει ο Χριστός μας πως ανίσως και δεν το φανερώσω, με θανατώνει και με βάνει εις την κόλασιν; Μας φανερώνει η θεία Γραφή, το άγιον και ιερόν Ευαγγέλιον, πως εις τον όγδοον αιώνα θα γίνῃ το τέλος του κόσμου και μέλλει να χαλάσῃ τούτος ο κόσμος.

Και θα στείλῃ ο Θεός τον προφήτην Ηλίαν να διδάξῃ τους χριστιανούς να φυλάγουν την πίστιν των. Ο αντίχριστος, αδελφοί μου, εἶναι άνθρωπος οπού έχει κακήν γνώμην, κακήν προαίρεσιν και κατοικεῖ ο διάβολος εις την καρδίαν του, και λέγει πως εἶναι Θεός · και ο αντίχριστος θα θανατώσῃ τον προφήτην Ηλίαν. Εγώ, αδελφοί μου, εξετάζοντας έμαθα και εκατάλαβα, πως ο προφήτης Ηλίας και ο αντίχριστος ήλθε · και εθανάτωσε τον προφήτην Ηλίαν. Ο προφήτης Ηλίας, χριστιανοί μου, εἶναι ζωντανός τόσοις χρόνοις και ηξεύρει ο Θεός πού τον έχει φυλαγμένον έως την σήμερον. Ανίσως και θέλετε να μάθετε πού ευρήσεται, εδώ κοντά εἶναι και αυτός · τα λόγια οπού σας λέγω εκείνου εἶναι. Ο προφήτης Ηλίας, όταν έλθῃ να διδάξῃ δε θα φανερωθῇ εις τον κόσμο, καθώς λέγει το Άγιον Πνεύμα, ίνα μη ελθών πατάξῃ την γην άρδην, ήτοι, λέγει το Άγιον Πνεύμα διά να μη φοβίση και τaráξῃ τον κόσμον και την γην, δεν θέλω τον φανερώσει εις σας τους χριστιανούς. Αμή τι έχει, παιδιά μου, να φανερωθῇ; Ο ζήλος του και η διδασκαλία του. Αυτά τα δύο με ηξίωσεν ο πανάγαθος Θεός διά την ευσπλαγχνίαν του και μου εχάρισε και μη καρτερήτε άλλον Ηλίαν να σας διδάξῃ.

Αμή τι καρτερούμεν; Λυπηρόν εἶναι να σας το ειπώ! Σήμερον, αύριον καρτερούμεν δίψας, πείνας μεγάλας, οπού να δίνωμεν χιλιάδας φλωρία και να μη ευρίσκωμεν ολίγον ψωμί ή νερό. Σήμερον, αύριον περιμένωμεν θανατικὰς ασθeneίὰς μεγάλας, οπού να μη προφθάσωμεν οι ζωντανοί να θάπτομεν τους αποθαμένους. Σεισμός παγκόσμιος θα γίνῃ, όλος ο κόσμος θα γίνῃ ένας κάμπος θα πέσουν όλα τα βουνά όλα τα σπίτια. Η θάλασσα θα σηκωθῇ ψηλά δεκαπέντε πήχεις από τα υψηότερα βουνά. Τα άστρα θα πέσουν από τον ουρανό · ο ήλιος και η σελήνη θα σκοτισθούν · ο ουρανόσ οπού φαίνεται, η γη και τα πάντα και όλος ο κόσμος θα χαλάσῃ. Πότε θα

γίνουν αυτά; Ο Χριστός μας λέγει: επλησίασε τώρα κοντά. Έγγιξε το μαχαίρι εις το κόκκαλον. Έξαφνα θα γίνουν · ημπορούν να γίνουν και απόψε. Τάχα να μη είναι και τώρα η αρχή; Δεν βλέπετε πως εχάθησαν τα γεννήματά σας και τα σπαρτά σας; Εστέρεψαν αι βρύσες, τα ποτάμια · σήμερον μας υστερεί το ένα, αύριον το άλλον, και από λίγον μας δίδει ο Θεός, και ημείς ως αναίσθητοι δεν τα στοχαζόμεθα.

Τούτο σας λέγω και σας παραγγέλω · καν ο ουρανός να κατεβή κάτω, καν η γη να ανεβή επάνω, καν όλος ο κόσμος να χαλάση, καθώς μέλλει να χαλάση, σήμερον, αύριον, να μη σας μέλη τι έχει να κάμη ο Θεός. Το κορμί σας ας το καύσουν, ας το τηγανίσουν · τα πράγματά σας ας σας τα πάρουν · μη σας μέλλει · δώσε τά τα · δεν είναι ιδικά σας. Ψυχή και Χριστός σας χρειάζονται. Αυτά τα δύο όλος ο κόσμος να πέση, δεν ημπορή να τα πάρη, εκτός και τα δώσετε με το θέλημά σας. Αυτά τα δύο να τα φυλάγετε, να μη τα χάσετε. Τώρα, αδελφοί μου, τι σημείον καρτερούμεν; Δεν καρτερούμεν άλλο παρά πότε να λάμψη ο πανάγιος Σταυρός εις τον ουρανόν περισσότερο από τον ήλιον, και να λάμψη ο γλυκύτατός μας Ιησούς Χριστός και Θεός επτά φορές περισσότερο από τον ήλιον, με χίλιες χιλιάδες και μύριες μυριάδες Αγγέλους, με δόξαν θεϊκήν.

Και έχει ν' αναστήση ο Κύριος όλον τον κόσμον. Και οι καλοί θα είναι ως Άγγελοι, και οι κακοί ωσάν δαίμονες, πρώτον τα τέκνα του διαβόλου οι Εβραίοι, οι οποίοι όχι μόνον δεν επίστευσαν εις τον Χριστόν μας, αλλά και τον εσταύρωσαν. Τότε θα ίδουν εκείνην την δόξαν του Χριστού μας να πιστεύσουν και να τον προσκυνήσουν, αμή εκείνη η πίστης δεν τους ωφελεί τότε. Τώρα χρειάζεται η πίστης. Διά τούτο, αδελφοί μου, καλότυχοι και τρισμακάριοι οι χριστιανοί οπού πιστεύουν τώρα, και αλοίμονον εις τους απίστους. Καλύτερα ας μη είχαν γεννηθή εις τον κόσμον. Τότε θα ξεχωρίση ο Κύριος τους δικαίους από τους αμαρτωλούς, καθώς ξεχωρίζει ο ποιμήν τα πρόβατα από τα ερίφια, και θα βάλη τους δικαίους εις τα δεξιά του, και τους αμαρτωλούς εις τα αριστερά του. Και θα είπη εις τους δικαίους: «Δεύτε οι ευλογημένοι του Πατρός μου να κληρονομήσετε τον παράδεισον, να χαίρεσθε μαζί με τους Αγγέλους μου πάντοτε, διότι εφυλάξατε την πίστιν μου και τα προστάγματά μου». Εις δε τους αμαρτωλούς θα είπη ο Κύριος: «Πηγαίνετε σεις οι κατηραμένοι εις την κόλασιν να καίεσθε μαζί με τον διάβολον, τον πατέρα σας, πάντοτε, διότι δεν εφυλάξατε την πίστιν μου και τα προστάγματά μου». Και θα ανοίξη ο Κύριος ένα πύρινον ποταμόν, ως θάλασσα, να ρίψη όλους τους ασεβείς, απίστους, αιρετικούς, αθέους και αμαρτωλούς μέσα, να καίωνται πάντοτε · και θα βάλη τους ευσεβείς και ορθοδόξους χριστιανούς και δίκαιους μέσα εις τον παράδεισον να χαίρωνται πάντοτε.

Όθεν πρέπει και ημείς, αδελφοί μου, να στοχασθώμεν τι είμεθα, δίκαιοι ή αμαρτωλοί; Και ανίσως είμεθα δίκαιοι, καλότυχοι και τρισμακάριοι. Ανίσως δε και είμεθα αμαρτωλοί, πρέπει τώρα οπού έχομεν καιρόν να μετανοήσωμεν από τα κακά και να πράξωμεν τα καλά. Η κόλασις μας καρτερεί · πότε θα μετανοήσωμεν; Όχι αύριον,

μεθαύριον και του χρόνου, αλλ' αυτήν την ώραν. Διότι δεν ηξεύρομεν έως αύριον τι έχομεν να πάθωμεν. Ο Χριστός μας λέγει να είμεθα πάντοτε έτοιμοι. Πόσον κακόν πράγμα είναι, χριστιανοί μου, να πέση ο άνθρωπος εις την αμαρτίαν και να μη μετανοήση! Στοχασθήτε!

Τον παλαιόν καιρόν οι Εβραίοι εθανάτωσαν όλους τους προφήτας, όλους τους δικαίους διδασκάλους: χιλιάδες φορές άφησαν τον Χριστόν και επροσκύνησαν τον διάβολον, και τόσοσιν όπου έκαμαν ένα μοσχάρι και το επροσκυνούσαν διά Θεόν, καθώς το έχουν ως την σήμεραν. Και τώρα το αυτό είναι να συναναστρέφουσαι και να πραγματεύουσαι να τρώγης και να πίνεις με τον διάβολον. Ετόλμησαν και εσταύρωσαν και τον Χριστόν μας. Ο Πανάγαθος εις όλα αυτά τους εφύλαγε, τους εσκέπαζεν. Εκαρτέρησε ο Κύριος ύστερα από την σταύρωσίν Του τριάντα χρόνια να μετανοήσουν, αλλά δεν μετανόησαν. Τότε τους κατηράσθη, τους αφόρισε, τους οργίσθη και άφηκε τον διάβολον μέσα εις την καρδίαν των, καθώς τον έχουν έως σήμεραν. Εσκοτίσθησαν, έφυγον από όλον τον κόσμον και επήγαν εις την Ιερουσαλήμ. Σηκώνει ο Θεός τον βασιλέα από την παλαιάν Ρώμην και πολιορκεί τους Εβραίους μέσα εις την Ιερουσαλήμ, και οι πατέρες και αι μητέρες έσφαζον τα τέκνα των και τα έτρωγον. Ο διάβολος θέλει να τρώγουν οι γονείς τα τέκνα των και όχι ο Θεός.

Ακούετε, αδελφοί μου, ο άνθρωπος τι κακόν παθαίνει όταν αμαρτάνη και τον εγκαταλείψη ο Θεός; Φοβερόν το εμπεισείν εις χείρας Θεού ζώντος. Μεγάλην ευσπλαχνίαν έχει ο Θεός, αλλά έχει και μεγάλην οργήν · και καθώς επαίδευσε τους Εβραίους, παιδεύει και ημάς, ανίσως και δεν κάμνωμεν καλά.

Βάνει ο Θεός τον βασιλέα μέσα εις την Ιερουσαλήμ και θανατώνει χίλιες εκατόν είκοσι χιλιάδες Εβραίους, και τόσοσιν, όπου έγινε αίμα ωςάν θάλασσα. Τριάντα φλωρία επώλησαν οι Εβραίοι τον Χριστόν μας, τριάντα εις το φλωρί επώλησεν ο Χριστός μας χίλιες χιλιάδες Εβραίους. Εσύ έμαθες και πωλείς τον Χριστόν, και εκείνος δεν ημπορεί να σε πωλήση;

Και τώρα μη δυνάμενοι οι Εβραίοι να τον μετασταυρώσουν τον Χριστόν, κάθε Μεγάλην Παρασκευήν τον κάνουν από κερι και τον σταυρώνουν, και ύστερα τον καίουν · ή παίρνουν ένα αρνί και το κτυπούν με τα μαχαίρια και το σταυρώνουν αντί του Χριστού. Ακούετε κακίαν των Εβραίων και του διαβόλου; Καθώς γεννηθή το Εβραιόπαιδον, αντί να το μαθαίνουν να προσκυνή τον Θεόν, οι Εβραίοι, παρακινούμενοι από τον πατέρα των τον διάβολον, ευθύς όπου γεννηθή, το μαθαίνουν να βλασφημά και να αναθεματίζη τον Χριστόν μας και την Παναγίαν μας · και εξοδεύουν πενήντα, εκατόν πουγγία να εύρουν κανένα χριστιανόπουλο να το σφάξουν, να πάρουν το αίμα του, και με εκείνο κοινωνούν. Ο διάβολος θέλει να πίνωμεν το αίμα των παιδιών, και όχι ο Θεός. Ο Χριστός μας παραγγέλει να ευχώμεθα όλον τον κόσμον. Ο Εβραίος, όσον και αν είναι φίλος σου, πήγαινε, καλημέρισέ τον, και βάλε το αυτί σου να ακούσης τι σου λέγει. Εσύ τον εύχουσαι και τον χαιρετάς, και εκείνος σε καταράται και σου λέγει, κακή ημέρα σου, διότι η καλή μέρα

είναι του Χριστού, και δεν θέλει ούτε να την ακούση ούτε να την είπη ο Εβραίος. Κοίταξε εις το πρόσωπον ένα Εβραίο όταν γελά · τα δόντια του ασπρίζουν, το πρόσωπόν του είναι ωσάν πανί αφωρισμένο, διότι έχει την κατάραν από τον Θεόν, και δεν γελά η καρδιά του. Έχει τον διάβολον μέσα του οπού δεν τον αφήνει. Κοίταξε και ένα χριστιανόν εις το πρόσωπον, ας είναι και αμαρτωλός · λάμπει το πρόσωπόν του, χύνει η χάρις του Αγίου Πνεύματος. Σφάζει ο Εβραίος ένα πρόβατον, και το μισό το εμπροσθινόν το κρατεί διά λόγου του, και το πισινόν το μπουντζώνει και το πωλεί εις τους χριστιανούς διά να τους μαγαρίση. Και αν σου δώση Εβραίος κρασί ή ρακί, είναι αδύνατον να μη το μαγαρίση πρώτον · και αν δεν προφθάση να κατουρήση μέσα, θα πτύση. Όταν αποθάνη κανένας Εβραίος, τον βάζουν μέσα εις ένα σκαφίδι μεγάλο και τον πλένουν με ρακί, και του βγάνουν όλην του την βρώμα, και εκείνο το ρακί το φτιάνουν με μυριστικά, και τότε το πωλούν εις τους χριστιανούς ευθηνότερον, διά να τους μαγαρίσουν. Πωλούν ψάρια εις την πόλιν οι Εβραίοι; Ανοίγουν το στόμα του οψαρίου και κατουρούν μέσα, και τότε το πωλούν εις τους χριστιανούς.

Ο Εβραίος μου λέγει πως ο Χριστός μου είναι μπάσταρδος, και η Παναγία μου πόρνη. Το άγιον Ευαγγέλιον λέγει πως το έγγραφεν ο διάβολος. Τώρα έχω μάτια να βλέπω Εβραίον; Ένας άνθρωπος να με υβρίση, να φονεύση τον πατέρα μου, την μητέρα μου, τον αδελφό μου, και ύστερα το μάτι να μου βγάλη, έχω χρέος ωσάν χριστιανός να τον συγχωρήσω. Το δε να υβρίση τον Χριστόν μου την Παναγίαν μου, δεν θέλω να τον βλέπω. Και η ευγένειά σας πώς σας βαστά η καρδιά να κάνετε πραγματείας με τους Εβραίους; Εκείνος οπού συναναστρέφεται με τους Εβραίους, αγοράζει και πωλεί, τι φανερώνει; Φανερώνει και λέγει, πως καλά έκαμαν οι Εβραίοι και εθανάτωσαν τους προφήτας και όλους τους διδασκάλους και όλους τους καλούς. Καλά κάμνουν και μας μαγαρίζουν και πίνουν το αίμα μας.

Ταύτα διατί σας τα είπα, χριστιανοί μου; Όχι διά να φονεύετε τους Εβραίους και να τους κατατρέχετε, αλλά διά να τους κλαίετε, πώς άφησαν τον Θεόν και επήγαν με τον διάβολον. Σας τα είπα να μετανοήσωμεν ημείς τώρα οπού έχομεν καιρόν, διά να μη τύχη και μας οργισθή ο Θεός και μας αφήση από το χέρι Του και πάθωμεν και ημείς σαν τους Εβραίους και χειρότερα.

Χριστιανοί μου, φθάνουν αυτά · δεν ημπορώ να σας είπω περισσότερα. Σας είπα και εγώ εκείνο οπού με εφώτισεν ο Θεός · ζητήσατε και η ευγενία σας να μάθετε τα άλλα. Είσθε φρόνιμοι και γνωστικοί · καταλάβετε το καλόν σας και κάμετέ το. Τώρα τι κάμνομεν, χριστιανοί μου; Εγώ σας συμβουλεύω, αμή δεν με συμβουλευέτε και η ευγενία σας; Η εργασία η ιδική μου είναι και ιδική σας, είναι της πίστεώς μας, του Γένους μας. Έχω και δύο λογισμούς. Ο ένας λογισμός μου λέγει να σας ευχηθώ και να με ευχηθήτε, και να σηκωθώ να πηγαίνω εις άλλο μέρος, να ακούσουν και άλλοι αδελφοί μας οπού με καρτερούν. Ο άλλος λογισμός μου λέγει: Όχι, μη πηγαίνης, μόνον κάθησε να κάμης καθώς έκαμες και

εις άλλα χωρία, να τελειώσης και τα επίλοιπα. Διότι αυτά οπού είπομεν εις τρεις λόγους με συντομίαν, ομοιάζουν ωσάν ένας άνθρωπος να κτίση μίαν εκκλησίαν χωρίς σκεπήν. Τα άλλα οπού έχομεν να είπωμεν ομοιάζουν ωσάν σκεπήν. Ποία είναι η σκεπή; Εγώ βλέπω το Γένος μας οπού έπεσεν εις πολλά κακά · έχουν κατάρεις, αφορισμούς, αναθεματισμούς, όρκους, βλασφημίας και άλλα τοιαύτα. Να καθαρισθούν οι χριστιανοί, να αγιασθούν τα χωρία των και να καθαρισθούν ψυχικώς και σωματικώς. Το δεύτερον παρακινώ τους χριστιανούς να φτιάξουν σταυρούς και κομποσχοίνια, και παρακαλώ τον Χριστόν μας και τα ευλογεί, διά να τα έχουν οι χριστιανοί φυλακτήρια. Τρίτον είναι οπού κάμνω τους χριστιανούς όλους και συγχωρούν ζωντανούς και αποθαμένους. Αυτά τα τρία μου λέγει ο λογισμός μου. Αλλά τώρα μου δίνετε την ευχήν σας να πηγαίνω, και τα άλλα τα τελειώνετε η ευγενία σας;

- Όχι, άγιε διδάσκαλε, σε παρακαλούμεν να καθήσης να μας τα τελειώσης, διότι δεν ηξεύρομεν να τα κάμωμεν.
- Καλά, χριστιανοί μου, διά την αγάπην του Χριστού μας και την ιδικήν σας θα καθήσω.

Είναι πολλοί παπάδες εδώ; Κάμνετε τον κόπον, άγιοι ιερείς, να σηκωθήτε επάνω να ιδώ, είσθε πολλοί; Άγιοι ιερείς, μου κάμνετε μίαν χάριν, να διαβάσωμεν ένα άγιον Ευχέλαιον, να χρισθούν οι χριστιανοί οι αδελφοί μας;

- Ορισμός σου, άγιε του Θεού.
- Έχω φλωρία πολλά να σας πληρώσω, μα δεν σας τα δίδω. Θέλω χάρισμα, διότι με πληρωμήν δεν ενεργεί η χάρις του Θεού, του Παναγίου Πνεύματος · διότι έτσι λέγει ο Χριστός μας: Χάρισμα σας έδωσα εγώ την χάριν μου, χάρισμα να την δίδετε και σεις εις τους αδελφούς σας. Το κάμνετε, άγιοι ιερείς;
- Μάλιστα, άγιε του Θεού.
- Παρακαλώ και εγώ τους χριστιανούς και σας συγχωρούν δι' αυτό το χάρισμα. Θέλετε να βάλω τους χριστιανούς να σας συγχωρήσουν, ή δεν έχετε αμαρτίας; Και σας φιλεύω αύριον από ένα βιβλίον, όχι διά πληρωμήν, αλλά διά μίαν ευχήν.
- Ορισμός σου.
- Σας παρακαλώ, χριστιανοί μου, να ειπήτε διά τους αγίους ιερείς, οπού θα σας διαβάσουν το άγιον Ευχέλαιον, τρεις φορές: Ο Θεός συγχωρήσει και ελεήσει αυτούς. Αν θέλετε και η αγιωσύνη σας ζητήσατε συγχώρησιν. Άγιε, εφημέριε, μου χρειάζονται απόψε να ετοιμάσης είκοσι φλεντζάνια και δύο οκάδες λάδι. Χριαλίδια έχει το παιδί το ιδικό μου και σου δίδει. Και αν θέλης, περιπάτησε, παπά μου, εις τα σπίτια να μαζεύσης καμμιά δεκαριά οκάδες λάδι, και βάνεις διά το Ευχέλαιον μία οκά, και το άλλο το δίνεις της παπαδιάς και το τρώγει. Δεν είναι καλά έτσι; Το κάμνεις;
- Το κάμνω, άγιε του Θεού.
- Αν δεν το κάμης, αύριον σε κηρύττω ψεύστη και σε εντροπιάζω. Σηκωθήτε επάνω δέκα εντόπιοι · ακούσατε. Οι πέντε να κάμετε απόψε δεκαπέντε σακκιά · και σεις αι

- γυναίκες να φέρετε ψωμί και το σιτάρι απόψε · και σεις οι πέντε να σταθήτε επίτροποι, και να κόψετε τα ψωμιά και να τα βάλετε μέσα στα σακκιά, και το σιτάρι. Το κάμνετε;
- Το κάμνομεν, άγιε του Θεού.
 - Εσείς οι άλλοι πέντε να φέρετε πέντε καζάνια νερό απόψε να ξημερωθούν έτοιμα διά να παρακαλέσωμεν το Χριστόν αύριον να τα ευλογήση και να πάρουν οι χριστιανοί δι' αγιασμόν. Το κάμνετε;
 - Το κάμνομεν, άγιε του Θεού.
 - Καλά, παιδιά μου. Καθήσατε να τελειώσωμεν και τα επίλοιπα. Προσέχετε λοιπόν, παιδιά μου, να μη υπερηφανεύεσθε. (τα επίλοιπα είναι εις το τέλος της Α' διδαχής).

ΔΙΔΑΧΗ Ε'

Εν αρχή εποίησεν ο Θεός τον ουρανόν και την γην και πάντα τα εν αυτοίς κ.λ.π., λέγει ο προφήτης Μωυσής πεφωτισμένος εκ Πνεύματος Αγίου εις την Αγίαν Γραφήν.

Τον παλαιόν καιρόν, χριστιανοί μου, εγίνοντο καλοί οι άνθρωποι. Μεταξύ εις τους πολλούς έχομεν και ένα ονομαζόμενον Μωυσήν. Ο Μωυσής, αδελφοί μου, από μικρόν παιδίον έλαβε δύο πράγματα εις την καρδίαν του · αγάπην εις τον Θεόν και εις τους αδελφούς του. Αυτάς τα δύο αγάπας να έχετε, χαράν, δόξαν, αγαλλίασιν, πλούτον, θησαυρόν να χαιρώμεθα με αυτάς τας δύο αγάπας πάντοτε. Σαράντα χρόνους εσπούδασεν ο προφήτης Μωυσής να μάθη τα γράμματα, διά να καταλάβη πού περιπατεί. Να σπουδάζετε και σεις, αδελφοί μου, να μανθάνετε γράμματα όσον ημπορείτε. Και άμα δεν εμάθετε οι πατέρες, να σπουδάζετε τα παιδιά σας, να μανθάνουν τα ελληνικά, διότι και η Εκκλησία μας είναι εις την ελληνικήν. Και αν δεν σπουδάσης τα ελληνικά, αδελφέ μου, δεν ημπορείς να καταλάβεις εκείνα οπού ομολογεί η Εκκλησία μας. Καλύτερον, αδελφέ μου, να έχης ελληνικόν σχολείον εις την χώραν σου, παρά

να έχης βρύσες και ποτάμια · και ωσάν μάθης το παιδί σου γράμματα, τότε λέγεται άνθρωπος. Το σχολείον ανοίγει τας εκκλησίας · το σχολείον ανοίγει τα μοναστήρια.

Σαράντα χρόνους παρεκάλει ο Μωυσής τον Θεόν διά να ξεσκλαβώση τους αδελφούς του τούς Εβραίους από την Αίγυπτον. Πρέπει και συ, αδελφέ μου, να παρακαλής τον Θεόν όσον ημπορείς διά το καλόν του αδελφού σου · όχι, αδελφέ μου, να τον κλέπτης και να τον φονεύης και να αγαπάς το κακόν του. Σαράντα ημέρας και σαράντα νύκτας ενήστευσεν ο προφήτης Μωυσής, ωσάν οπού εκαθαρίσθη ψυχικώς και σωματικώς από πάσαν αμαρτίαν. Ακούσατε, αδελφοί μου, τι καλά που έκαμεν ο προφήτης Μωυσής, να ιδήτε και ο πανάγαθος Θεός τί μεγάλο καλόν οπού του εχάρισε. Τον χειροτόνησε βασιλέα και εβασίλευσε σαράντα χρόνους · τον έκαμε και προφήτην εις όλον τον κόσμον, να ηξεύρη όλα τα μέλλοντα και τα παρελθόντα · τον έκαμεν ωσάν τον εαυτόν του ο Θεός. Έζησεν ο προφήτης Μωυσής εκατόν είκοσι οκτώ χρόνους και επέρασε και εδώ καλά και επήγε και εις τον παράδεισον να χαίρεται πάντοτε. Έτσι πρέπει, αδελφοί μου, να παιδευώμεθα και ημείς, να πιστεύωμεν όσον είναι δυνατόν, να καθαριζώμεθα από πάσαν αμαρτίαν ψυχικήν και σωματικήν, και να γινώμεθα ωσάν Άγγελοι. Και αν δεν παιδευώμεθα, αδελφοί μου, παρά τρώγωμεν και πίνωμεν, και χαιρώμεθα, και χορεύωμεν, δεν πρέπει να λεγώμεθα άνθρωποι, αλλά ζώα άλογα.

Ο πανάγαθος Θεός, αδελφοί μου, εφώτισε τον προφήτην Μωυσήν και μας έγγραψε πολλά και διάφορα νοήματα. Εκείνα οπού είπομεν εψές, είναι από τον προφήτην Μωυσήν. Είπομεν εψές, αδελφοί μου, πως ο πανάγαθος Θεός είναι ένας, ακατάληπτος, ανερμήνευτος, παντοδύναμος · πως είναι η Αγία Τριάς, Πατήρ, Υιός και Άγιον Πνεύμα · πως έκαμε δέκα τάγματα Αγγέλους πρώτον · πως ένα τάγμα έγιναν δαίμονες διά την υπερηφάνειάν των, και τότε έκαμεν ο Θεός ημάς τους ανθρώπους διά να μας βάλη εις τον παράδεισον, εις το πρώτον τάγμα των Αγγέλων.

Και έπλασεν ο Θεός ένα άνδρα και μίαν γυναίκα. Καθώς ζυμώνομεν ημείς το αλεύρι με το νερόν και κάμνομεν ένα ψωμί, έτσι και Θεός επήρε χώμα και το εζύμωσε και έκαμεν ένα άνδρα, και ενεφύσησε και του έδωσε ψυχήν αγγελικήν, αθάνατον. Γυναίκα εις τον κόσμον δεν ήτο, και έβγαλεν ο Θεός από τον άνδρα μίαν πλευράν και την εχρεωστούσε. Γυναίκες εις τον κόσμον ήσαν χίλιες χιλιάδες, αλλά καμμία δεν ευρέθη να πληρώση την πλευράν του Αδάμ, παρά η Δέσποινα Θεοτόκος, οπού ηξιώθη και εγέννησε τον Ιησούν Χριστόν και Θεόν, διά την καθαρότητά της. Παρθένος ήτο και παρθένος έμεινε, και έγινε Βασίλισσα εις τον ουρανόν και εις τους Αγγέλους και πάσης νοητής και αισθητής κτίσεως.

Έκαμε δε ο πανάγαθος Θεός ένα παράδεισον κατά το μέρος της Ανατολής όλον χαρά και ευφροσύνην. Έβαλε δε ο Θεός τον άνδρα και την γυναίκαν μέσα εις τον παράδεισον, και τους εχάρισε και όλα τα αγαθά του παραδείσου, και τους παρήγγειλεν ο πανάγαθος Κύριος, διά να γνωρίζουν Θεόν, διά να γνωρίζουν Ποιητήν, μίαν παραγγελίαν, λέγων εις αυτούς, ότι από μίαν συκήν να μη φάγητε

σύκα, και αν δεν φυλάξετε την εντολήν μου και φάγετε σύκα, εγώ θα σας θανατώσω. Ο άνδρας και η γυναίκα κατεφρόνησαν την προσταγήν του Θεού και έφαγον. Να απέχετε λοιπόν, αδελφοί μου · να μη κάμνετε ωσάν τον Αδάμ και την Εύαν, να καταφρονήτε τον λόγον του Θεού, διότι, αδελφοί μου, ο πανάγαθος Θεός είναι εύσπλαχνος, αλλά είναι και δίκαιος. Έχει και ράβδον σιδηράν εις τα χείρας του. Εξόχως σεις αι γυναίκες να προσέχετε να μη πάθετε ωσάν την Εύαν, να κάμετε τον λόγον του διαβόλου και να αφήνετε τα προστάγματα του Θεού. Να απέχετε αι γυναίκες, να μη παρακινήτε τους άνδρας εις το κακόν ωσάν την Εύαν.

Ο άνδρας και η γυναίκα κατεφρόνησαν την προσταγήν του Θεού και έφαγον · τους αξώρισεν ο Θεός από τον παράδεισον και ήλθον εις τον κατηραμένον τούτον τόπον. Λέγουσι δε πως έκαμαν τριαντατρία παδιά αρσενικά, και είκοσι επτά θυγατέρας, και έζησαν εννεακοσίους τριάκοντα χρόνους και υπήγον εις την κόλασιν και εκαίοντο και εφλογίζοντο πέντε και ήμισυ χιλιάδες χρόνια.

Έως εδώ το εφέραμεν εψές. Όλοι οι άνθρωποι από ένα άνδρα και μίαν γυναίκα εγεννήθημεν, και όλοι είμεθα αδελφοί. Ο διάβολος, αδελφοί μου, ο μισόκαλος εχθρός μας, βλέποντας τον κόσμον πως πληθαίνει, εφθόνησε και εβουλήθη εις την καρδίαν του να εξολοθρεύση τον κόσμον και έβαλε μίσος εις την καρδίαν των ανθρώπων να μισούν αλλήλους και να μη υπανδρεύωνται και γεννώσι τέκνα και αυξάνη ο κόσμος. Και έριψε τους ανθρώπους εις αρσενοκοιτίας, κτηνοβασίας και άλλα αισχρά, οπού δεν τα έκαμνον ούτε τα άλογα ζώα. Βλέπων ο πανάγαθος Θεός πως ο μισόκαλος διάβολος έβαλε σκοπόν εις την καρδίαν του να τελειώση τον κόσμον, παρήγγειλεν ότι όποιος δεν κάμνει παιδιά να είναι κατηραμένος. Και από τότε υπανδρεύοντο και έπαιρνον γυναίκας. Άκουσε και συ, αδελφέ μου, οπού δεν κάμνεις παιδιά · λοιπόν έχεις κατάρα; Λοπόν κακά κάμνεις να λυπάσαι. Ο πανάγαθος Θεός διά να κόψη εκείνο το κακόν το έκαμε. Συ, αδελφέ μου, οπού λυπάσαι πως δεν κάμνεις παιδιά, γογγύζεις πως έχεις κατάρα; Δεν έχεις κατάρα.

Χιλιάδες, μυριάδες άνδρες και γυναίκες εις τον κόσμον, οπού εφύλαξαν παρθενίαν και δεν έκαμον παιδιά. Και αν έχης συ την κατάραν, την έχουν και εκείνοι· την έχω και εγώ οπού είμαι καλόγηρος. Και τι σε βλάπτει να γεννήσης όλους τούτους τους ανθρώπους τέκνα πνευματικά; Πάρε, αδελφέ μου, δύο παιδιά πτωχά εις το σπίτι σου να τα κάμης τέκνα σου πνευματικά, να έχης μισθόν από τον Θεόν και τιμήν από τους ανθρώπους· να γεννήσης την ταπείνωσιν, νηστείαν, προσευχήν, ελεημοσύνην, αγάπην εις τον Θεόν και εις τους αδελφούς σου, και τότε σώζεσαι. Εσύ πάλιν, αδελφέ μου, οπού κάμνεις τα παιδιά, να κλαίης και να λυπάσαι, διότι όσας αμαρτίας κάμνουν τα παιδιά σου αναφέρονται και εις την ψυχήν σου. Μένεις ανύπανδρος; Ένα χρέος χρωστάς. Υπανδρεύθης; Έχεις χρέος να σώσης και την γυναίκα σου, δύο παιδιά, τρία, πέντε ή δέκα έκαμες. Όσα παιδιά και αν κάμης, τόσα χρέη χρεωστείς. Δεν ακούεις οπού λέγουν τα παιδιά σου: Ανάθεμα τον πατέρα τον πατέρα οπού τα έσπερνε; Εγώ αγροικώ πολλούς οπού το λέγουν. Διά

τούτο, αδελφέ μου, εσύ οπού κάμνεις τα παιδιά, να τα παιδεύης και να τα μανθάνης γράμματα και εξόχως ελληνικά, διότι η Εκκλησία μας είναι εις την ελληνικήν γλώσσαν. Δεν σας λέγω περισσότερα, διότι είσθε φρόνιμοι και γνωστικοί.

Τον παλαιόν καιρόν ήτο ένας άνθρωπος ονομαζόμενος Ιωακείμ, είχε δε και μίαν γυναίκα ονομαζομένην Άνναν. Καλός και ο άνδρας καλή και η γυναίκα, και από γένος βασιλικόν και οι δύο, αλλά η γυναίκα ήτο καλύτερα. Πολλές γυναίκες ευρίσκονται εις τον κόσμον οπού είναι καλύτερες από τους άνδρας. Τι σε ωφελεί να καυχάσαι πως είσαι άνδρας, και είσαι χειρότερος από την γυναίκα και πηγαίνεις εις την κόλασιν και καίεσαι πάντοτε, και η γυναίκα σου να πηγαίνη εις τον παράδεισον να χαίρεται πάντοτε; Ήσαν δε, αδελφοί μου, ο Ιωακείμ και η Άννα άνθρωποι ευλαβείς, σώφρονες, ενάρετοι, ταπεινοί. Είχαν τον οίκον των ξενοδοχείον, αλλά παιδιά δεν έκαμνον. Γνωρίζοντες πώς ο πανάγαθος Θεός δίδει όλα τα αγαθά, τον παρεκάλουν να τους δώση ένα τέκνον, αρσενικόν ή θηλυκόν, και να το αφιερώσουν εις τον Ναόν. Βλέπων ο Πανάγαθος την καλήν των γνώμην και των δύο, ευθύς εγγαστρώθη η γυναίκα του Ιωακείμ και εγέννησε την Δέσποιναν Θεοτόκον, την Βασίλισσα. Ακούετε, αδελφοί μου, πώς ο Ιωακείμ και η Άννα είχαν την ελπίδα των εις τον Θεόν και τους έδωκε την χάριν οπού του εζήτησαν. Οι μάρτυρες ηγόρασαν τον παράδεισον με το αίμα των, αι ασκηταί με την ασκητικήν των ζωήν, και ημείς, αδελφοί, οπού κάμνομεν τα παιδιά, με τι θα αγοράσωμεν τον παράδεισον; Με την φιλοξενίαν να φιλεύωμεν τους πτωχούς, τους τυφλούς και τους χωλούς αδελφούς μας, ωσάν τον Ιωακείμ, και όχι τους πλουσίους, διότι έχουν εκείνοι εδώ, και μας εξαγοράζουν εις ταύτην την ζωήν την ματαίαν· μα οι πτωχοί δεν έχουν να μας εξαγοράσουν εδώ, και μας το δίδει ο πανάγαθος Θεός εις τον παράδεισον εκατονταπλασίως. Σεις, αδελφοί μου, οπού δεν κάμνετε παιδιά, να έχετε την ελπίδα σας εις τον Θεόν, ωσάν ο Ιωακείμ και η Άννα, όχι να κάμνετε γοητείας και μαγικά και άλλα διαβολικά, να βλέπετε την τύχην σας, την μοίραν σας με μαγείας. Εγώ νομίζω πως βγαίνουν μερικά τέκνα του διαβόλου και περιπατούν εις τον κόσμον και λέγουν: Δώσε μου ένα γρόσι, και εγώ να σου δώσω φυλακτόν να κάμης παιδίον αρσενικόν. Εν τούτοις να μη τους πιστεύετε, διότι πράττουν έργα διαβολικά και βλάπτουν τους ανθρώπους.

Όταν επήγεν η Δέσποινα Θεοτόκος τριών χρονών, εθυμήθηκε το χρέος του ο Ιωακείμ και η Άννα, οπού την είχαν αφιερωμένην εις τον Ναόν, και επήραν την Κυρίαν Θεοτόκον και την υπήγαν εις την εκκλησίαν, οπού ήτο ο προφήτης Ζαχαρίας ο αρχιερεύς, ο πατέρας του τιμίου Προδρόμου, και ευθύς εγνώρισεν ο αρχιερεύς πως εκείνη μέλλει να γεννήση τον Υιόν και Λόγον του Θεού, τον Ιησούν Χριστόν, εκ Πνεύματος Αγίου, χωρίς άνδρα· παρθένος να γεννήση, και πάλιν μετά την γέννησιν παρθένος ν' απομείνη. Και την επήρε και την εφίλησεν ο Ζαχαρίας, και την έβαλε μέσα εις το άγιον Βήμα, διότι εγνώρισε πως μέλλει να γίνη η Δέσποινα θρόνος του Κυρίου μας. Και έκαμε δώδεκα χρόνους η Θεοτόκος μέσα εις το άγιον Βήμα και κανείς εκεί δεν επήγαινε παρά ο αρχιερεύς μίαν

φοράν τον χρόνον και την έβλεπε. Και ετρέφετο με ουράνιον άρτον και εγένετο πλέον καλυτέρα από τους Αγγέλους.

Λοπόν, αδελφοί μου, το άγιον Βήμα φανερώνει τον θρόνον του Θεού, το καθολικόν φανερώνει τον παράδεισον και ο νάρθηκας φανερώνει την θύραν του παραδείσου. Να χαίρεσθε και αν ευφραίνεσθε και η αγιωσύνη σας, άγιοι ιερείς, οπού σας εχάρισεν ο Θεός το άγιον Βήμα, οπού είναι ο θρόνος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Να απέχετε, αδελφοί μου, οι κοσμικοί να μη εμβαίνετε μέσα εις το άγιον Βήμα. Δεν πρέπει να εμβαίνη κανείς άλλος από τον παπά οπού λειτουργεί και ο διάκονος. Να χαίρεσθε, αδελφοί μου, και σεις οι κοσμικοί, οπού σας εχάρισεν ο Θεός το καθολικόν, οπού φανερώνει τον παράδεισον. Να χαίρεσθε και σεις αι γυναίκες, αδελφαί μου, οπού σας εχάρισεν ο Θεός τον νάρθηκα, οπού φανερώνει την θύραν του παραδείσου.

Και εμβαίνετε, αδελφοί μου, άνδρες και γυναίκες, μέσα εις την εκκλησίαν με φόβον και τρόμον και να μη κάμνετε κουβέντες · και να μη εμβαίνετε μέσα εις την εκκλησίαν, διά να βλέπετε οι άνδρες τας γυναίκας και αι γυναίκες τους άνδρας, αλλά να κάμνετε τον σταυρόν σας με φόβον και τρόμον, να ακούετε την θείαν Λειτουργίαν, να φωτίζεσθε και να καθαρίζεσθε από τας αμαρτίας σας.

Να προσέχετε, αδελφοί μου, οι κοσμικοί και μη κατηγορήτε τους παπάδες σας, να μη τους υβρίζετε και να μη τους παραμελήτε, διότι βάνετε φωτιά και καίεσθε · διότι οι παπάδες είναι ανώτεροι και από τους Αγγέλους και από τους βασιλείς. Εγώ, αδελφοί μου, η γνώμη μου έτσι με λέγει να κάμω. Εάν απαντώ ένα παπά και ένα βασιλέα, με φαίνεται εύλογον τον παπά να βάλω να καθήση υψηλότερα από τον βασιλέα · και εάν απαντήσω ένα παπά και έναν άγγελον, πρώτα θα χαιρετήσω τον παπά και έπειτα τον άγγελον. Διότι, αδελφοί μου, είναι ανώτερος και από την αγίαν Τράπεζαν, ανώτερος και από το άγιον Ποτήριον · διότι το άγιον Ποτήριον είναι άψυχον, μα ο ιερεύς μεταλαμβάνει τα Άχραντα Μυστήρια καθ' εκάστην ημέραν, το τίμιον σώμα και αίμα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και Θεού. Εγώ, αδελφοί μου, δεν έχω καμμίαν κατηγορίαν να κάμω των παπάδων, διότι είναι παπάδες και έχουν τον Χριστόν οπού τους παιδεύει και ότι σφάλμα κάμουν οι παπάδες, έχει ο Χριστός μας ράβδον σιδηράν δι' αυτούς.

Έχω να ομιλήσω τώρα δι' εκείνους, οπού έχουν να γίνουν παπάδες. Εσύ, αδελφέ μου, οπού έχεις να γίνης παπάς, δεκαοκτώ χρονών πρέπει να γίνης αναγνώστης, είκοσι υποδιάκονος, εικοσιπέντε ιεροδιάκονος και τριάντα ιερεύς. Και να μανθάνης ελληνικά γράμματα, να ηξεύρης να εξηγής το άγιον Ευαγγέλιον · να το κλείης και έπειτα να το εξηγής εις τους χριστιανούς, και τότε να γίνεσαι, αδελφέ μου, παπάς · ει δε και γίνεσαι παπάς δι' ανάπαυσιν ή γίνεσαι διά δόξαν ή γίνεσαι παρανόμως, σου κόβει ο Θεός την ζωήν παράκαιρα και πηγαίνει η ψυχή σου εις την κόλασιν να καίεται πάντοτε. Και να σε παρακαλέσουν, αδελφέ μου, οι κοσμικοί να γίνης παπάς, χωρίς άσπρα, τότε είσαι μακάριος και τρισμακάριος, τότε είσαι ανώτερος από τους Αγγέλους.

Εἰς τοὺς δώδεκα χρόνους ἐφώτισεν ὁ Θεὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τῆς Θεοτόκου καὶ τὴν ἀρραβώνισαν διὰ πολλὰς οἰκονομίας. Ἐστειλε κατόπιν ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν ἄγγελον καὶ λέγει τῆς Θεοτόκου: Μαρία, ἐσύ πρέπει νὰ χαίρεσαι περισσότερο ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον · ἐσύ μέλλει νὰ γεννήσῃς τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, χωρὶς ἀνδρα, παρθένος νὰ μείνῃς, διὰ νὰ σώσῃ τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐάν καὶ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἀποκρίνεται ἡ Κυρία Θεοτόκος καὶ λέγει: Κύριέ μου, ἀπορώ καὶ σε δοξάζω, σε προσκυνώ, σε λατρεύω, οπού κατεδέχθῃς νὰ γεννηθῆς ἀπὸ ἐμένα τὴν δούλην Σου. Ἐτοιμη εἶμαι λοιπόν καὶ ἀς γίνῃ τὸ θέλημά Σου. Καὶ εὐθύς ἐμεινον ἐγκυος ἡ Θεοτόκος καὶ ἐγέννησε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν μας, τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, χωρὶς ἀνδρα, παρθένος, καὶ πάλιν παρθένος ἐμεινεν.

Ἐγεννήθη ὁ Κύριός μας ἀπὸ γυναίκα, διὰ νὰ εὐλογήσῃ τὴν γυναίκα · διότι ἡ γυναίκα ἔλαβε κατάρᾳ πρώτη καὶ μας ἐδίωξεν ἀπὸ τὸν παράδεισον, ἡ γυναίκα πάλιν ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν νὰ μας βάλῃ πάλιν εἰς τὸν παράδεισον. Ἐγεννήθη ὁ Κύριός μας ἀπὸ παρθένον, διὰ νὰ προτιμήσῃ τὴν παρθενίαν. Ἐσύ, ἀδελφέ μου, οπού θέλεις νὰ φυλάξῃς παρθενίαν, νὰ μισήσῃς τὸν κόσμον · τότε εἶσαι καλός νὰ γίνῃς τρισμακάριος καὶ τότε φυλάγεις παρθενίαν, τότε γίνεσαι ἄγγελος. Ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἀπὸ ἀρραβωνιασμένην, διὰ νὰ εὐλογήσῃ τὸν γάμον.

Νὰ χαιρώμεθα, ἀδελφοί μου, καὶ νὰ εὐφραινώμεθα οπού μας ἔδωκεν ὁ Κύριός μας εὐλογημένον γάμον. Καὶ παρήγγειλεν ὁ Κύριος νὰ παίρῃ ὁ ἀνδρας μίαν γυναίκα · ὁμοίως καὶ ἡ γυναίκα ἓνα ἀνδρα. Καὶ ἀφού ἀρραβωνιασθούν, νὰ ἐξομολογηθούν τὸ ἀνδρόγυνον με πίστιν καθαρὰν, με φόβον καὶ τρόμον καὶ με εὐλάβειαν, καὶ νὰ μεταλαμβάνουν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια με φόβον καὶ τρόμον καὶ εὐλάβειαν. Καὶ ἀφού μεταλάβουν, νὰ στεφανώνωνται μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας νὰ σμίγουνε. Καὶ ἀν θέλετε, ἀδελφοί μου, νὰ κάμνετε χαράς, νὰ παίρνετε ψαλτάδες νὰ ψάλλουν ὅλην τὴν ἡμέραν, νὰ δοξάζουν τὸν Κύριόν μας. Τότε, ἀδελφοί μου, λέγεται εὐλογημένος ὁ γάμος · τότε, ἀδελφοί μου, χιλιάδες, μυριάδες ἀμποδέματα καὶ μαγικά νὰ σας κάμνουν, δὲν σας κολλᾶ τίποτε · τότε, ἀδελφοί μου, ἐκεῖνο τὸ ἀνδρόγυνον κάμνει παιδιὰ εὐλογημένα, τὸ εὐλογεῖ ὁ Θεὸς καὶ τὸ ἀφήνει ἐδῶ εἰς τὴν ταύτην τὴν ματαίαν ζωὴν καὶ περνᾶ καλὰ καὶ εἰρηνικὰ καὶ πηγαίνει καὶ εἰς τὸν παράδεισον. Εἰ δε καὶ παίρνετε οἱ ἀνδρες δύο ἢ τρεῖς γυναίκας, ὁμοίως καὶ αἱ γυναῖκες ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς ἀνδρας, δὲν εἶναι εὐλογημένος ὁ γάμος, ἀλλὰ λέγεται ἐκεῖνος ὁ γάμος πορνεία καὶ μοιχεία. Ἐναν ἀνδρα ἔκαμεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ μίαν γυναίκα νὰ παίρνωται νὰ κάμνωσι παιδιὰ. Ἐπανδρεύθῃς, ἀδελφέ μου, ἔκαμες παιδιὰ; Δὲν ἔκαμες, ἀπέθανεν ἡ γυναίκα σου; Μὴ παίρνης ἄλλην γυναίκα · ἀμὴ γίνου καλόγηρος νὰ δουλεύῃς διὰ τὴν ψυχὴν σου, νὰ υπάγῃς εἰς τὸν παράδεισον, παρὰ νὰ παίρνης πολλὰς γυναίκας καὶ νὰ κερδίσῃς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ νὰ πηγαίνῃς εἰς τὴν κόλασιν. Ὡσάν πηγαίνῃς εἰς τὴν κόλασιν, τι ὄφελος κάμνεις; Ἄλλο ὄφελος δὲν κάμνεις, ἀδελφέ μου, παρὰ πὸν καίεσαι πάντοτε εἰς τὴν κόλασιν.

Και δεν παρατηρείς εις το μηνολόγιον τας εννέα Οκτωβρίου να ιδής τον βίον του αγίου Ανδρονίκου και της αγίας Αθανασίας, να ιδής τι αγώνα έκαμον; Καλότυχοι!

Ήσαν ανδρόγυνον και είχαν δύο παιδιά. Και ο πανάγαθος Θεός εθέλησε να τους δοκιμάση και επήρε και τα δύο παιδιά μίαν ημέραν. Τι έκαμεν, αδελφοί μου, εκείνο το ευλογημένον ανδρόγυνον; Ευθύς εμοίρασαν τα πράγματά των και έγιναν και οι δύο καλόγηροι εις μοναστήρια και επέρασαν και εδώ καλά και ειρηνικά και υπήγον και εις τον παράδεισον να χαίρωνται πάντοτε με τα καλότυχα παιδιά των.

Αλλά αν κάμνετε τους γάμους σας με τραγούδια και βαρήτε τύμπανα και βιολιά και κάμνετε εκείνα οπού αγαπά ο διάβολος, το καταράται εκείνο το ανδρόγυνον ο πανάγαθος Θεός και δεν προκόπτει. Ή ο άνδρας αποθνήσκει ή η γυναίκα παράκαιρα, και παιδιά κάμνουν, και εκείνα όλα κορίτσια, στραβά, κουτσά, λωλά, αναποδιασμένα. Δεν σας λέγω περισσότερα.

Μας έκαμεν ο πανάγαθος Θεός, αδελφοί μου, ανθρώπους και δεν μας έκαμε ζώα · μας έκαμε τιμιωτέρους από όλον τον κόσμον · μας έδωκεν ο πανάγαθος Θεός, αδελφοί μου, τα μάτια, να βλέπωμεν τον ουρανόν, τον ήλιον, την σελήνην και τα άστρα και να λέγωμεν: Ω Θεέ μου, εάν ο ήλιος, οπού είναι πλάσμα σου, είναι τόσον λαμπρός, αμή το άγιόν Σου όνομα, οπού είσαι ποιητής του ουρανού και της γης, ποιητής και πλάστης, πόσον είσαι λαμπρότερος; Ω Θεέ μου, αξίωσόν με να σε απολαύσω. Μας έδωσεν, αδελφοί μου, τον νουν εις την κεφαλήν μας, και είναι ο νους μας ωσάν μέσα εις ένα πιάτο, να βάνωμεν όλα τα νοήματα του Ευαγγελίου και όχι να βάνωμεν μύθους και φλυαρίσματα της τέχνης του διαβόλου. Μας έδωκε τα αυτιά, να ακούωμεν την θείαν Λειτουργίαν οπού ιερουργεί ο ιερεύς μέσα εις την εκκλησίαν. Μας έδωκε το στόμα, να δοξάζωμεν τον Κύριόν μας, να λέγωμεν το «Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ και Λόγε του Θεού του ζώντος, διά της Θεοτόκου και πάντων των Αγίων ελέησόν μας και συγχώρησόν μας τους αμαρτωλούς και αναξιούς δούλους σου», και να εξομολογούμεθα με πίστιν καθαράν, και να μεταλαμβάνωμεν τα Άχραντα Μυστήρια με πίστιν καθαράν και φόβον και τρόμον. Έτσι μας θέλει, αδελφοί μου, ο Θεός και όχι να βλασφημούμεν, όχι να προδίδωμεν ο ένας τον άλλον, όχι να κάμνωμεν όρκους και να λέγωμεν ψεύματα, όχι να κλέπτη ο ένας τον άλλον, να παίρνη το πράγμα του άλλου, όχι να ομνύωμεν το όνομα του Θεού διά το παραμικρόν.

Θέλεις, αδελφέ μου, να ειπής, μα τον Θεόν; Δεν λέγεις, μά την αλήθειαν; Εκεί οπού θα κάμησ όρκον του αδερφού σου, πες του επ' αληθείας, και αν δεν σου πιστεύση, τράβα το δρόμο σου. Να απέχωμεν, αδελφέ μου, να μη ορκιζώμεθα εις το όνομα του Θεού, ή να κάμνωμεν όρκους και να ονομάζωμεν τους Αγίους μας · ή οπού ομνύουν κάποιοι άγνωστοι το όνομα της Αγίας Τριάδος. Αλλοίμονον εις εκείνους · φωτιά πύρινη τους καίει και τους φλογίζει.

Ηξεύρεις, αδελφέ μου, πώς σε θέλει ο Θεός; Καθώς δεν θέλεις εσύ να έχη η γυναίκα σου καμμίαν συναναστροφήν με άλλον, έτσι σε θέλει και ο Θεός να μη έχης καμμίαν μερίδα με τον διάβολον.

Ευχαριστείσαι η γυναίκα σου να πορνεύη με άλλον; Όχι. Να την φιλήση άλλος την γυναίκα σου; Μήτε και αυτό δεν θέλεις. Έτσι θέλει και σένα ο Θεός, αδελφέ μου, να μη έχης καμμίαν συναναστροφήν με τον διάβολον.

Και με τι στόμα, ανόητε και πονηρέ άνθρωπε, αποτολμάς και υβρίζεις το όνομα του Θεού και το παραδίδεις; Ομοίως και τους Αγίους; Δεν φοβάσαι τρισάθλιε, μήπως ανοίξη η γη και σε καταπίη; Ο διάβολος δεν αποτολμά να υβρίζη το όνομα του Θεού, διότι φοβείται μήπως πέση αστραπή και τον κατακαύση · και συ, άγνωστε άνθρωπε, ανοίγεις αυτό το κατηραμένον σου στόμα και παραδίδεις το όνομα του Θεού. Αλλοίμονον εις εκείνους οπού υβρίζουν το όνομα του Θεού, διότι θα τους καίη ο πύρινος ποταμός πάντοτε.

Μας έδωκε τα χέρια να κάμνωμεν τον σταυρόν μας με πίστιν καθάραν, με φόβον, τρόμον και ευλάβειαν, και όχι να πιάνωμεν το τουφέκι και να σκοτώνωμεν τον αδελφόν μας και να τον κλέπτωμεν και να τον κατατρέχωμεν και να τον θανατώνωμεν και να τον ονειδίζωμεν. Μας έδωκε τα πόδια να περιπατώμεν εις τον δρόμον τον καλόν, και όχι να περιπατώμεν και να κάμνωμεν κακόν εις τους αδελφούς μας.

Εβαπτίσθη ο Κύριος Ιησούς Χριστός και Θεός ημών εις τον Ιορδάνην ποταμόν από τον τίμιον Ιωάννην τον Πρόδρομον, διά να δείξη και εις ημάς το άγιον Βάπτισμα. Και να βαπτίζετε η αγιωσύνη σας, άγιοι ιερείς, τα παιδιά της ενορίας σας με την γνώμην και σκοπόν της αγίας ημών ανατολικής και αποστολικής Εκκλησίας. Να τα βουτάτε μέσα εις την κολυμβήθραν · να έχετε μέσα πολύ νερό και να κάμνετε τρεις αναδύσεις και τρεις καταδύσεις λέγοντας τα ονόματα της Αγίας Τριάδος.

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ

1. «Αυτό μια μέρα θα γίνη Ρωμαίικο και καλότυχος όποιος ζήση σε κείνο το βασίλειο».
2. «Ω ευλογημένο βουνό, πόσες ψυχές γυναικόπαιδα θα σώσης όταν έλθουν τα χαλεπά χρόνια!».
3. «Καλότυχοι σεις, οι οποίοι ευρέθητε εδώ πάνω εις τα ψηλά βουνά, διότι αυτά θα σας φυλάξουν από πολλά δεινά. Θα ακούτε και δεν θα βλέπετε τον κίνδυνο. Τρεις ώρες ή τρεις μέρες θα υποφέρετε».
4. «Το ποθούμενο θα γίνη στην Τρίτη γενεά. Θα το ιδούν τα εγγόνια σας».
5. «Θάρθη καιρός να σας πάρουν οι εχθροί σας και τη στάχτη από τη φωτιά, αλλά σεις να μην αλλάξετε την πίστι σας, όπως θα κάμουν οι άλλοι».
6. «Σας λυπάμαι για την περηφάνεια, οπού έχετε. Το ποδάρι μου εδώ δεν θα ξαναπατήση. Και εάν δεν αφήσετε αυτά τα πράγματα που κάνετε, την αυθαιρεσία και ληστεία, θα καταστραφήτε. Σε κείνο το κλαρί, που κρεμάτε τα σπαθιά σας, θαρθή μια μέρα που θα κρεμάσουν οι γύφτοι τα όργανά τους».
7. «Θάρθουν οι κόκκινοι σκούφοι (106) κι' ύστερα οι Άγγλοι επί 54 χρόνια, και κατόπιν θα γίνη Ρωμαίικο».
8. «Τα όρια του Ρωμαίικου θάναι η Βωβούσα (ο ποταμός Αωός)».
9. «Εκείθε θάρθη το Ρωμαίικο».
10. «Τα βάσανα είναι ακόμη πολλά. Θυμηθήτε τα λόγια μου · προσεύχεσθε, ενεργείτε και υπομένετε στερεά. Έως ότου να κλείση αυτή η πληγή του πλατάνου, το χωριό σας θάναι σκλαβωμένο και δυστυχημένο».
11. «Πότε θαρθή το ποθούμενον;» ηρώτησαν τον Άγιον εις Τσαραπλανά της Ηπείρου. «Όταν σμίξουν αυτά», απήντησεν ο Άγιος δεικνύων δύο δενδρύλλια.
12. «Το ποθούμενον θα έρθη όταν θαρθούν δύο πασχαλιές μαζί».
13. «Αμα κλείση το δένδρον και κλεισθή μέσα το παλούκι, τότε θα έλθη το ποθούμενον. Θα γίνη κάποιο σημάδι και να μη φοβηθήτε. Να πηγαίνετε βασίλεμα ηλιού σ' εκείνα τα βουνά (της Ομάλιας και της Μερόπης), οπού θα γλιτώσουν πολλές ψυχές. Μαζί σας μη πάρετε τίποτε, μόνον τις ψυχές σας να

- γλυτώσετε. Και δεν θα βαστάξη το κακό περισσότερο από 24 ώρες».
14. «Τα χωριά του κάμπου θα πάθουν χαλάστρα, ενώ στις ποδιές του Κισσάβου θα κοιμηθούν σκλάβοι και θα ξυπνήσουν ελεύθεροι».
 15. «Αν το κυπαρίσσι αυτό ξεραθή από την κορυφή, η Ελλάς θα ελευθερωθή · αν ξεραθή από κάτω, δεν θα ελευθερωθή».
 16. «Με δυσκολία θάρθη».
 17. «Όταν θα ιδήτε το χιλιάρμενο στην Άσπρη Θάλασσα, θάρθη το ποθούμενον».
 18. «Όταν θα ιδήτε το χιλιάρμενο στα ελληνικά νερά, τότε θάρθη».
 19. «Όταν θα ιδήτε το χιλιάρμενο στα ελληνικά ύδατα, τότε θα λυθή το ζήτημα της Πόλης».
 20. «Θάρθη ξαφνικά. Να έχετε ένα σακκούλι σιτάρι κρεμασμένο στη θύρα. Αυτό θα σας εμποδίση φεύγοντας. Μη το αφήσετε. Να το πάρετε μαζί σας, για να φάνε τα παιδιά σας».
 21. Στην Αυλώνα θα γίνη χαλασμός. Θα έλθουν στρατεύματα να ελευθερώσουν τον τόπο».
 22. «Στο Μπουκορμέ θα χυθή πολύ αίμα».
 23. «Όταν ακούετε ότι ο πόλεμος άρχισε, τότε κοντά είναι».
 24. «Όσα χωριά είναι κοντά σε δρόμο πολλά θα τραβήξουν».
 25. «Η Δρόπολις θα πάθη, διότι ο τόπος είναι γυμνός».
 26. «Η Δρόπολις θα είναι γεμάτη στρατεύματα».
 27. «Θα χαθή η σοδιά της χρονιάς από την εύφορη Δρόπολι και – μάνα μου! – αίμα πολύ που έχει να χυθή».
 28. «Λάκκοι και βράχοι στην Δρόπολι θα είναι γεμάτοι φεύγοντας».
 29. «Εις τα χωριά Πέπελη σεις άδικα θα φοβάσθε · τίποτε δεν θα πάθετε. Μόνον τα παιδιά σας που θα είναι στους δρόμους θα κλαίτε».
 30. «Οι αντίχριστοι θα φύγουν, αλλά θάρθουν πάλι · έπειτα θα τους κυνηγήσετε έως την Κόκκινη Μηλιά».
 31. «Θαρθή όταν έρθουν δυό καλοκαίρια και δυό πασχαλιές μαζί».
 32. «Ξένος στρατός θα έλθη, Χριστό θα πιστεύη, γλώσσα δεν θα ξέρη...».
 33. «Θάρθη και μια φορά ασκέρι ξένο που το Χριστό θα πιστεύη. Αλλά δεις δεν θα το ξέρετε».
 34. «Με άλλους θα κοιμηθήτε και με άλλους θα ξημερώσετε».
 35. «Θα ιδήτε τρεις φαμίλιες σε ένα σπίτι».
 36. «Εσείς θα πάτε να κατοικήσετε αλλού και άλλοι θάρθουν να κατοικήσουν σε σας».
 37. «Θα δήτε σαράντα άλογα να τα δένουν σ' ένα παλούκι».
 38. «Πολλοί θα χάνωνται από την πείνα».
 39. «Οι πλούσιοι θα γίνουν φτωχοί και οι φτωχοί θα πεθάνουν».
 40. «Μια χούφτα μάλαμα μια χούφτα αλεύρι».
 41. «Θα έρθη καιρός που οι Ρωμιοί θα τρώγωνται αναμεταξύ τους. Εγώ συστήνω ομόνοιαν και αγάπην».

42. «Θα ιδήτε και τακτικό στρατό, θα ιδήτε και ρέμπελο από αυτούς πολλά θα υποφέρετε».
43. «Θα σας ζητήσουν τα ντουφέκια · να έχετε δίπλα · να δώσετε το ένα και να κρατήσετε το άλλο. Ένα ντουφέκι εκατό ψυχές θα γλυτώση».
44. «Θα έρθη καιρός που θα διευθύνουν τον κόσμο τα άλαλα και τα μπάλαλα».
45. «Η αιτία του γενικού πολέμου θα είναι από τη Δαλματία».
46. «Η αιτία του γενικού πολέμου θάρθη από τη Δαλματία. Πρώτα θα διαμελισθή η Αυστρία και ύστερα η Τουρκία».
47. «Ο χαλασμός θα γίνει από ένα κασσιδιάρη».
48. «Θα προσπαθούν να το λύσουν με την πένα, μα δεν θα μπορούν. 99 φορές με τον πόλεμο και μια με την πένα».
49. «Αν βρεθούν τρεις δυνάμεις σύμφωνες, τίποτε δεν θα πάθετε».
50. «Αν το ζήτημα λυθή με τον πόλεμο, θα πάθετε πολλές καταστροφές · σε τρεις χώρες μια θα μείνη...»
51. «Θα έρθη καιρός που δεν θα ακούτε (= μαθαίνετε) τίποτε».
52. «Ό,τι σας ζητούν, να δίνετε · ψυχές μόνον να γλιτώνετε».
53. «Αν βρίσκουν στο δρόμο ασήμι, δεν θα σκύβουν να το πάρουν. Για ένα όμως αστάχυ θα σκοτώνωνται ποιος να το πρωτοπάρη...»
54. «Το κακό θα σας έρθη από τους διαβασμένους».
55. «Ή τρεις μέρες ή τρεις μήνες ή τρία χρόνια θα βαστάξη».
56. «Θάρθη καιρός που δεν θα υπάρξη αυτή η αρμονία που είναι σήμερα μεταξύ λαού και κλήρου».
57. «Οι κληρικοί θα γίνουν οι χειρότεροι και οι ασεβέστεροι των όλων».
58. «Στην Πόλι θα χυθή αίμα που τριχρονίτικο δαμάλι θα πλέξη (= πλεύση)».
59. «Καλότυχος όποιος ζήση μετά το γενικό πόλεμο. Θα τρώγη με ασημένιο κουτάλι...».
60. «Μετά το γενικό πόλεμο θα ζήση ο λύκος με τ' αρνί».
61. «Θάρθη πρώτα ένα ψευτορωμαϊκό · μα μη το πιστέψετε · θα φύγη πίσω».
62. «Θα μαζωχτή το χιλιάρμενο στο Σκάλωμα (Άγιοι Σαράντα) και θάρθουν κοκκινογέλεκοι, να πολεμήσουν για σας».
63. «Οι Τούρκοι θα φύγουν, αλλά θα ξανάρθουν πάλι και θα φθάσουν ως τα Εξαμίλια. Στο τέλος θα τους διώξουν εις την Κόκκινη Μηλιά. Από τους Τούρκους το 1/3 θα σκοτωθή, το άλλο τρίτο θα βαπτισθή και μονάχα το 1/3 θα πάη στην Κόκκινη Μηλιά».
64. «Τόσα πολλά θα γίνουν, που οι μανάδες θα γεννήσουν πρόωρα από το φόβο τους».
65. «Ζώα δεν θα μείνουν · θα τα φάνε. Φάτε και σεις μαζί μ' αυτούς. Στα Τζουμέρκα θα πάρετε σπόρο».
66. «Σπίτια μεγάλα μη κάμνετε. Λιάσες να κάμνετε να μη σας έρχωνται».

67. «Θα σας επιβάλουν μεγάλο και δυσβάστακτο φόρο, αλλά δεν θα προφθάσουν».
68. «Θα βάλουν φόρο στις κότες και στα παράθυρα».
69. «Θα ζητήσουν να σας πάρουν και στρατιώτας. Δεν θα προφθάσουν όμως».
70. «Οι Τούρκοι θα μάθουν το μυστικό 3 μέρες γρηγορώτερα από τους Χριστιανούς».
71. «Όταν ακούσετε ότι ο πόλεμος πιάστηκε από κάτω, τότε κοντά θα είναι».
72. «Αν ο πόλεμος πιαστή από κάτω, λίγα θα πάθετε · αν πιαστή από πάνω, θα καταστραφήτε».
73. «Οι βράχοι και οι λάκκοι θα είναι γεμάτοι κόσμο».
74. «Θάρθη ξαφνικά · ή το βόιδι στο χωράφι ή το άλογο στ' αλώνι».
75. «Λυπηρόν είναι να σας το ειπώ · σήμερα, αύριον καρτερούμεν δίψες, πείνες μεγάλες που να δίδωμεν χιλιάδες φλουριά καν να μην ευρίσκωμεν ολίγον ψωμί».
76. «Μετά τον πόλεμο οι άνθρωποι θα τρέχουν μισή ώρα δρόμο, για να βρискουν άνθρωπο και τον κάμουν αδερφό».
77. «Αμπέλια μη φυτεύετε, διότι θα χαλάσουν καθώς εκείνα στη Δρυινούπολι».
78. «Θα γίνη ένα χαρτοβασίλειο, που θα έχη μέγα μέλλον στην Ανατολή».
79. «Ο κόσμος τόσο θα πτωχεύση, που θα ζώνεται με κληματσίδες».
80. «Η αιτία θα έλθη από τα Δελειατά».
81. «Η Γαλλία θα ελευθερώση πολλά ελληνικά μέρη και ιδίως οι Ιταλοί».
82. «Η Γαλλία θα λευτερώση την Ελλάδα, την Ήπειρο η Ιταλία».
83. «Από τρία μπουγάζια στενά, Κρά, Κράψη και Μουζίνα, θα περνούν πολλά στρατεύματα για την Πόλι. Καλόν είναι τα γυναικόπαιδα να βγουν στα βουνά. Θα σας ρωτούν αν είναι μακρυνά η Πόλι · εσείς να μη λέτε την αλήθεια, διότι θα σας κακοποιήσουν. Ο στρατός αυτός δεν θα φθάση στην Πόλι, στη μέση του δρόμου θα μάθη ότι ο πόλεμος ετελείωσε».
84. «Θα έρθη καιρός, που θα φέρη γύρες ο διάβολος με το κολοκύθι του».
85. «Θα βλέπετε να πηγαίνουν άλλοι επάνω και άλλοι κάτω».
86. «Η λευτεριά θαρθή από κάτω από όπου χύνονται τα νερά».
87. «Από πάνω και από τη σκάλα χαλασμό μη περιμένετε».
88. «Ένα ψωμί θα χαθή το μισό, και ένα ολόκληρο».
89. «Θα έρθη καιρός που μια γυναίκα θα διώχνη δέκα Τούρκους με τη ρόκα».
90. «Τον Πάπαν να καταράσθε, διότι αυτός θα είναι η αιτία».
91. «Ο χαλασμός στον τόπο θα γίνη από ένα όνομα αξιωματούχου...(δυσανάγνωστο)».
92. «Πολλά χωριά θα καταστραφούν, οι τρεις χώρες θα γίνουν μία».

93. «Να έχετε τρεις θύρες · αν σας πιάσουν τη μια, να φύγετε από την άλλη».
94. «Πίσω από τη μια θύρα να κρυφθή κανείς, γλιτώνει · θα είναι βιαστικό».
95. «Να παρακαλήτε να είναι μέρα και όχι νύκτα, καλοκαίρι και όχι χειμώνας».
96. «Οι άνθρωποι θα μείνουν πτωχοί, γιατί δεν θάχουν αγάπη στα δέντρα».
97. «Οι άνθρωποι θα καταντήσουν γυμνοί, γιατί θα γίνουν τεμπέληδες».
98. «Από ψηλά, μέσα από το λιμάνι θάρθη ο χαλασμός».
99. «Θα σας ρίξουν παρά πολύ · θα σας ζητήσουν να τον πάρουν πίσω, αλλά δεν θα μπορέσουν».
100. «Εσείς θα σώσετε άλλους και οι άλλοι εσάς».
101. «Εσείς θα φύγετε απ' τ' αριστερά βουνά · από τη δεξιά μεριά όχι · από τις σπηλιές μη φοβάστε»
102. «Θαρθή ξαφνικά · τα' άλογα θ' απομείνουν ζεμένα στις δουλειές τους και σεις θα φεύγετε».
103. «Θάνε όγδοος αιώνας που θα γίνουν αυτά».
104. «Να κρυφθήτε ή κοντά στην πόρτα ή κοντά στην πλάκα, αν είναι βιαστικό και γρήγορο».
105. «Πολλά θα συμβούν. Οι πολιτείες θα καταντήσουν σαν παράγκες».
106. «Θαρθή καιρός που θα βγη ο καταραμένος δαίμονας από το καυκί του».
107. «Θαρθή μια φορά ένας ψευτοπροφήτης · μη τον πιστέψετε και μην τον χαρήτε. Πάλι θα φύγη και δεν θα μεταγυρίση».
108. «Θαρθή καιρός που οι χριστιανοί θα ξεσηκωθούν ο ένας κατά του άλλου».
109. «Νάχατε το σταυρό στο μέτωπο, για να σας γνωρίζουν ότι είσθε χριστιανοί».
110. «Δεν θα φθάση ο στρατός στην Πόλι · στη μέση του δρόμου θάρθη το μαντάτο, ότι έφθασε το ποθούμενο».
111. «Πήγαινε και στο δρόμο θ' ανταμειφής».
112. «Ειπέ εις τα είδωλα εκείνα να μην έρθουν εδώ, αλλά να γυρίσουν εις τα οπίσω».
113. «Φτιάχνετε σπίτια τορνευτά και δεν πρόκειται να κατοικήσετε σ' αυτά».
114. «Το παιδί αυτό θα προκόψη, θα κυβερνήση την Ελλάδα και θα δοξασθή».
115. «Θα γίνης μεγάλος άνθρωπος, θα κυριεύσης όλη την Αρβανιτιά, θα υποτάξης την Πρέβεζα, την Γάργα, ΤΟ Σούλι, το Δέλβινο, το Γαρδίκι και αυτό το τάχτι του Κούρτ πασά. Θα αφήσης μεγάλο όνομα στην οικουμένη. Και στην Πόλι θα πας, μα με κόκκινα γένεια. Αυτή είναι η θέληση της θείας προνοίας. Ενθυμού όμως εις όλην την διάρκειαν της εξουσίας σου να αγαπάς και να υπερασπίζεσαι τους χριστιανούς, αν θέλης να μείνη η εξουσία εις τους διαδόχους σου».

- 116.«Θα βγουν πράγματα από τα σχολεία που ο νους σας δεν φαντάζεται».
- 117.«Θα δήτε στον κάμπο αμάξι χωρίς άλογα να τρέχει γρηγορώτερα από τον λαγό».
- 118.«Θαρθή καιρός που θα ζωσθή ο τόπος με μια κλωστή».
- 119.«Θαρθή καιρός που οι άνθρωποι θα ομιλούν από ένα μακρινό μέρος σε άλλο, σαν νάναι σε πλαγινά δωμάτια, π.χ. από την Πόλι στη Ρωσία».
- 120.«Θα δήτε να πετάνε άνθρωποι στον ουρανό σαν μαυροπούλια και να ρίχνουν φωτιά στον κόσμο. Όσοι θα ζουν τότε θα τρέξουν στα μνήματα και θα φωνάζουν: Εβγάτε σεις οι πεθαμένοι να μπούμε μεις οι ζωντανοί».
- 121.«Το κακόν θα έλθη μέχρι τον Σταυρόν και δεν θα μπορέση να πάη κάτω. Μη φοβηθήτε. Μη φύγετε από τα σπίτια σας».
- 122.«Όταν θα πέση ο κλώνος (που είναι στημένος ο Σταυρός), θα γίνει μεγάλο κακόν, που θα έλθη από το μέρος όπου θα δείξη ο κλώνος · και όταν πέση το δένδρον, θα γίνη ένα μεγαλύτερον κακόν».